ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

3 динара

БРОЈ 1134

21. IX 1973. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIV

БИТКА У ПУСТИЊИ

КОМПЛЕТАН СТРИП

РАТ

Ripley

Веровали или не!

ОДАНА НЕВЕСТА

ПРИНЦ КАЛИД ОД МУЛТАНА (ИНДИЈА) МОРАО ЈЕ ДА КРЕНЕ У РАТ УОЧИ САМОГ ВЕНЧАЊА. ПОСЛЕ НЕДЕЉУ ДАНА ПРИНЦ СЕ УБИО ОДРЕДИВШИ ПРЕ СМРТИ **ДА МУ ОДСЕКУ ГЛАВУ И ПОШАЉУ ЊЕГОВОЈ ВЕРЕНИЦИ.** ОНА СЕ ИСТОГ ДАНА ВЕНЧАЛА С ГЛАВОМ МРТВОГ ПРИНЦА.

ПАГОДЕ

НА ОСТРВУ БАЛИЈУ ИМАЈУ ПО 11 КРОВОВА ДА БИ СВАКИ ОД **11 ОСТРВСКИХ БОГОВА ИМАО НОЋУ ЗАСЕБНО КОНАЧИШТЕ.**

ЉУСКАР

МОРСКА КОЗИЦА

НИЈЕ СЕ ПРОМЕНИО ЗА **200.000.000 ГОДИНА** СВОГ ПОСТОЈАЊА.

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ УЦЕНИО КРАЉА

ПЈЕР ФРАНСОА РЕАЛ (1751–1834) ПЕНЗИОНИСАНИ СЛУЖБЕНИК МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА, ПУСТИО ЈЕ ГЛАС ДА ЋЕ ОБЈАВИТИ СВОЈЕ МЕМОАРЕ. ФРАНЦУСКИ КРАЉ **ЛУЈ ФИЛИП**, БОЈЕЋИ СЕ САДРЖИНЕ КЊИГЕ, **ОТКУПИО ЈЕ ЗА 2 МИЛИЈАРДЕ ДИНАРА РУКОПИС И ОДМАХ ГА СПАЛИО.** (1831)

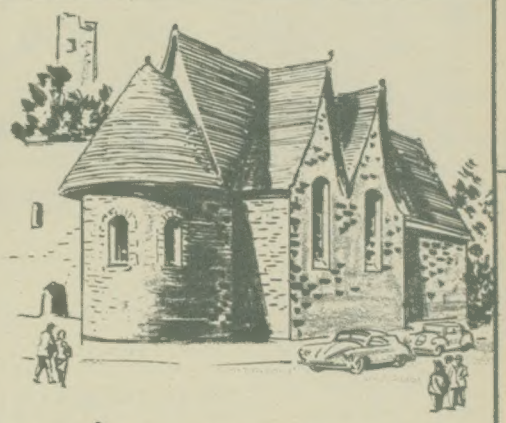

ЦРКВА СВ. УСТРИЛЕ

У МОНТОАРУ (ФРАНЦУСКА) ЗАТВОРЕНА ЈЕ КАДА ЈЕ 1789. ИЗБИЛА РЕВОЛУЦИЈА И ОТАДА СЛУЖИ КАО **КУЋА ЗА СТАНОВАЊЕ.**

БРАУНИ

НЕМАЧКИ ОВЧАР МЕРИ ХОЛМС ИЗ ЏЕКСОНА (САД) СЛУЖИ КАО СТАЛНИ ВОДИЧ **ЈЕДНОМ СЛЕПОМ ПАПАГАЈУ.**

1734

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● **једна фабрика електричних рачунара и робота недавно је у Лондону организовала изложбу својих најновијих модела. Да би привукли пажњу посетилаца на**

светлећем паноу писало је: „Уђите и погледајте како ради мозак једног посланика!“ На жалост, већ сутрадан на роботу је писало: „У квару!“

● **да би се што боље обезбедио од непријатеља, византијски владар Андроник III подигао је у**

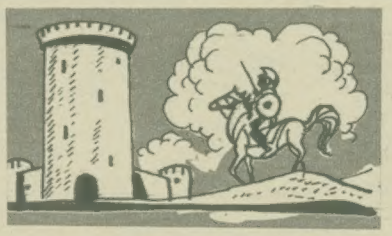

солунској равници град Гинекастром, што значи „Женски град“. Овај град је имао велику кулу, тако добро утврђену да ју је могла бранити и женска посада.

● **први микрофон био је начињен од кутије за цигарете. Проналазач микрофона је Енглез Девид Хју.**

● **фрак је мушки капут без пешева. Пореклом је из Енглеске, а у Европи је у моди од 1770. године. Пре француске револуције био је дворско и гала одело, а после војна и чиновничка униформа. Доцније је ушао у моду само као свечани део одеће.**

● **израз караван долази од персијске речи карван или карбан и значи трговинска заштита. Тако су се звале, прво на Истоку а за-**

тим и у другим земљама, поворке трговаца који су путовали у групи јер су друмови били несигурни.

● **власуље су се носиле још у старом веку. Египћани су бријали главе и стављали на њих нарочите капе од коже или од испреплетаних биљака. Чиновници у старом Египту имали су власуље које су им падале на рамена и биле иза леђа увијене у ваљак. Код Асираца и Халдејаца**

владала је иста мода. Римљанка Фаустина, жена Марка Аурелија, променила је за 19 година 300 разних власуља.

● **урлик лава и крештање ноја толико су слични да се с мало веће раздаљине уопште не може разликовати.**

● **прву новинску агенцију основао је Шарл Луј Авас 1835. године у Паризу пошто је спојио нека дописништва.**

● **медвед носан или носати медвед много је мањи од обичног медведа. Висок је свега 65 сантиметара, има дугачак реп а нос му је издужен у рилицу. Становник је топлијих крајева Америке. Крзно му је веома цењено.**

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

© 1965
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

НАЈЛЕПША ПОБЕДА ЛЕТЕЋЕГ КРАЊЦА

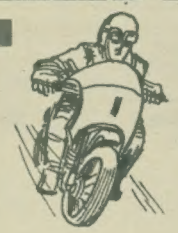

Са зебњом је посматрао остале такмичаре: кожна одела и непозната лица скривена иза наочара и шлемова

Такву трку Праг још није видео. На реду су били мотоцикли до 500 кубика. Два учесника су се одмах одвојила од осталих такмичара. Један је био светски првак Аустралијанац Кундсен, а други Југословен Старич. Хоће ли се десити изненађење?

Већ после прве кривине Старич је избио на чело, али га је на правом делу стазе Кундсен стигао. Имао је бржу машину.

Гледаоци су видели само њих двојицу. Многи су, узбуђени, скочили на ноге.

На стази се водила огорчена борба. Старич је предност стицао у кривинама, у које је улетаб смело, са отворенім гасом. Из сваке кривине је излазио први. А онда би опет дошао прави део стазе и Кундсен је успевао да га престигне.

На жалост, циљ је био на правом делу и зато је кроз њега први пролетео омалени Аустралијанац.

Старич је био несрећан. Изнервирала га је машина од које је толико очекивао. Механичари су погрешно оценили њену брзину и уградили погрешан зупчаник. Један зубац више, само један зубац више и он би победио светског првака...

МАЈСТОР ЗА СВЕ

Ово се догађало пре готово четрдесет година, маја 1935...

У то време још није било телевизије, па су спортски шампиони били мање познати и мање блиски публици, а можда су баш због тога били скромнији од данашњих спортских идола. Један од њих био је и Словенац Лудвик Старич, који је успехе постизао више својом срчаношћу него захваљујући мотоциклима, који су тада били све пре него савршени. Због његових победа — а било их је око педесет — у свету су га више славили него у његовој земљи.

Пут до светске славе био је тежак. Почео је 1931, кад је 30-годишњи возач Лудвик Старич, запослен код неког трговца у Крању, купио нов мотоцикл марке BSA. Његови пријатељи, који су на излетима запазили његов начин вожње, наговарали су га да учествује у тркама.

Његов BSA, разуме се, није имао квалитете потребне за трке и зато је Старич почео да га преуређује. Најпре је покушао да за њега нађе одговарајуће гориво. То можда чудно звучи. Тркачи се данас углавном не брину за техничку страну својих возила јер имају, бар они најбољи, читаве екипе механичара.

Старич је, међутим, морао да буде мајстор за све. Док је мешао разна горива (бензол, метил-алкохол, ацетон, етар, нитроглицерин), експлозија му је, две седмице пре прве трке, разнела мотор. То га ипак није обесхрабрило; успео је да на време замени мотор и да победи. Била је то трка у Нак лу код Крања, која није имала међународни значај, али је била довољна да тадашњи спортски стручњаци закључе да се родио велики таленат.

Од тада, где год би се Старич појавио — на Љубељу, у Вараждину, у Загребу — свуда је побеђивао. Само две године после прве победе освојио је и државно првенство.

У чему је била тајна тог муњевитог успеха? Најбољи одговор даје управо она велика трка у Прагу, на којој су до пуног изражаја дошле његова спретност и присебност у најтежим тренуцима, када је његовим, технички боље опремљеним, такмацима попуштала психичка и физичка снага. Била је то Старичева трка живота, које се још и данас живо сећа као 67-годишњи пензионер.

У позиву који је добио из Прага писало је да ће учествовати тркачи светског гласа. Старич је касније причао да му те речи „тркачи светског гласа“ нису излазиле из главе. Ко су они? Како возе? Нарочито га је узбудила вест да ће доћи и светски првак Кундсен. То је била прилика да с њим одмери своје знање и способности.

Најпре се латио свог мотоцикла. Као пред сваку важнију трку и сада га је раставио, изглачао вентиле, заменио прстенове на клиповима, очистио цилиндар и остале делове. Затим је, с много љубави, поново саставио свог челичног коњића. Имао је пуно поверење у оно што је својеручно урадио, мада је знао да ће у Прагу морати да се бори не само против најбољих тркача, већ и против најбољих механичара.

Зазебло га је око срца кад је на прашком тркалишту видео све те асове. Међу њима је најсамосвеснији био Кундсен. Старич се морао дивити кад је за време тренинга видео његов начин вожње и његово улетање у кривине. Његова брзина чинила му се невиђеном.

КАО ДА СЕ ИГРАЈУ

Али, то је трајало кратко, док и сам није изишао на стазу. Одлучио је да се још на стази огледа са славним Аустралијанцем. Чим би овај полетео пистом, већ би и Старич био за њим, пратио га и претицао, затим заостајао, тако да су се стизали и престизали, као да се играју. Старич је у тој игри постајао све самопоузданији.

Ипак се бринуо. Шта ако остали такмичари намерно неће да покажу сву своју снагу и могућности? Шта а ко се штеде за сутрашње такмичење? Можда хоће да га збуне. Познавао је старе такмичаре, толико искуства је ипак имао: били су пуни лукавства. На тренингу се никад није знало шта се све крије у њима и њиховим моторима.

Пре последњег тренинга потражио га је заступник „Јаве“, чехословачке фабрике мотоцикла који су у то време били чувени. Одвео га је директору, неком Енглезу, који је запрепашћеном Старичу испричао да га је запазио на тренингу и да је чак мерио његово време. Утврдио је да је од свих био најбржи. Зато му предлаже да се сутра такмичи на „јави“ коју ће му фабрика дати заједно са

резервним деловима и екипом механичара.

Старич је био више него изненађен. Поред осталог, добио је и пуну врећицу тркачких свећица, које су до тада, из финансијских разлога, биле његова стална брига. Јер, и поред победе, није постао ништа богатији. Награде нису биле високе: често нису могле да му надокнаде ни трошкове путовања и припрема. Али, Старич је у тркама учествовао више из спортског духа него из жеље за зарадом. Није онда ни чудо што се као дете радовао „јави“ и механичарима.

Но, да ли се може победити с мотором на који ће први пут сести?

У том погледу Старича је већ једном послужила срећа — на трци у Загребу, када је добио надимак „Летећи Крањац“. Тада је победио „Летећег Данца“ Нил са Серенсена, и то на мотору који му је пред саму трку позајмио један загребачки тркач. Гледаоци су били толико одушевљени да га дуго нису спуштали с рамена, скандирајући: „Летећи Крањац“, не због тога што је био из Крања већ што су у то време све Словенце називали Крањцима.

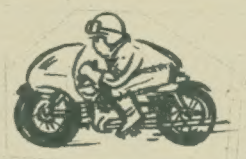

НЕСТАЛО ЈЕ СТРАХА

Сада се Старич нашао у сличном положају, само што је осећао још већу одговорност, па и страх, јер није имао времена да испроба нови мотор.

Како је протекла ова трка, описано је на почетку. Старич је на старту са зебњом посматрао остале такмичаре: кожна одела и непозната лица скривена иза наочара и шлемова. Лево од себе видео је Кундсена, згрченог као пантер за скок. Али, кад је његова „јава“ уз грмљаву мотора, кроз дим и прашину, јурнула стазом, постао је други човек. Нестало је страха; био је обузет само једном мишљу: да све остави иза себе.

Одлучио је онај један зубац. Светски првак је ипак стигао први.

Али, није било све изгубљено. Сада ће се, на истим машинама, срести са Кундсеном, у следећој и последњој категорији: трци мотора до 1.000 кубика.

За трен ока су механичари дограбили његову црвену „јаву“, још врелу од напора, и ставили нов зупчаник. Сада ће се задњи точак, при истом броју обртаја мотора, окретати брже и зато ће и брзина мотора бити већа.

У очекивању одлучујуће трке, гледаоци су дрхтали од узбуђења. Такмичарима је било још хладније око срца, јер су у рукама имали машине џиновске снаге које их, у њиховом превеликом такмичарском жару, могу лако избацити с писте, што би било смртно опасно и за њих и за гледаоце.

Старт је свима успео сем Старичу. У прву кривину је ушао међу последњима, али је из ње изишао као трећи. После друге кривине већ је био први. Видео је да се његови механичари сада нису преварили. Машина се „показала“ и на правим деловима стазе.

НА ПОБЕДНИЧКОМ ПОСТОЉУ

Треба задржати прво место! Али, то се може постићи само ако стално повећаваш размак између себе и оних који те прате. А они су му се прилепили за пете и никако да их се отресе. Кад се обазрео, угледао је тик иза себе Кундсена који се из све снаге упињао да га стигне. Старич се није дао. „Не смем попустити“, говорио је себи. Био је свестан да је ово јединствена прилика која му се више неће указати. Возио је као избезумљен. И на правим деловима стазе и на окукама имао је гас отворен до краја. Остало је учинила „јава“.

— Ни сам не знам како сам возио последњи круг и пролетео кроз циљ — каже Старич. — Борба са светским прваком била је завршена. Победио сам! Био сам срећан. Срце ми се надимало од поноса кад се на високом јарболу залепршала југословенска застава, а музика засвирала нашу химну. Како то обузме човека! Постајеш мален и само мирно стојиш, као дете, и осећаш да ти се срце растапа. Коме у таквом тренутку не ударе сузе на очи?

Гледаоци су продрли на тркалиште и понели га на рукама. Директор „Јаве“ понудио му је место фабричког тркача, што је Старич с радошћу прихватио.

Био је на путу да новим победама докаже да је један од најталентованијих и најсмелијих тркача на свету. Предстојала му је још одсудна трка у Пардубицама, такође у Чехословачкој.

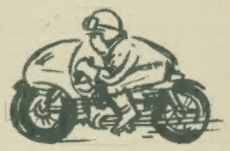

ФАТАЛНИ ШЕСТИ КРУГ

У конкуренцији с тада најбољим тркачима поставио је нов рекорд пардубичке стазе. У главној трци је већ у почетку престигао све такмичаре; после петог круга били су за њим читавих 50 метара. Остала су му још два круга.

— Током многих такмичења у мени се накупила огромна снага — сећа се Старич. — Све што сам до тада постигао чинило ми се ништавним. Имао сам сјајну машину. Нека свет зна да могу да постигнем више од свих!

У шестом кругу, међутим, машина га је издала. Јак трзај збацио га је са седишта, тако да је у широком луку одлетео на споредну, бетонску писту. На мотоциклу су се биле поломиле виљушке. Лет у сјајну будућност прекинула је — једна техничка грешка.

У несвести је лежао шеснаест дана. Листови су свакодневно обавештавали читаоце о његовом здравственом стању. Најзад се „извукао“. Сем тежег потреса мозга, других последица није било.

Дуго се опорављао, и тек после више година поново је чуо најдражу песму: брујање свог тркачког мотоцикла. Освојио је још неколико ловорових венаца, а можда би остварио и свој најдражи сан: освајање титуле светског првака, да није наишао рат. Тада је морао да сакрије свој мотоцикл и да га, као многи спортисти у свету, замени пушком.

Лудвик Старич се одрекао трка. После рата се с пуном љубављу посветио ваздухопловству. Васпитавао је спортске пилоте. И у тој области крчио је нове путеве.

Старич данас живи у Љубљани.

ДИКАНТРОП И ВЕСНА САПИЕНС

Н. ЛЕКИЋ — НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ — Л. СРЕДАНОВИЋ

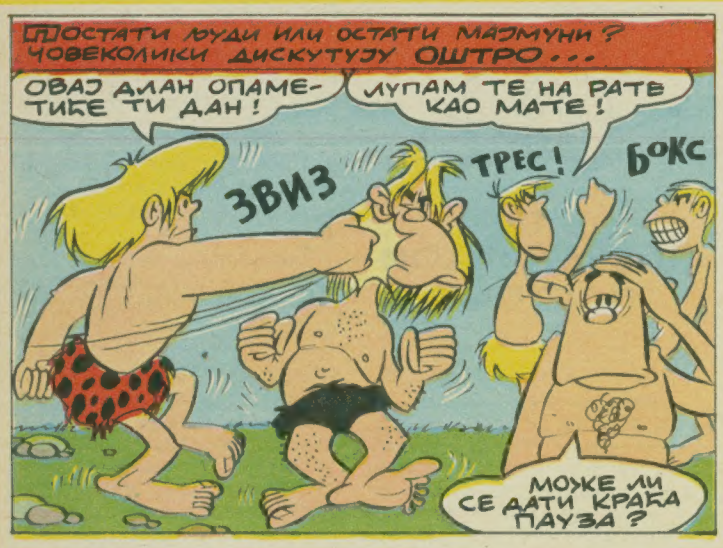

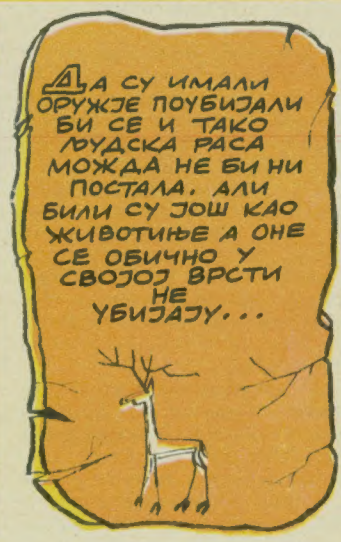

*ВЕСНА САПИЕНС = ВЕСНА СВЕСНА, УМЕ ДА МИСЛИ

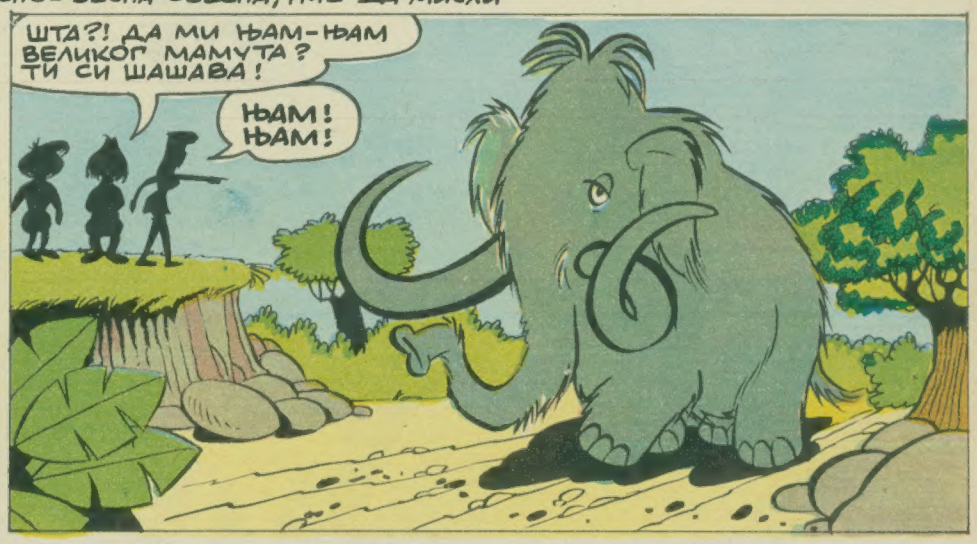

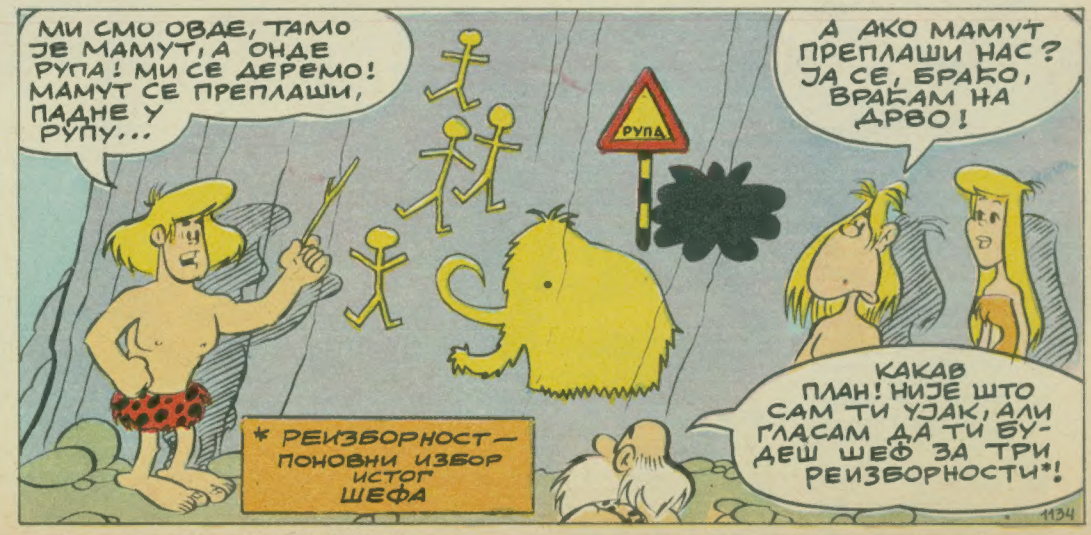

ЈДУКЕГ ПЕТКА: ПОЈАВЉУЈЕ СЕ ТИГАР СА САБЉАСТИМ ЗУБИМА!

ВЕЛИКИ СТРАХ

АКО СТЕ СЕ МНОГО УПЛАШИЛИ!

Опишите са овим подацима (време, место, имена лица итд.), свој истински страшни доживљај и пошаљите „Политикином забавнику"? Београд, Македонска 29. Потпишите се и уз тачну адресу ставите занимање. Објављени радови биће плаћени.

ИЗМЕЂУ НЕБА И ЗЕМЉЕ

Подиила сам главу, и уместо лепо отворене куполе падобрана, угледала велико клупко згужване свиле и испреплетаних конопаца

Тек што сам помислила да је опасност прошла, чуло се: — Угаси резерву, пашћеш на далековод!

За време мог „падобранског" логоровања у Тивту сваког дана се знало: устајање у пет ујутро, доручак и одлазак камионом на мали аеродром уклештен између мора и стеновитог Ловћена. Ту смо нас 90 падобранаца почетника, по читаво пре подне увежбавали скокове. На ручак смо одлазили у логор, па поново на аеродром. Тренуци које сам проводила на небу за мене су били лепши и узбудљивији од свега.

Скокове смо изводили са висине од 800 до 1000 метара, уз принудно дејство уређаја за отварање падобрана: помоћу конопца прикаченог за дебелу челичну жицу у авиону.

А онда је 18. јула те 1962. године, после двадесетодневних пробних скокова, дошао велики тренутак — скок са 3000 метара! Био је то важан испит за све који су желели да добију падобранску дозволу. Тек с том дозволом може се учествовати на падобранским такмичењима. Требало је да изведемо скокове на аеродрому у Титограду — тиватски аеродром је мали а ветар од тренутка искакања па до приземљења може да однесе скакача и по неколико километара од аеродрома.

ЗАКОРАЧИЛА САМ У ПРАЗНО

Док смо се тога дана пели у огроман војни авион, млађи другови су нас испраћали уобичајеним падобранским поздравом: — Оставите нам, за сваки случај, ваш џепарац и бонове за мензу!

Кад је авион узлетео, у њему је владао савршен мир. Само је наставник-инструктор био на ногама. Закончавао је конопце наших падобрана за челичну жицу постављену дуж авиона, настојао да му ништа не промакне и бодрио нас погледом.

Није прошло дуго а звук звона из пилотске кабине огласио је да смо стигли на циљ. Погледавши нас још једном, наставник је пришао вратима и отворио их. Пратили смо сваки његов покрет широко отворених очију очекујући наређење да се дижемо. Кад је пилот довољно успорио брзину лета, наставник је викнуо: — Може! — и ми смо готово у истом часу били на ногама. Дугачак ред младића и девојака у прописној падобранској опреми, с главним падобраном на леђима и резервним на грудима, кренуо је ка отвореним вратима.

Затим је почело искање, један по један, и ускоро испред мене није било више никога. Застала сам један тренутак, стегла зубе и резервни падобран, и закорачила у празно.

Већ следеће секунде авион је протутњао изнад мене. Али, требало је да осетим трзај тела кад се купола падобрана отвори и почне да се пуни ваздухом. Требало је да пропадам шест метара у секунди а пропадала сам много брже. Бацила сам поглед унаоколо и видела како се моји другови удобно љуљушкају под великим белим куполама, иако су искочили после мене, а ја сам незадрживо падала доле остављајући их за собом.

Једно ме је чудило... положај тела био је хоризонталан, као при нормалном паду. Требало је да видим шта је изнад мене, али глава као да ми је нечим била приклештена. Покушала сам неколико пута и најзад уместо лепо отворене куполе угледала велико клупко! Конопци падобрана, који везују куполу са системом каишева око мене, су се замрсили. Падобран није могао да се отвори!

ШТА ЧЕКАШ?!

У оном паничном страху муњевито сам направила план: прво ћу покушати нешто с главним падобраном, још има довољно висине. А ако не успем, отворићу резервни.

Тргла сам конопце из све снаге, једном, па још једном, али ништа! И даље сам пропадала истом, незадрживом брзином.

Кад сам поново погледала испод себе, учинило ми се да земља није тако близу, да имам још времена да проверим правила за отварање резервног падобрана: лева рука на конопац, десна на ручицу, правац ветра... А шта ако се ни он не отвори?! Боље је да падам још мало слободно, касније ћу имати мање времена за размишљање и — страх. Уто кроз ваздух одјекну моје име:

— Шта чекаш?! Отварај резерву! — Препознала сам глас наставника и пожурила да га послушам.

Снажно сам повукла ручицу за отварање и одједном, готово истовремено, изнад мене се забелеше две куполе. Неким чудом онај завежљај главног падобрана је попустио. Брзина пропадања нагло се смањила. Али, сад су се два падобрана, са површином купола од око 120 квадратних метара, под налетом ветра поигравала мојим телом. Земља је већ била близу.

— Угаси резерву! — чух глас наставника. — Пашћеш на далековод!

СВЕ СЕ ЗАМРАЧИЛО

Испружила сам руке изнад себе и почела да сакупљам малу свилену куполу. Глатка свила је измицала под прстима, па сам једва некако успела да је покупим. Била сам уморна и једва чекала да се спустим, али са мојим падобраном опет нешто није било у реду. Погледала сам горе и приметила да је поцепан на више места па ме је ветар заносио и окретао леђима ка земљи.

Последње на шта сам помислила било је да је приземљење на леђа веома опасно. Времена за страх више није било. Осетила сам земљу а онда се све замрачило.

— Није ништа озбиљно! — рекли су ми у болници кад сам дошла себи. — Само лакши потрес мозга.

*

После оног 18. јула учествовала сам на многим такмичењима и скакала из авиона равно двеста седамнаест пута! Падобранство ми је „ушло у крв" и бавићу се њиме докле год будем могла.

Назифа Суљић, Студентски дом „23. октобар", Нови Сад

(Хонорар: 250 н. д.)

НА ДУНАВ

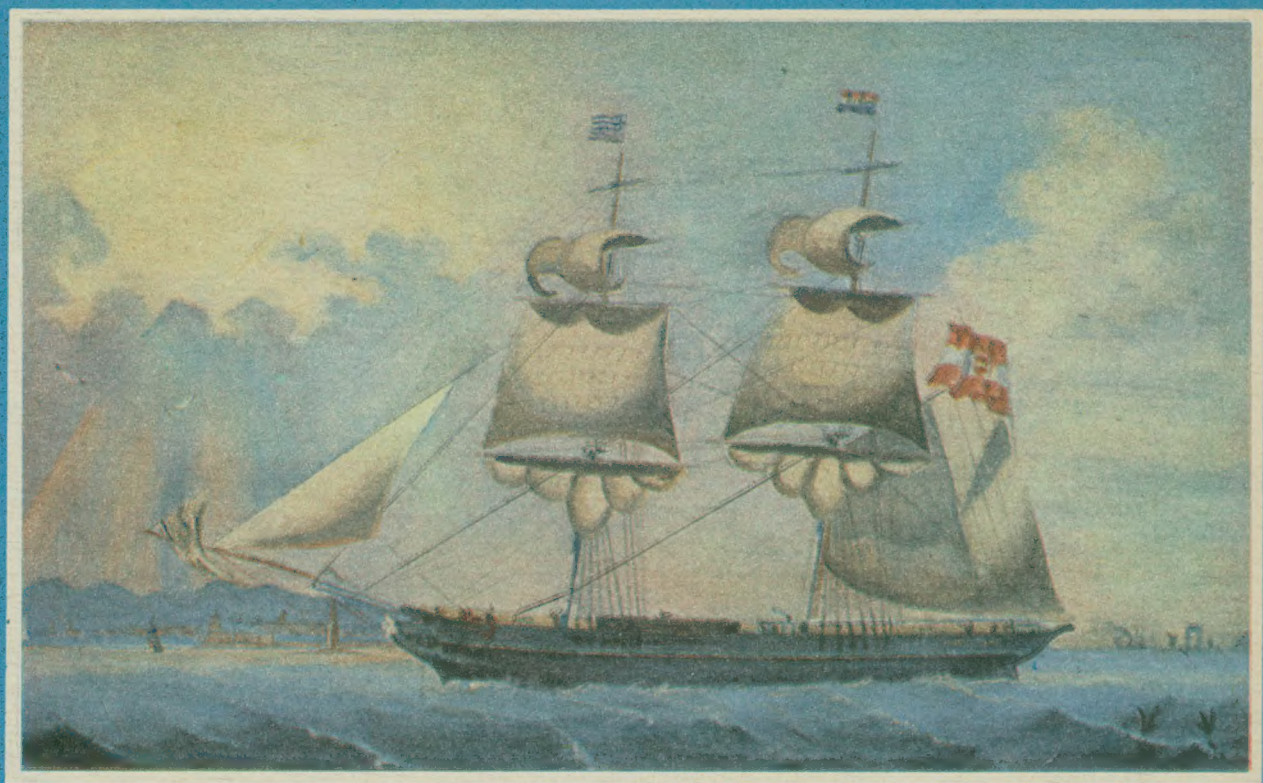

ТРШЋАНСКА „МАРИЈА“ — Све до пре три стотине година није било бродова средње величине: или су били велики, или бродићи без палубе. До почетка XVIII века мали бродови, међу којима су најпознатије **корвете** и **бригантини,** служили су често као пратња великих бродова или као извиђачи у рату. Корвета је била дугачка и уска а пловила је и на једра и на весла. Понекад су је велики линијски бродови дизали на своју палубу и преносили до одређеног места. **Бригантин је сличан корвети.** Дугачак је 13—20 метара а има највише 15 веслачких клупа. По угледу на овај једрењак почетком XVIII века саграђен је **брик,** брод средње величине са два јарбола. Брик је ускоро на нашој обали постао најраспрострањенији тип брода. Само у Боки Которској је 1.805 од укупно 396 бродова било 125 брикова. На слици: **бригантин „Марија“,** саграђен 1844. у Трсту. Њим је командовао капетан Саво Секулић из Боке Которске.

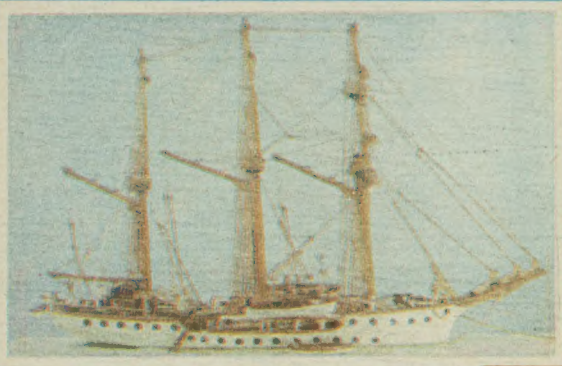

Школски брод ЈРМ „Јадран“ на сидришту

„ЈАДРАН“ ПОНОВО ПЛОВИ — Школски брод Југословенске ратне морнарице **„Јадран“ је једрењак типа барк.** То је брод са три јарбола од којих је средњи највиши, 33 метра над воденом површином. Осим великих четвороугаоних једара, „Јадран“ има и више мањих, на пречкама и коснику, која се разапињу према потреби да би повећала брзину пловидбе и омогућила боље маневрисање. За време другог светског рата Италијани су заробили „Јадран“ и одвукли га у своје воде где је био готово потпуно расходован. По завршетку рата наши поморци су га пронашли и реконструисали па је 1949. године поново запловио. Питомци војнопоморске академије на крају школовања организују крстарење „Јадраном“ по нашем и другим морима.

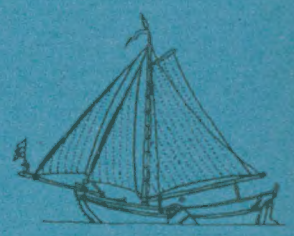

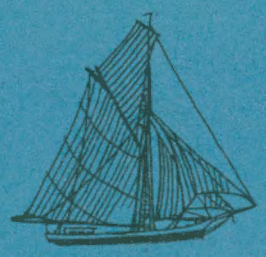

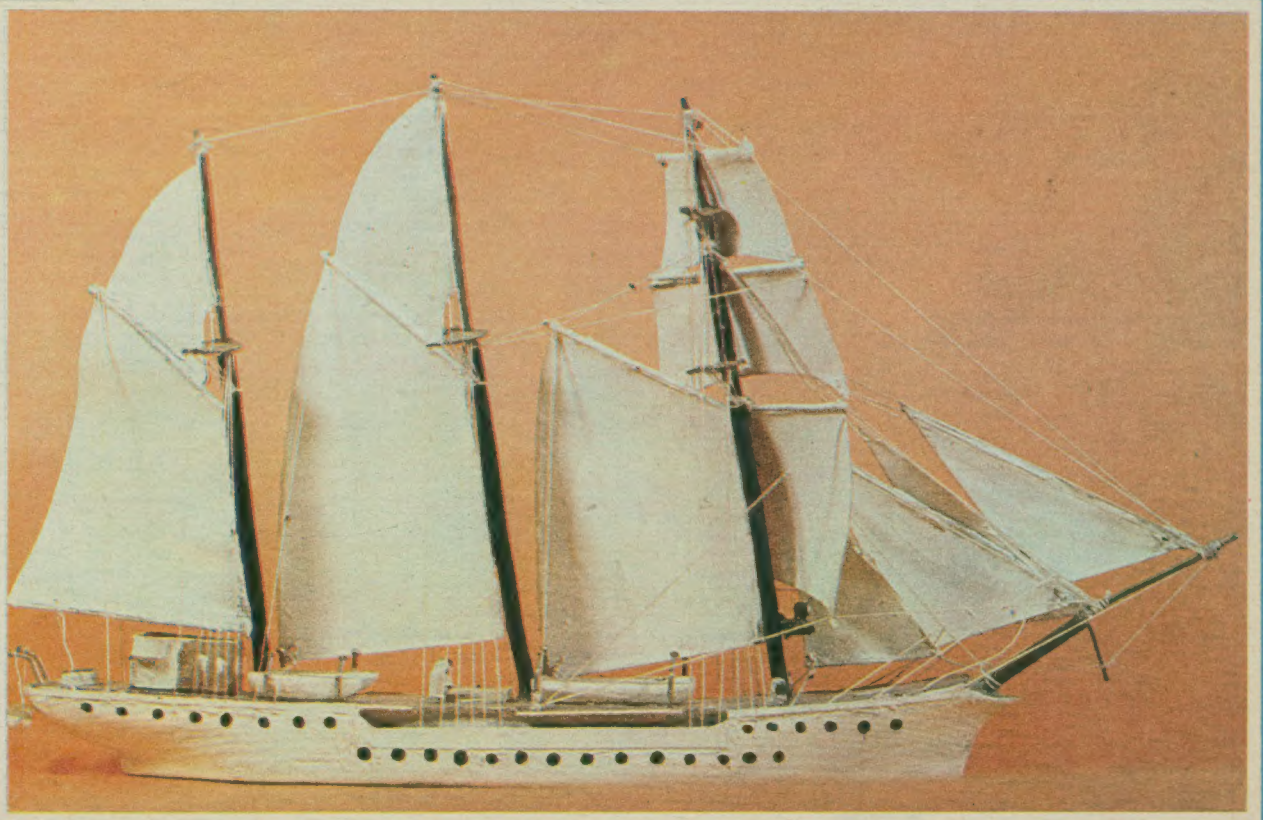

„Јадран“ под једрима

У ШАЈКЕ

ЗАПРЕГА ЗА БРОД — Пре три стотине година под бедеме Београда стигли су први бродови на једра. Биле су то турске шајке — четири једрењака исте грађе и дужине од 12 до 15 метара. Прва у групи пловила је шајка са отвореном палубом на којој су се налазили стрелци, нека врста извођача и заштитника за читаву „експедицију". На другој је био заповедник са породицом и личним пратиоцима. На трећем једрењаку налазило се све што је било потребно за пут а на четвртом роба коју је требало испоручити у Београд. Уз Дунав су шајке, свакако, могле пловити само кад је било повољног ветра, а кад би ветар престао да дува, на обали је морала да буде спремна запрега која ће их повући. **Шајка је низак брод, али је на води била веома стабилна.** Први су почели да је граде Грци а између XVII и XIX века постала је највише употребљаван брод у Турској. Овај једрењак није имао устаљен облик трупа и систем једара. Најчешће му је предњи јарбол био велики, са два четвороугаона једра, док је крмени био мален и имао само једно једарце. На слици: **турске шајке из XVIII века.**

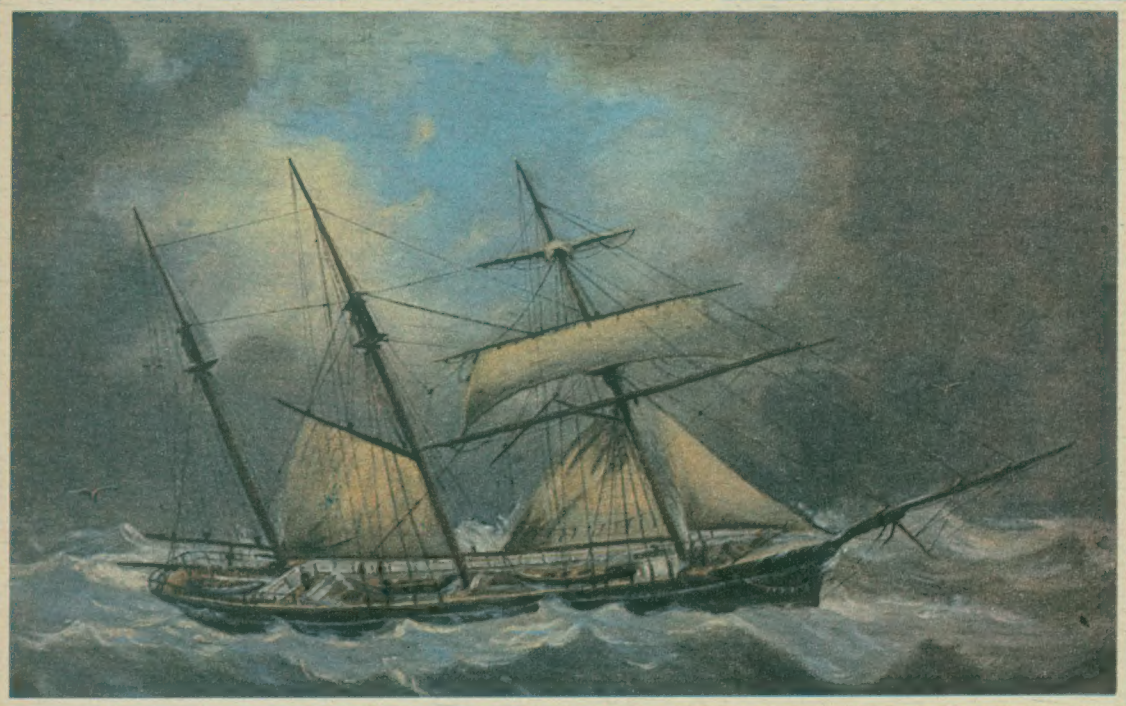

ЈЕДРА ОД ШЕСТ КИЛОМЕТАРА — У XIX веку **барк је био најлепши једрењак на Јадранском мору.** Био је то брод са три или више јарбола и кружним четвороугаоним једрима. На прамчаном продужетку, коснику, и пречкама између јарбола према потреби су разапињана мања троугла једра са којима је барк могао брже да плови а и управљање је било лакше. Носивост оваквог брода са три јарбола износила је од 300 до 2000 тона. Године 1868. у бродоградилишту Сан Марко код Трста саграђен је једрењак „Хелголанд" од 395 тона носивости. Власник му је био Италијан Тонел Ђузепе а капетан Антон Билафер из Боке Которске. Тридесет година касније саграђен је највећи једрењак овог типа: барк „Франце" чија је носивост 10.730 тона а површина једара 6500 квадратних метара! На слици: једрењак **барк „Хелголанд".**

СПОРИЈА ОД КЛИПЕРА — Од почетка XIX века па све до појаве бродова на пару и моторе у бококоторском бродоградилишту се граде тројарболни једрењаци типа наве. **Бокељска нава је трговачки брод са четвороугаоним, кружним једрима.** Могла је да понесе велики терет, од 400 до 1000 тона, али је била спорија од већине савремених трговачких бродова. Највећи премац јој је био нови амерички брод — једрењак клипер. Нава из Боке Которске је пловила по Јадранском и Средоземном мору а стизала је и на источне обале Атлантског океана. На слици: **бокељски једрењак типа нава.**

КАПЕТАН ИЗ ДОБРОТЕ — Године 1891. **код грчког острва Антипагос потонуо** је брик „Арнеа". Сувласник овог брода од 134 тоне носивости, саграђеног само седам година раније, био је Радомир Антон из Доброте у Боки Которској, па је „Арнеа" често пловила дуж источне обале Јадранског мора. До краја XVIII века једрењаци овог типа су имали шупаљ, решеткаст прамац а кад је касније затворен, добио је оштар облик. На слици: **брик „Арнеа".**

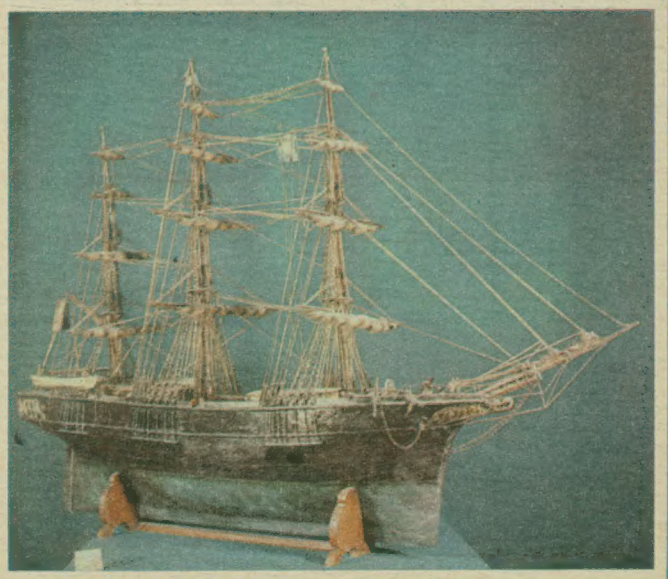

Материјали потичу из Поморског музеја у Котору и збирке инжењера Милана Андоновића

КАФА КОД АМБАСАДОРА

Сулејман-ага, представник турског султана у Паризу, успео је да помоћу мирисног црног напитка заврти мозак најчувенијим дамама и преко њих сазна све дипломатске тајне

Стара турска легенда каже да је Алах попио шољицу кафе пре него што је приступио стварању света, шољу чаја оног дана када се одмарао од тог тешког посла, а чашу вина када су Адам и Ева појели забрањено воће. То значи да кафа даје стваралачки подстрек и потпомаже машту, чај враћа снагу и концентрацију, а вино улива храброст која је свемоћном Алаху била потребна да Адама и Еву истера из раја.

Алах је, очигледно, знао за кафу. Али, ко је од смртних први открио да се у црвеним плодовима крију тврда зрна која, испржена, самлевена и скувана, дају пиће и то већ вековима најпопуларније на свету, није познато. По једној легенди међу скупоценим даровима које је краљица од Сабе донела цару Соломону налазила се и кафа — „лек против нерасположења, љубавних јада и осталих болова“.

По другој једној древној легенди неки пастир из Моке приметио је како његове козе скачу и поигравају као луде када се назобају плодова са неког високог шибља. Он се угледао на козе, појео је прегршт зрна кафе, јер то је било кафено дрво, и убрзо је и њему дошла воља да поскакује.

ЦРЊИ ОД ДНА ЏЕЗВЕ

Сличних причица како су људи открили кафу има напретек. Међутим, једино је изгледа извесно да је постојбина кафе Етиопија где је ова биљка дивље расла. Име је добила по етиопској висоравни Кафи одакле је пренета у Арабију. Наиме, Етиопљани су у XIII и XIV веку ратовали са Јеменом. Пошто се рат одужио, они су, поред обилних резерви зрна кафе, понели и кафено дрвеће и прилично су се изненадили видевши да оно под новим поднебљем одлично успева.

Из Јемена, или тачније из његове луке по имену Мока, која је и дан-данас синоним за кафу, кафа је кренула у освајање света. Углавном су је преносили ходочасници за Меку и Медину. Затим се обрела у Индији где су је донели арапски путници.

Кафа се у почетку скрутала по кућама, али није потрајало дуго, а отворене су нарочите радње у којима се топли црни напитак заносног мириса могао пити јавно, у великом друштву. Тако су рођене кафане које своје име дугују управо кафи. Према једној верзији прва кафана у свету била је отворена у Цариграду 1554. године. Ускоро су кафане никле и у осталим местима широм Турске.

Разговори уз шољицу кафе, који су често имали политички карактер, изазивали су незадовољство муслиманског свештенства јер су одвлачили вернике од цркве. Тада је цариградски имам кафу једноставно проклео и лансирао претњу да ће на дан страшног суда, кад мртви устају из гробова, они који су је за живота пили бити црњи него дно џезве у којој се кувало то проклето пиће.

Но, султан Сулејман Величанствени био је луд за кафом, па је дао да се обзнани како је цењени цариградски имам најобичније лупетало које не зна шта говори. Пошто се царска не пориче, кафане су на опште задовољство поново отворене, а турски дипломати почели су да пропагирају кафу и у другим земљама.

Томе је нарочито допринео Сулејман-ага, турски амбасадор у Паризу. Он је кафу употребио у дипломатске циљеве. Да би сазнао како ће краљ Луј XIV поступити ако Аустрија зарати с Турском, Сулејман-ага је 1669. године почео у својој раскошној резиденцији да приређује пријеме на којима је као специјалитет служена — турска кафа с медом!

КО ЋЕ ПРВИ УМРЕТИ?

У његовим салонима, који су преко ноћи постали хит Париза, скупљале су се даме из највиших кругова и вештом и шармантном амбасадору није било тешко да их наведе на политичке теме у које су оне биле савршено верзиране преко својих мужева. Само неколико месеци касније Сулејман-ага сазнао је све што је желео, затворио је своју резиденцију и вратио се у Турску. Али, кафа је остала!

Прва кафана у Европи, не рачунајући оне у Цариграду, отворена је у Венецији 1645. године. Прва париска кафана звала се „Паскал“ по имену свог газде Јерменина, а налазила се на булевару Сен-Жермен. Тадашње кафане биле су у ствари кафеи и у њима су се, уз кафу и чај, служили слаткиши, а не јела и алкохол.

У Шведској кафа је имала тешке почетке. Шведски лекари, а са њима и читава јавност, поделили су се у XVIII веку на оне који су били за чај тврдећи да кафа упропашћује здравље, и на ватрене поборнике кафе који су, опет, исто то тврдили за чај.

Срећом, Шведска је имала краља Густава III који није био нарочито заинтересован ни за кафу ни за чај. Да би „експериментално“ решио овај спор, он је два брата близнака осуђена на смрт због неког убиства помиловао осудивши их да, уз доживотну робију, свакодневно добијају порцију кафе, односно чаја. Један је имао да пије чај, други само кафу. Јавност је напето чекала који ће од браће први умрети.

Први је умро онај који је пио чај. Али, тек после свих виновника овог експеримента, у лепој старости од 83 године, пошто је читавих 60 година сваког дана пио чај. Брат који је пио кафу умро је још касније.

ИСТОРИЈСКА КРАЂА

Око кафе копља су се ломила и на други начин. Дуги низ година монопол на кафу држала је у својим рукама Холандска источноиндијска компанија. Овај монопол није било лако „пробити“ јер је љубоморно чуван, а и сама природа биљке ишла му је на руку.

Јер, кафа се размножава путем семена. Али, плантажери при берби семење за продају подвргавају одређеном процесу који им убија клице, па оно не може да даје изданке. Семење одређено за размножавање сеје се у расадницима, а кад биљка поодрасте, расађује се на плантажама, цвета и доноси плод. Дрво има облик пирамиде, а може да достигне висину од 5 метара.

Према томе, они који су желели да се домогну кафе да би је гајили за сопствени рачун, морали су да украду расад пошто им „неутралисано“ семење није било ни од какве користи. А плантажери су расаде чували као очи у глави.

Крајем XVII века неколико биљака кафе одгајено је у ботаничкој башти у Паризу као егзотично биље. Морнарички официр са острва Мартиника по имену Матје де Клије успео је да украде једну младу стабљику и са њом се укрца на брод. Уз пут је доживео ужасну буру, данима је гладовао, одрицао се своје порције воде за пиће да би заливао нежни расад, али је зато, 50 година касније, на Мартинику било 18.791.680 дрвета кафе, све самих потомака стабљике из париске ботаничке баште!

Данас је највећи произвођач кафе на свету Бразил са половином светске продукције. Следе Колумбија, Мексико и Салвадор. Највећи потрошач овог напитка су САД, опет са половином светске производње. Затим Шведска, Финска, Данска и Норвешка. За дивно чудо Југославија се налази у дну овог списка. Иза нас су, у Европи, само Португалци, Грци и — Турци!

Б. Д.

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

За последње две хиљаде година изумрло је око сто различитих врста сисара. Сада изумире једна врста сисара годишње. Научници сматрају да таква судбина чека још око 250 до 300 врста. Представљамо вам најугроженије.

ЧИНЧИЛА је мала животиња која припада врсти глодара а пореклом је из Јужне Америке. Веома је цењена због изванредно меке, фине свиласте длаке, затворено-сиве по леђима и бледосиве по трбуху, која се под врховима прстију осећа као најфинија кадифа. Када је чинчила откривена у високим подручјима Анда за њеним крзном настала је сурова хајка тако да је постала веома ретка и због тога је лов на њу законом забрањен. Амерички инжењер М. Ф. Чапман после петогодишњег трагања успео је 1922. године да у планинама Чилеа нађе четрнаест чинчила и да их пренесе у САД. Данас их чак има и у планинама Дарваз у Тајикистану у СССР-у. Чинчила има задње ноге дуже од предњих што јој помаже да се креће у брзим скоковима; ноћна је животиња, страшљива је и живи у групама. Храни се травом и зрњевљем.

МЕДВЕД СА НАОЧАРИМА или андски медвед некада је живео на обронцима Анда од Венецуеле до јужног Перуа и северне Боливије. Данас се може срести у шумама Еквадора и у северном Перуу и то на висинама од 1500 до 2000 метара. Биљојед је. Ова мала, чупава, животиња, до рамена висока 80 цм, једини је медвед Јужне Америке, односно јужне полулопте. Има крзно црне боје, изузев жутих прстенова око очију по којима је и добио име. Жуте пеге има и око њушке, на подбратку и грудима. Женка окоти једно до три младунчета, тешких свега по 250 грама. Очи отварају тек после пет недеља. Андски медвед је изванредан пењач и гнездо гради на дрвећу. Срећа је што ова ретка животиња добро подноси ропство и од 45 медведа колико их данас има у разним зоолошким вртовима, дванаест је у њима угледало свет.

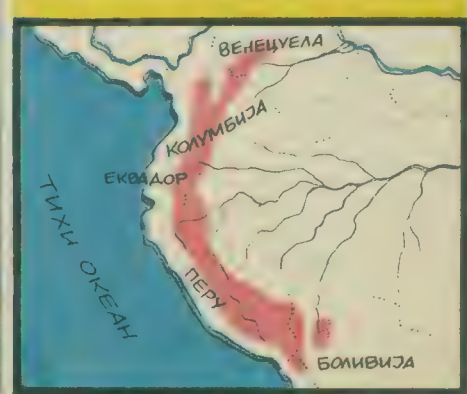

ПЛАНИНСКЕ ОЧИ РИВЕ

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

Припадници 10. америчке планинске пешадијске дивизије стигли су у малу, снегом покривену долину у Апенинским планинама, на северу Италије. А онда, 18. фебруара 1945. године, извршили су последње припреме за успон и напад на елитне Хитлерове планинске јединице које су запоселе гребен Риву. Припадници осталих родова америчке војске сматрали су овај подухват за право самоубиство.

Америчка Пета армија имала је и те како разлога да освоји Риву. Била је то нека врста природне тврђаве, стратешки планински прелаз иза кога је лежала долина реке По, последње упориште нациста на југу Европе. А немачке „очи" на Риви чиниле су је једним од најопаснијих непријатељских положаја у Европи. Са висине од 1200 до 1900 метара добро распоређени немачки гарнизон имао је преглед читаве околине и ниједан амерички тенк није могао ни да му се приближи.

СВЕ СЕМ БОРБЕНОГ ИСКУСТВА

Те ноћи густа магла је покрила долину. То је била прилика на коју су чекали припадници 10. дивизије. Она се пре више дана придружила Петој армији. Читави батаљони људи тихо су кренули, опремљени не само оружјем и муницијом, него и смучкама, конопцима и другом планинском опремом.

Били су то све врсни планинари и смучари, одлични стрелци. Једино им је недостајало борбено искуство. Коме су смучари били потребни на Пацифику 1943, или касније на обалама Италије и Нормандије? Али, када је Пета армија почела да напредује северно од Рима и зашла у снежне Апенине, генерал Марк Кларк је хитно затражио њихову помоћ. Добили су задатак да се ухвате укоштац са смучарским СС-трупама на врху Риве.

Док су се војници у белим оделима тихо кретали, њихов командант генерал-мајор Џорџ Хејз забринуто их је посматрао. Био је ужасно нервозан. Знао је да многи његови војници немају борбено искуство. Сем тога, бринуо га је сам успон. Данима је посматрао кроз доглед планину и знао је какве их опасности вребају. И по дану би то био опасан подухват, а камоли у потпуној помрчини. Међутим, то је био једини начин да изненаде нацисте.

— Само напред, момци — покушао је весело да каже. — Ви то можете учинити...

А онда је ватра из пушкомитраљеза пресекла његове речи. Хејз се сагнуо и ослушкивао одјеке који су се одбијали о Ривино камено лице. Затим је опет завладала тишина. Немци са врха ништа нису приметили.

Пуцњава га је учинила још нервознијим. Овај искусни војник није желео да пошаље своје војнике у смрт ни сада, као што то није желео ни као поручник у првом светском рату. Али, није могао да се заварава. Знао је да ће, без обзира како савладају успон, многи од ових људи сутра ујутру бити мртви.

ПРОКЛЕТА ПЛАНИНА!

Последњи људи одевени у бело нестали су у правцу мале реке Дардање која тече у близини подножја. Имају још сат хода до почетка успона. Хејз се нагло окренуо и пошао у свој главни штаб, смештен у камиону у оближњем селу. Ту су га већ чекали, проучавајући карте, његови виши официри.

Хејз је погледао своје колеге и рекао:

— Када смо пре неколико дана стигли овамо Пета армија нас је сматрала групом непотребних планинара. Сада смо постали најзначајнији фактор у читавом проклетом италијанском рату. Ако ујутру освојимо Риву, можемо освојити и Белведере, а после тога долина реке По је наша!

Официри су се згледали. Хејз је био добар војник, али је тек неколико месеци са 10. дивизијом. Можда још није схватио да у планинском рату нема брзих покрета.

Хејз и пуковник Кларенс Томлинсон нагнули су се над мапу. На југу је био снегом покривен Манћинелс висок 1800 метара, а шест и по километара ка северу гребен се завршавао код Пица ди Кампо, одмах западно од Белведера.

— Проклета планина — прогунђао је Хејз. — Нема на њој више од хиљаду Немаца а какав пакао стварају!

— Дајте нам ову ноћ — мирно је приметио Томлинсон. — Ми ћемо их збрисати, генерале.

Неколико официра одмахнуло је главом. После кратког саветовања изишли су у ноћ. Ако Рива буде освојена, њихове јединице ће, значи, кроз 24 часа морати да крену. А за то је требало припремити људе. Али, свима се чинило да је успон на Риву скоро немогућ. Једино је Томлинсон, човек одговоран за ту ноћну акцију, био оптимиста. У складу са Хејзовим наређењем да сви команданти буду близу фронта, и он ће ићи са својим људима.

— Не брините, генерале — насмејао се. — Моји људи су праве планинске козе.

— Реците им да се ритају што више могу када стигну на врх — одговорно му је Хејз.

А онда је Томлинсон нестао у долини обавијеној маглом. Хејзу није преостало ништа сем да седи и чека. Није дуго био са 10. дивизијом али је заволео и поштовао те људе, врсне смучаре који су првобитно обучавани ратним вештинама за случај јапанског напада на Аљаску. А сада ће се сукобити са исто тако врсним немачким смучарима који су, за разлику од њих, имали за собом безброј борбених окршаја.

— Ти нацисти морају бити елиминисани — гласила је кратка наредба генерала Марка Кларка, команданта Пете армије.

— Десета то може учинити — био је Хејзов одговор.

КАО БЕЛИ ДУХОВИ

И сада су се, неколико километара западно од места где су се налазили генерал Хејз и његови помоћници, војници припремали за успон. Још један сат их је делио од поноћи, а магла је била тако густа да је вид-

Читаве ноћи јели су се уз стрме стеновите литице по кривене снеіом, а када је сванула зора напали су непријатељска утврђења.

љивост била једва метар. Као духови, људи у белим оделима почели су да се везују око паса ужетом, 40 до 50 заједно, да би се на тај начин заштитили од пада. Почели су да се пењу носећи са собом пушкомитраљезе, сандуке с муницијом, базуке и неколико лаких бацача.

Џорџ Стодард, млади поручник који је водио једну чету 2. батаљона, пошао је први и нашао место у које је забио цепин и око њега обавио уже. То је осталима из чете послужило да се извуку до тог места, неких 60 метара високо. Друге чете су имале мање среће. Људи су се саплитали и падали и само их је уже везано око паса спасавало да не нађу смрт у урвинама. Губили су оружје, сандуке са муницијом. Али, захваљујући мало срећи а мало вештини, неколико чета успело је да до 2,30 ујутру прође најстрмији део Риве. Остале су још ишле за њима.

Сада се ситуација променила. Било им је потребно више војног а мање планинарског знања. Остало им је још само три сата до зоре. На југу се остатак 2. батаљона опрезно кретао између дрвећа и одржавао воки-токи везу с 1. батаљоном који се успињао према врху Пица ди Кампо. Из 1. батаљона изненада су јавили:

— Немачка осматрачница 150 метара испред нас!

Сви су стали. Немачки војник на смучкама стајао је на стражи. Било је лако пуцати на њега, али би хитац изазвао праву узбуну. Наредник Ларс Олендорф провирио је кроз жбун и затегао лук. Он је био један од неколико изврсних стрелаца луком који су поведени за сваки случај. Стрела са металним врхом звизнула је кроз ваздух и забила у груди немачког стражара. Када су десетак минута касније војници на смучкама стигли до немачке осматрачнице, Олендорф се нагнуо над згрчено тело војника, погледао еполете и промрмљао:

— Убио сам једног СС-овца!

Сасвим на северу, чете су се тешко пробијале ка врху. Било је тешко рањених, промрзлих, па и погинулих приликом успона. Ипак више група америчких војника успело је да савлада успон и до 1300 метара и заузме положаје у близини непријатељских. Тако се око 1000 људи налазило на пушкомет од непријатеља.

УЗ МИРИС ПРЖЕНЕ СЛАНИНЕ

Наредник Александар Дубровски је наредио својим људима да стану. Магла се подигла и немачки стражар сасвим се добро видео. Дубровски је допузио до Стодарда и упитао га колико је сати:

— Нешто после шест — нервозно је одговорио млади официр. После шест сати пењања, са 12 килограма терета на леђима, био је изнурен као и остали. А сада је још до њих из немачког утврђења допирао мирис пржене сланине и свеже кафе и просто их опијао.

А када је зарудела зора у близини Пицо ди Кампа настао је прави пакао. Ту је немачки војник пошао да одмени стражара, нашао га са стрелом у грудима, и подигао узбуну. Заштекатали су пушкомитраљези, а затим се чуле и базуке. Амерички војници су се толико приближили Немцима да ови нису смели да употребе ручне бомбе из страха да не повреде своје људе, али су зато пушкомитраљезима косили војнике одевене у бело.

То је био знак за све остале чете. Поручник Стодард и његови људи кренули су у напад на Манћинело ручним гранатама. На све стране чете америчких војника су се пробијале; оне који су пали замењивали су људи који су се тек попели уз планину. Немци су се грчевито бранили, али напад је дошао сувише изненадно. У подне колоне заробљених нациста кретале су се јужно од Риве. Амерички смучари, сувише уморни и потресени погибијом својих другова, нису се осећали као победници. За мање од три сата било је више стотина мртвих и рањених са обе стране. Посрћући у колони заробљеника, један СС-капетан нагнуо се над стрме литице Риве и промрмљао:

— Не схватам како сте успели. Невероватно!

Доле у долини, у штабу 10. дивизије генерал Џорџ Хејз је био више него радостан. Читаве ноћи чекао је на исход битке и сада је знао да је с правом имао поверење у своје људе. Честитке су стизале са свих страна. Међутим, Хејз није заборавио своје људе на ветровитом врху Риве. Одмах им је послао појачање и артиљерију јер је знао да се Немци неће лако лишити својих планинских „очију". И заиста, немачке оклопне трупе су напале већ истог поподнева, али како су сада амерички војници имали преглед са висине лако су одбили напад.

Хејз је такође знао да нас већи задатак тек предстоји. Окупио је свој штаб и рекао:

— Ако је Рива могла да се освоји, може и Белведере. Знате мој план напада на главну тврђаву. Крећемо ноћас.

Овога пута нико није сумњао у успех. Са тенковима који су били на челу и смучарским патролама, 10. дивизија је на 14 километара широком фронту напала велико немачко планинско утврђење. Овога пута немачка артиљерија је пуцала без „очију" и зато била много непрецизнија.

Битка за Белведере трајала је неколико дана. А оно што је затим следило једна је од најневероватнијих прича о рату на италијанском тлу. Војници 10. дивизије просто су чистили пут кроз Апенине. Хиљаде немачких и италијанских војника радије су се предавали него да се изложе опасности и сукобе са већ славним „Духовима на смучкама". Тако су се брзо кретали да остали делови Пете армије нису могли да их сустигну, па су у долини реке По могли да их сачекају.

УВЕК САМО НАПРЕД

Почетком априла Хејз је доказао да 10. дивизија може исто тако брзо да се креће по равном терену као што то чини узбрдо и низбрдо: водила је прави „блицкриг" кроз долину реке По.

А затим су се нашли пред снегом покривеним Алпима. Поново су извадили смучке и цепине. Снажан артиљеријски двобој са Немцима код језера Гарде први пут је мало зауставио напредовање 10. дивизије. А онда као и на Риви, захваљујући вештини и тактици изненађења, очистили су обале језера од непријатеља. Мусолинијева вила са 37 соба, многим драгоценостима и фашистичким документима, пала је у руке смучарских јединица чији припадници нису имали времена ни да застану и мало се умију. Наставили су ка северу, право на Алпе. Иако десеткована, дивизија је кренула на Бренеров прелаз. Одатле је пут водио право у Немачку.

На дан 1. маја Немци су се предали. Војници 10. дивизије налазили су се тада на најсевернијем савезничком положају у читавој Италији. Ту су им уручени телеграми са честиткама од генерала Кларка и многих других генерала.

Џорџ Хејз је добио висок положај у окупираном Берлину, затим је обављао разне дужности у Америци. Од свих битака које је водио у два светска рата једну никада није заборавио — ону коју су једног зимског јутра његови људи добили на Риви.

В. Ј.

ЦРНА БРАДА и КОМАНДОСИ

Танкер се претворио у џиновску буктињу и потонуо на морско дно повукавши са собом и посаду

ДВЕ ТАЧКЕ НА ЕКРАНУ

На зеленом екрану радара мале беле тачке скакутале су као вредни мрави. Свака је представљала брод. Понекад би се две тачке приближиле једна другој, али увек би једна променила правац како би ослободила пут другој.

Јан Хјелмтвед, главни официр на норвешком теретном броду „Торсваве", одувек је волео да посматра радарски екран. Све до дана када су тачке почеле чудно да се понашају.

БЕСПОМОЋНИ СВЕДОК

Пред њим на екрану једна тачка се полако кретала напред. Према његовој процени налазила се око девет миља далеко, код најјужнијег рта Африке где се сусрећу Индијски и Атлантски океан. Тачка је била либеријски танкер „Тексанита" од 100.000 тона. Претходног дана, 20. августа 1972. године, испловио је из Кејптауна по густој магли, која се ни сада, када се већ налазио на отвореном мору, још није подигла.

Док је Јан посматрао екран, појавила се нова тачка — „Освего Гвардијан", танкер пун нафте. А та тачка ишла је право на ону другу. Тачке су се све више приближавале и Јан је са страхом схватио да овога пута ниједна неће променити правац. Скоро је сигурно да у тој густој магли ниједан брод није знао да му у сусрет долази онај други.

Било је шест часова ујутру када су се две тачке приближиле једна другој, за тренутак раздвојиле, а онда је једна нестала са Јановог екрана.

Чак и на тој раздаљини експлозија је потресла „Торсваве" као да је љуска од ораха. Ужаснут, Јан је схватио да је био беспомоћан сведок несреће.

Теретни брод „Тексанита", дугачак 265 метара, лако натоварен поштом и робом у Кејптауну, пловио је ка Персијском заливу да узме нафту.

АВИОНИ НАД ПУЧИНОМ

„Освего Гвардијан", танкер дугачак 274 метра и тежак 95.000 тона, био је натоварен нафтом.

Када су се два брода сударила, „Тексанита" је у тренутку планула као буктиња и потонула у року од четири минута, повукавши у морске дубине 45 од 48 њених чланова посаде.

Једина три члана посаде која су избегла несрећу, гледали су како њихови другови живи горе и даве се у густој, лепљивој нафти која је истицала из рупе на „Освегу Гвардијану".

Успели су некако да се докопају једне даске и сада су се сва тројица грчевито држала за њу. Били су 37 километара далеко од обале и сву наду полагали у то да их, упркос густој магли, неко примети са танкера „Освего Гвардијан".

Један од преживелих, капетан „Тексаните", Јурио Сулвувардос, по реклом Грк, знао је да су изгледи на спас веома мали.

Био је у праву. Посада „Освего Гвардијана" имала је пуне руке посла. Два њена члана нестала су у мору и брод, тешко оштећен, полако се удаљавао са места несреће.

Ипак, одмах после судара упутио је позив за помоћ и ускоро је у овај крај стигло десет бродова, док су јужноафрички авиони надлетали пучину трагајући за бродоломницима. Али, магла је била сувише густа.

Прошло је неколико часова. А онда, најзад, магла је почела постепено да се диже и три исцрпљена човека су осетила трунку наде.

Нешто пре 11 часова пре подне угледали су тамну тачку на хоризонту. Капетан Сулвувардос је почео да храбри своје сапутнике тврдећи да ће их сада сигурно наћи.

И заиста, са брода „Констанциа" спазили су три бродоломника који су се држали за исту даску.

СПАС НАДОМАК РУКЕ

Када се „Констанциа" приближила спустили су са ње чамац за спасавање и пет чланова посаде тешло је да прихвати бродоломце. Спас је био надомаку руке када се догодила несрећа коју нико није очекивао.

Двојица бродоломника пустила су даску и стала да пливају у сусрет чамцу за спасавање. Нису ни помислили на густу нафту која је још покривала површину мора.

Док су беспомоћни чланови посаде „Констанције" ужаснуто посматрали, бродоломници који нису имали стрпљења да сачекају чамац почели су да се гуше и... удавили се на десет метара од спасилаца.

Капетан Сулвувардос се држао даске и тако је од читаве посаде „Тексаните" једино он био спасен. У чамац за спасавање унета су и тела двојице морнара који су се удавили.

Један други брод спасао је кинеског морнара Шиу Јеоуина, једног од двојице морнара несталих са танкера „Освего Гвардијан". Оштећени танкер једва је стигао до Кејптауна.

Јан Хјелмтвед, који је на свом радару видео како су се сударили две беле тачкице, тек је касније сазнао да је био једини сведок највеће поморске несреће која се за последњих десет година догодила у том делу океана.

М. Ј.

БИМ и БУМ

JOE MUSIAL

НЕ ПРИЛАЗИ МОЈОЈ КУГЛИ! СПЕЦИЈАЛНО САМ ЈЕ ПОРУЧИО ... ЗА ТАКМИЧЕЊЕ!

ИХ, ПАЦЕРУ! НИ ТРИ ТИ ТАКВЕ КУГЛЕ НЕ МОГУ ПОМОЋИ!

ЗАХВАЉУЈУЋИ ОВОЈ КУГЛИ ПОСТАЋУ СВЕТСКИ ШАМПИОН! НЕ СМЕТЕ НИ ДА ЈЕ **ГЛЕДАТЕ**!

ХВУМП!

САД ЋУ ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ...

ИНСПЕКТОРЕ! ЗАБОРАВИЛИ СТЕ ДА ЗАМОЧИТЕ ПРСТЕ У КРЕДУ!

ЈЕДНОМ СТЕ И ВИ У ПРАВУ!

15 ПАК

У СТРАШНОЈ САМ ФОРМИ!

? ? ?

КЛОНК!

ЗАР СА КУГЛОМ И СПАВА?! НИСАМ ЗНАО ДА ЈЕ **ТОЛИКО** СТРАСТВЕН КУГЛАШ!

1134

НАСТРАДИН

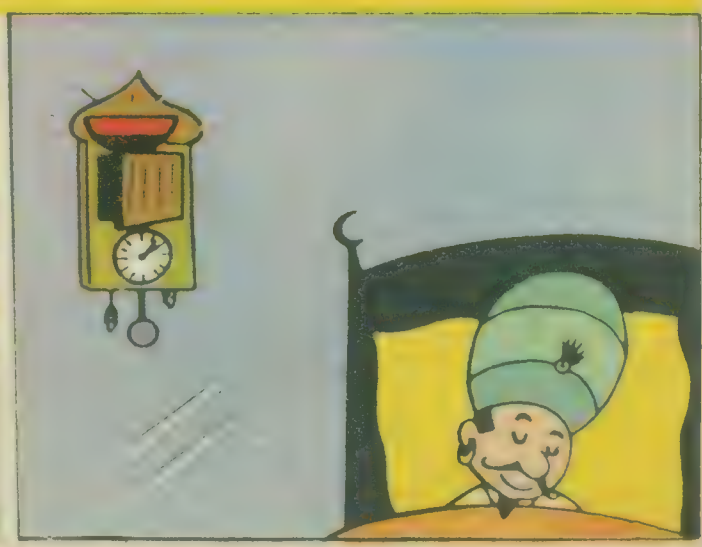

НЕУСТРАШИВИ

РАТ ЈЕ ПРЕШАО ИЗ СЕВЕРНЕ АФРИКЕ У ИТАЛИЈУ. ОДРЕД „А" ПРВОГ ПЕШАДИЈСКОГ ПУКА БИО ЈЕ ЈЕДНА ОД ЕЛИТНИХ ЈЕДИНИЦА

МАЈОРЕ БРАЈАНТЕ, ГРУПА НЕМАЦА ЈЕ ЗАУЗЕЛА ПОЛОЖАЈ НА ОНОМ ИМАЊУ ДОЛЕ, ДУЖ ПУТА: САДА СЕ УКОПАВАЈУ!

МАЈОР РЕЈФ БРАЈАНТ, КОМАНДАНТ ОДРЕДА „А" БОРИО СЕ ПРОТИВ НЕМАЦА ЈОШ ОД 1939. ГОДИНЕ.

У РЕДУ, ВОДНИЧЕ... НЕЋЕМО ИХ ПУСТИТИ! ПОЗВАЋУ ОКЛОПНУ ЈЕДИНИЦУ!

ОДРЕД МАЈОРА БРАЈАНТА ОПКОЛИО ЈЕ НЕПРИЈАТЕЉА.

САГНИТЕ СЕ! ПУЦАЈТЕ С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ, ДА ИХ ПОДСЕТИТЕ ДА СМО ТУ!

ДОК СУ ЧЕКАЛИ ОКЛОПНУ ЈЕДИНИЦУ, ПУТЕМ СУ ЗАТУТЊАЛА ЧЕТИРИ ЏИПА.

„ВАЉАЈ БУРЕ, ВАЉАЈ БУРЕ, ХЕЈ! СВИ СЕ ЖУРЕ, СВИ СЕ ЖУРЕ..."

РЕЈКОВИ „НЕУСТРАШИВИ" СУ СТИГЛИ

СВАШТА! ЧУО САМ ЗА ОВАКВЕ „ПРИВАТНЕ ВОЈСКЕ", АЛИ ЈОШ НИЈЕДНУ ДОСАД НИСАМ ВИДЕО!

ЗДРАВО, ДРУШТВО! ЕВО НАС!

КО САМ ЈА? ТОД РЕЈК! ЗАР ВАМ НИСУ РЕКЛИ ДА СМО ПРИПОЈЕНИ ВАШЕМ ОДРЕДУ? КАО ДА НИСТЕ ОДУШЕВЉЕНИ ШТО СМО ДОШЛИ!

ПРИПОЈИЛИ СУ ВАС НАМА? О, ГОСПОДЕ!.. ДА НИСТЕ ВИДЕЛИ ТЕНКОВЕ НА ДРУМУ?

ПОРУЧИЛИ СУ ДА ВАМ НЕ МОГУ ПОСЛАТИ НИЈЕДАН! АЛИ, ПОШТО СМО МИ ТУ, ТЕНКОВИ ВАМ И НИСУ ПОТРЕБНИ!

БЕЗ ТЕНКОВА? ЗНАЧИ, ДА СЕ САМИ СНАЂЕМО КАКО ЗНАМО... ХЕЈ, ПАЗИ!

СТО МУ ГРОМОВА!

БРАВО, ШЕПРТЉО!.. КОМАНДАНТЕ, ОВАЈ МОЈ ВОДНИК СИМПСОН ИМА ОДЛИЧНЕ РЕФЛЕКСЕ!

АААХ!

ПРОКЛЕТИ ШВАБА! МИСЛИО ЈЕ ДА НАС ИЗНЕНАДИ!

ВОДНИК СИМПСОН ЈЕ БИО РЕЈКОВА ДЕСНА РУКА, НАЈБОЉИ МИТРАЉЕЗАЦ КОГА ЈЕ ИКАД ИМАО.

ОПКОЛИЛИ СТЕ ИХ... ШТА ОНДА ЧЕКАТЕ?

ЧЕКАО САМ ТЕНКОВЕ, АЛИ САД ЋУ МОРАТИ ДА ПРЕЂЕМ У ФРОНТАЛНИ НАПАД!

РЕЈКОВЕ ПЛАВЕ ОЧИ СУ ЗАСИЈАЛЕ. ВЕЋ ДВЕ НЕДЕЉЕ ЊЕГОВИ ЉУДИ СУ БИЛИ БЕЗ ПОСЛА...

СЛУШАЈ, БРАЈАНТЕ, ТИ СИ ГЛАВНИ... АКО МИ ПРУЖИШ ТОПОВСКУ ПОДРШКУ, НЕШТО ЋУ МОЋИ ДА УЧИНИМ!

ВАЖИ, АЛИ БУДИТЕ ОПРЕЗНИ!

ВАЖИ?

ДОК СУ ТОПОВИ ПУЊЕНИ, РЕЈКОВИ ЉУДИ СУ СЕ СПРЕМАЛИ ЗА НАПАД...

ШЕПРТЉО, ПОПНИ БАЗУКУ НА ПРВИ ЏИП! ТИ И ЛОЖАЧ ПОВЕДИТЕ ЏИПОВЕ 3 И 4 СА СЕВЕРНЕ СТРАНЕ, А ЈА ЋУ 1 И 2 СА ЈУЖНЕ!

РАЗУМЕМ, МАЈОРЕ!.. ОХОЛИ, ДАЈ БАЗУКУ!

ДЕСЕТАР СМИТ, ЗВАНИ „ОХОЛИ" ПАЖЉИВО ЈЕ ИЗВАДИО БАЗУКУ ИЗ ЗАДЊЕГ ДЕЛА КОЛА. ТО ЈЕ БИЛО ЊЕГОВО ОРУЖЈЕ, ОД КОЈЕГ СЕ НИЈЕ РАЗДВАЈАО...

НАПАД ЈЕ ПОЧЕО... ПУЦАЛО СЕ ИЗ СВИХ ОРУЖЈА.

БРАЈАНТЕ, НЕКА ГРАНАТЕ ПАДАЈУ КАО КИША! ХАЈДЕ, МОМЦИ, ПОТКАЧИМО ИХ!

УРААА! ПАЗИ НА ПРОЗОР СПАВАЋЕ СОБЕ, ОХОЛИ!

АААЈ!

КУЋА ЈЕ ПУНА НЕМАЦА, МАЈОРЕ! ДА ПОЂЕМО ТАМО?

НАРАВНО! НЕ МОРАШ НИ ДА КУЦАШ!

ТЕШКИ ЏИП ЈЕ УЗ СТРАШНУ ЛОМЉАВУ УЛЕТЕО КРОЗ ВРАТА.

ЧУВАЈ ГЛАВУ! МАЛО МЕСТА ЗА БАЗУКУ!

КАКАВ ЈУРИШ! ПРЕДАЈЕМО СЕ!

ЕНО ЈЕДНОГА С НОВИМ ШМАЈСЕРОМ! ЗА ЊИМ, МОМЦИ!

НЕМЦУ НИЈЕ БИЛО ДО БОРБЕ...

НЕ, НЕ!

ХАЈДЕ, ФРИЦ, ДАЈ ТУ ПУЦАЉКУ! И НЕ ШАЛИ СЕ ГЛАВОМ!

РЕЈКОВИ МОМЦИ СУ ПОСТИГЛИ ЈОШ ЈЕДНУ БРЗУ ПОБЕДУ. ПОЛОЖАЈ ЈЕ САД БИО У РУКАМА БРИТАНАЦА.

ЕВО МОГ ПИШТОЉА У ЗНАК ПРЕДАЈЕ!

ТАКО ТЕ ХОЋУ, КАПЕТАНЕ! ПРЕДАЈ СЕ МАЈОРУ БРАЈАНТУ... УПРАВО ДОЛАЗИ!

ОХОЛИ, ШТА МИСЛИШ О МОМ ШМАЈСЕРУ? ОВАЈ ТИП ЈОШ НИСАМ ВИДЕО!

ЕНО ЈОШ ЈЕДНОГ! НОСИ ГА ОНАЈ ВИСОКИ!

ШЕПРТЉА ЈЕ ПОШАО ПРЕМА НЕМЦУ...

ФРИЦ, БРЗО ОВАМО ТАЈ...

АКО ХОЋЕШ МОЈЕ ОРУЖЈЕ, МОРАШ ЗНАТИ ДА ПЛИВАШ!

И ШМАЈСЕР ЈЕ ОДЛЕТЕО У БАРУ

НИКО КО СЕ ОВАКО ПОНЕО ПРЕМА ШЕПРТЉИ НИЈЕ ОЛАКО ПРОШАО.

НЕ ДОПАДАЈУ МИ СЕ ТВОЈЕ РЕЧИ, ДРУШКАНЕ! ХАЈДЕ ОПЕРИ УСТА И ДОНЕСИ ОРУЖЈЕ!

ЈАО!

ЗАРОНИ И НАЂИ ШМАЈСЕР!

СВИЊО! ЈА ЋУ...

НЕМАЧКИ КАПЕТАН СЕ ПОБУНИО...

ГОСПОДИНЕ МАЈОРЕ, ПРОТЕСТУЈЕМ ЗБОГ ОВАКО БРУТАЛНОГ ПОСТУПАЊА С МОЈИМ ЉУДИМА! ТО ЈЕ ПРОТИВ ПРОПИСА РАТНОГ ПРАВА!

УМУКНИ, ЈЕР ЋЕШ САД И ТИ ЗА ЊИМ!

КАД СУ ЗАРОБЉЕНИКЕ ОДВЕЛИ...

БРАЈАНТЕ, РЕЦИ МИ НЕШТО ВИШЕ О ТОЈ ТРАДИЦИЈИ КОЈА ВАС ТЕРА ДА БУДЕТЕ ЉУБАЗНИ СА НЕМЦИМА!

СУМЊАМ ДА ЋЕШ СХВАТИТИ, АЛИ ПОКУШАЋУ!

ВИДИШ ЛИ ОВО ПЕРО? МОЈ ПУК ЈЕ ДОБИО ПРАВО ДА ГА НОСИ ЈОШ 1812, КАД ЈЕ КОД САЛАМАНКЕ ПОТУКАО ФРАНЦУСКИ ОДРЕД ЧИЈИ ЈЕ ТО БИО СИМБОЛ... СЛУШАШ ЛИ?

О, ДА!

АЛИ, МАЈОР БРАЈАНТ ЈЕ ПОЗНАВАО ПРАВИЛА И ПРИДРЖАВАО ИХ СЕ.

ДОСТА, РЕЈК! КАПЕТАН ЈЕ У ПРАВУ! ПРИТЕГНИ МАЛО ТЕ ТВОЈЕ ПУСТАХИЈЕ! И ЗАПАМТИ: ДОК СТЕ С НАМА ПОНАШАЋЕТЕ СЕ КАО ДИСЦИПЛИНОВАНА ВОЈСКА! МОЈ ОДРЕД МОРА ДА ОДРЖИ ТРАДИЦИЈУ!

ТРАДИЦИЈУ? ОХ, КАКО ТО ДИВНО ЗВУЧИ!

ТО ЈЕ ТРАДИЦИЈА! ЕТО ЗАШТО ПОСТУПАМО СА ЗАТВОРЕНИЦИМА КАО СА ЉУДИМА, А НЕ КАО СА ЖИВОТИЊАМА! МОГЛИ БИСТЕ ПОНЕШТО ДА НАУЧИТЕ ДОК СТЕ С НАМА!

ХВАЛА, МАЈОРЕ! САД СХВАТАМО КАКО ЈЕ ЛОШЕ БИТИ БЕЗ ТРАДИЦИЈЕ! АЛИ, ПОПРАВИЋЕМО ТО! ЈЕ Л' ЈАСНО, ШЕПРТЉО?

ЈАСНО!

ОДМАХ СУ ТО „ПОПРАВИЛИ"...

ОВО ЈЕ ЗА ПОЧЕТАК, У ЗНАК СЕЋАЊА НА „БИТКУ У БАРИ"! ОД ДАНАС ЋЕМО НОСИТИ ПАЧИЈЕ ПЕРО!

ПФУЈ! АЛА ЈЕ ТО ХУМОР!

ТЕ НОЋИ...

НИКАД МИ РАНИЈЕ НИЈЕ ПАДАЛО НА ПАМЕТ ДА ТРЕБА ДА ИМАМО СВОЈЕ БОЈЕ! ДАКЛЕ, У СЛЕДЕЋЕМ ОКРШАЈУ НОСИЋЕМО СВОЈУ ЗАСТАВУ!

ПОЖУРИ, ОХОЛИ! РУКУЈЕШ ИГЛОМ КАО КОПЉЕМ!

СУТРАДАН УЈУТРУ, РЕЈКОВИ МОМЦИ СУ ОДАЛИ ПОЧАСТ СВОЈИМ „БОЈАМА"...

РЕЈКОВИ ДАШИВ

ШТА ЈЕ ТО, РЕЈК? ОПЕТ НЕКА ОД ВАШИХ ШАЛА?

ЗАР НИСИ РЕКАО ДА ТРЕБА ДА УЧИМО?

СТВАРНО СЕ ПОНОСИМ ОВИМ НАШИМ ГЕСЛОМ: „НИКАД НЕ УЗМАЋИ"! НА ТОМЕ ЋЕМО ИЗГРАДИТИ СВОЈУ ТРАДИЦИЈУ!

РЕЈКОВИ НЕУСТРАШИВИ

НЕ УЗМА

РЕЈК, ТО ЈЕ УВРЕДА!

МАЈОР БРАЈАНТ БИ БИО ОШТРИЈИ ДА НИЈЕ МОРАО ДА ЗАМОЛИ ЗА УСЛУГУ...

ПРЕСТАНИ СА ГЛУПОСТИМА, РЕЈК! СЛУЧАЈНО ЈЕ ДАНАС „ДАН САЛАМАНКЕ" И ОБИЧАЈ ЈЕ ДА ГА ВОЈНИЦИ ПРОСЛАВЉАЈУ...

ДА ЛИ БИСТЕ СЕ РАСПОРЕДИЛИ ДУЖ ПУТА И ЧУВАЛИ ПОЛОЖАЈ ДОК МИ ПРОСЛАВЉАМО?

СВАКАКО БРАЈАНТЕ! СРЕЋАН САМ ШТО МОГУ ДА ПОМОГНЕМ! САМО СЕ ВИ ЗАБАВЉАЈТЕ, МИ ВАС ЧУВАМО!

ТАКО СУ ПРЕ МРАКА РЕЈКОВИ МОМЦИ КРЕНУЛИ...

ВЕСЕЛИТЕ СЕ БЕЗ БРИГЕ! ВИДЕЋЕМО СЕ УЈУТРУ!

МНОГО ВАМ ХВАЛА!

МАЛО КАСНИЈЕ, ШЕПРТЉА ЈЕ НЕШТО УГЛЕДАО...

ХЕЈ! ЕНО ЈЕДНЕ СЛОБОДНЕ ИТАЛИЈАНСКЕ СВИЊЕ! СПРЕМИТЕ СЕ ЗА „ОПЕРАЦИЈУ СВИЊА"! НАПРЕД!

ЊИХОВА СПРЕТНОСТ У ХВАТАЊУ СВИЊЕ ПОКАЗИВАЛА ЈЕ ДА ИМ ТО НИЈЕ ПРВИ ПУТ.

НАША ЈЕ!

СКВИИ! СКВИИ!

КАД СУ ЖИВОТИЊУ СВЕЗАЛИ, ЈАВИО СЕ ШЕПРТЉА, ОЧИГЛЕДНО МРТАВ ГЛАДАН ...

ИМАЈТЕ СРЦА, МАЈОРЕ! ОД НЕМАЦА НИ ТРАГА, ОНА ПЕШАДИЈА ПРОСЛАВЉА, А МИ? САД ЈЕ ОТПРИЛИКЕ ГОДИНА ДАНА КАКО СМО УНИШТИЛИ НЕМАЧКИ АЕРОДРОМ У СОЛУМУ! НАЗОВИМО ОВАЈ ДАН „СОЛУМСКИ"... НЕКА ТО БУДЕ НАШ ПРАЗНИК!

РЕЈК СЕ ЗАМИСЛИО. ШЕПРТЉИН ПРЕДЛОГ ЈЕ ЗАИСТА БИО ПРИВЛАЧАН ...

НЕКА БУДЕ „СОЛУМСКИ ДАН"! СКЛОНИЋЕМО СЕ С ПУТА, АЛИ ИПАК ТРЕБА ДА ЗНАМО ШТА СЕ НА ЊЕМУ ДЕШАВА!

НАРАВНО! ДВА САТА ДЕЖУРСТВА И ЧЕТИРИ ВОЉНО! ОХОЛИ, СПРЕМИ РАЖАЊ!

ПРВА ПРОСЛАВА „СОЛУМСКОГ ДАНА" БИЛА ЈЕ БУЧНА.

„ИМА ЈЕДНО СЕЛО, СЕЛО ДАЛЕКО И БЕЛО, БЕЛО..."

ШЕПРТЉО, НЕМОЈ ДА ЗАБОРАВИШ СТРАЖУ!

БЕЗ БРИГЕ, ГОСПОДИНЕ! ОХОЛИ, НА ТЕБЕ ЈЕ РЕД!

ЗА ТО ВРЕМЕ, НА БРДУ ИЗНАД ДРУМА...

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ ОД КЛАЈНХАРТА БИЛЕ СУ СА ФАНЂОВОГ ИМАЊА! ГЕНЕРАЛ ВЕРУЈЕ У ЧУДА АКО МИСЛИ ДА ИХ МОЖЕМО СПАСТИ...

ГОСПОДИНЕ МАЈОРЕ! СИЛУЕТА СТРАЖАРА!

ОХОЛИ ЈЕ ВИШЕ МИСЛИО НА СВИЊСКО ПЕЧЕЊЕ НЕГО НА ЧУВАЊЕ ДРУМА ...

ДО ЂАВОЛА, ЗАБОРАВИО САМ БОЦУ КИЈАНТИЈА У СВОЈИМ СТВАРИМА! АКО ЈЕ ШЕПРТЉА НАЂЕ, НЕЋЕ ОСТАВИТИ НИ КАПИ! ИДЕМ ДА ЈЕ УЗМЕМ!

НЕСТАО ЈЕ! МОЖДА ЈЕ ТО БИЛА ПАТРОЛА! ИПАК, ХАЈДЕМО ДОЛЕ ДА ПОГЛЕДАМО ШТА ЈЕ!

ТАКО СУ, НА СВОЈУ СРАМОТУ, РЕЈКОВИ ЉУДИ ДОЗВОЛИЛИ ДА ИМ СЕ НЕМЦИ НЕОПАЖЕНО ПРИВУКУ.

ТВОЈА БОЦА? КАКО МОЖЕШ И ДА ПОМИСЛИШ ДА САМ ЈЕ ПИПНУО? ВРАТИ СЕ НА СТРАЖУ, ЧОВЕЧЕ!

НА ФАНЂОВОМ ИМАЊУ ВОЈНИЦИ НИСУ НИ СЛУТИЛИ ДА ИХ НЕКО ПОСМАТРА...

МОМЦИ, ДОЗВОЛИТЕ МИ ДА НА ОВАЈ НАШ ДАН...

ЕНГЛЕЗИ! ПОКАЗАЋЕМО ИМ КАКО СЕ СЛАВИ ПОБЕДА!

ИЗНЕНАДА, ОКО БРИТАНАЦА СУ ЗАПРАШТАЛИ МЕЦИ.

СВИ У ЗАКЛОН! НАПАДНУТИ СМО!

ААХ!

НОЋУ СЕ ЗВУЦИ БОЉЕ ПРЕНОСЕ, И ТОД РЕЈК ЈЕ ОДМАХ СХВАТИО ШТА СЕ ДЕШАВА...

ПУШЧАНА ПАЉБА... ДОЛАЗИ СА ИМАЊА! БРАЈАНТА СУ НАПАЛИ!

ХАЈДЕ БЕСПОСЛИЧАРИ! НА НОГЕ

ЗАЧАС СУ ПОСЕДАЛИ У ЏИПОВЕ И КРЕНУЛИ...

МОГЛИ СУ ДА ПРОЂУ САМО ОВУДА! МОРА ДА СМО ИХ НЕПАЖЊОМ ПРОПУСТИЛИ! БРЖЕ, ЉУДИ, БРЖЕ!

БРАЈАНТОВИ ЉУДИ СУ ГИНУЛИ. ПОСТОЈАЛО ЈЕ САМО ЈЕДНО РЕШЕЊЕ..

БАЈОНЕТЕ НА ПУШКЕ! МОРАМО СЕ УХВАТИТИ УКОШТАЦ С ЊИМА!

ИЗВЕЖБАНИМ ПОКРЕТИМА, ВОЈНИЦИ СУ ИЗВРШИЛИ НАРЕЂЕЊЕ.

САД ЈЕ СВЕ ЗАВИСИЛО ОД ТОГ НАПАДА ХЛАДНИМ ОРУЖЈЕМ...

НАПРЕД, ПРВИ ПЕШАДИЈСКИ! СЕТИТЕ СЕ САЛАМАНКЕ, МОМЦИ!

БЕСНИ ЗБОГ СМРТИ ДРУГОВА И СТИДЕЋИ СЕ ШТО СУ ОВАКО ИЗНЕНАЂЕНИ, ВОЈНИЦИ СУ ЖЕСТОКО НАПАЛИ.

ЕВО ТИ, ГАДЕ!

ААА!

ЈУРИШ ЈЕ БИО НЕЗАДРЖИВ

КАД СУ ЏИПОВИ СТИГЛИ, СВЕ ЈЕ ВЕЋ БИЛО ГОТОВО.

ГДЕ СУ?

ОТКУД ВИ? БИЛИ СМО УБЕЂЕНИ ДА СТЕ СВИ МРТВИ!

БОЈИМ СЕ ДА СМО ПУСТИЛИ НЕМЦЕ ДА ПРОЂУ ПОРЕД НАС!

БРАЈАНТ ГА ЈЕ БЕСНО ГЛЕДАО А ОНДА ЈЕ ПОВИКАО...

А, ТАКО! СТРАШНИ РЕЈК, НАЈВЕЋИ ЈУНАК ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА, ПРОПУСТИО НЕМЦЕ! ВИДЕЋЕМО ТО!

Тод Рејк је покушао да нађе речи оправдања, али је само бедно муцао...

Извини, брајанте... знаш... овакве ствари се догађају...

О, свакако! Управо сад су се догодиле! Толико људи ми је убијено и рањено вашом кривицом!

Цептећи од љутине, мајор Брајант се упутио ка телефону...

Дај ми генерала! Хоћу да му кажем да ми Рејк и његова банда више нису потребни!

Али, генерал је имао друге планове...

...човек на њих не може рачунати! Једноставно, не желим их више поред себе!

Смирите се, брајанте, и слушајте ме! Управо сам добио вест да железнички чвор у Сан Мелију држи само пола чете...

...ви сте најбља - жа јединица! Заузмите Сан Мелио заједно са тодом Рејком! За сваки случај, послаћу и тенкове!

Иако му то није било по вољи, Брајант је послушао наређење.

Крените у саму зору! Проверите колико има немаца и одмах ме обавестите телефоном! То је све!

Овога пута не треба да бринете!

Али, кад су ујутру стигли на висораван изнад Сан Мелија, самоувереност тода Рејка мало је спласнула.

Извињавам се због оног синоћ, шефе! Ја сам крив!

Сад није важно, охоли! Кад бисмо се толико нервирали због сваке грешке, пропали бисмо! Ово је нов дан!

Сан Мелио је лежао с друге стране насипа.

Нема много знакова живота, али то ништа не значи! Видим један воз...

Али, кад је погледао кроз доглед...

Шта је камиона и тенкова!.. Чудно, не видим нигде трупе!

Рејков мали одред привукао се да изближе погледа.

О, па они нису стварни! Направљени су од дрвета и платна, да заварају авионе! Војника уопште нема!

ОВИ КАМИОНИ ИЗГЛЕДАЈУ КАО ПРАВИ!

ТОЛИКО ПРАВИ ДА СУ МИ ДАЛИ ОДЛИЧНУ ИДЕЈУ! АКО ОВЕ ЛАЖНЕ КАМИОНЕ НАТОВАРИМО НА ЏИПОВЕ, ТАКО ПРЕРУШЕНИ МОГЛИ БИСМО ДА УЂЕМО У САН МЕЛИО!

ЗА ТО ВРЕМЕ, У САН МЕЛИЈУ, НЕМАЧКИ ПУКОВНИК ЛАНГРЕД ВРШИО ЈЕ СМОТРУ СВОЈИХ ТРУПА...

МАЊЕ ОД СТОТИНУ ЉУДИ ЗА ОВАКО ВАЖНО МЕСТО! ГЛАВНИ ШТАБ ЈЕ, НАЈБЛАЖЕ РЕЧЕНО, НЕСМОТРЕН!

И ДОК ЈЕ ПУКОВНИК ГУНЂАО, ЧЕТИРИ „НЕМАЧКА КАМИОНА" СУ УШЛА У ГРАД СА ЈУГА.

ДОСАД ЈЕ СВЕ ИШЛО ГЛАТКО... НИСМО СРЕЛИ НИЈЕДНОГ НЕМЦА! СКРЕНИ У ПРВУ УЛИЦУ!

СВЕ ЈЕ БИЛО ТАКО МИРНО ДА СЕ ТОД РЕЈК УСУДИО ДА ИЗИЂЕ ИЗ ЏИПА...

ЕНГЛЕЗИ! А ЈА САМ МИСЛИО ДА СУ НЕМЦИ!

ДА, ЕНГЛЕЗИ СМО! ГДЕ СУ НЕМЦИ? ГРАД ЈЕ ОКУПИРАН, ЗАР НЕ?

ПРЕ ТРИ ДАНА СУ УПУТИЛИ КА СЕВЕРУ МНОГО ЉУДИ И ТЕНКОВА! ОВДЕ ИХ ЈЕ ОСТАЛО ОКО СТОТИНУ! У ОВО ВРЕМЕ ИМАЈУ СМОТРУ НА ТРГУ!

РЕЈК ЈЕ СКОЧИО НА ОВАЈ ПРИВЛАЧНИ МАМАЦ КАО ГЛАДНА ЗВЕР.

ШЕПРТЉО, ХАЈДЕ ДА МИ ОВО СВРШИМО БЕЗ ПЕШАДИЈЕ! ОНИ СУ СЕ НАПАТИЛИ ПРОШЛЕ НОЋИ!

ПУКОВНИК ЛАНГРЕД ЈЕ БИО МАЈСТОР ЗА ЦЕРЕМОНИЈЕ. ДИЗАЊЕ ЗАСТАВЕ ЈЕ ОБАВЉАНО КАО НЕКИ РЕЛИГИОЗНИ ОБРЕД.

МИР-НО! ОРУЖЈЕ НА ПОЗ-ДРАВ!

ПУКОВНИК ЈЕ ГЛЕДАО, ЗАЧУЂЕН И ОГОРЧЕН, КАКО ЈЕДАН КАМИОН ДОЛАЗИ НА ТРГ.

ФЕЛДВЕБЕЛ БРАУН, РЕЦИ ТОМ ГЛУПАКУ ДА НЕ ВОЗИ ЗА ВРЕМЕ СМОТРЕ!

ЈА-ВОЛ!

ХЕЈ, ЈЕСИ ЛИ ТИ ЛУД? СКЛАЊАЈ СЕ С ТРГА!

ХАЈЛ ХИТЛЕР!

ТРГ ЈЕ ПОСТАО ПРАВО БОЈИШТЕ.

ЕНГЛЕЗИ! ТО ЈЕ ТРИК! ОТВОРИ ВАТРУ!

ОСТАЛИ ЏИПОВИ СУ СТИГЛИ НА ТРГ ИЗ ПОБОЧНИХ УЛИЦА.

УХ! ЈОШ ЈЕДАН!

ТЕЛЕФОНСКА ЦЕНТРАЛА

ПРОМАШИО САМ ГА! НИЈЕ ВАЖНО... НАЋИ ЋЕМО ГА КАСНИЈЕ!

ЕНГЛЕЗИ СУ БЛОКИРАЛИ СВЕ ИЗЛАЗЕ СА ТРГА...

НЕКИ СУ СЕ СКЛОНИЛИ У КУЋЕ! ИЗВУЦИТЕ ИХ!

„ИЗВЛАЧЕЊЕ" ЈЕ ОБАВЉЕНО ВРЛО ТЕМЕЉНО...

ТЕЛЕФОНСКА ЦЕНТРАЛА

ОНА ВОЛИНА ЈЕ УТРЧАЛА ОВДЕ! ЗА МНОМ, МОМЦИ!

НЕ БОЈТЕ СЕ, СИЊОРИНА! ЈУРИМ НЕМЦА! ГДЕ ЈЕ?

ТАМО ЈЕ!

ХВАЛА! ЈЕДНОГ ДАНА ЋУ ВАМ ОВО ВРАТИТИ!

ПУСТИ ТАЈ КАПУТ! НЕЋЕ ТИ ТРЕБАТИ!

НЕ ПУЦАЈТЕ!

БОРБА ЗА САН МЕЛИО БИЛА ЈЕ ЗАВРШЕНА.

ПА ОВО ЈЕ ПОБЕДА ГОТОВО БЕЗ КАПИ КРВИ! СКИНИТЕ ТЕ ДРВЕНЕ ИГРАЧКЕ СА ЏИПОВА, А ЈА ЋУ ДА ПОШАЉЕМ ПОРУКУ БРАЈАНТУ!

ЦРВЕНИ ЧЕТИРИ ЗОВЕ ЦРВЕНОГ ЈЕДАН! САН МЕЛИО ЈЕ НАШ! ИМАМО ИХ СВЕ У ТОРБИ, И ТО ЛЕПО СПАКОВАНЕ! ЗА ВАШ ДОЛАЗАК ПРОСТРЕЂЕМО ЦРВЕНИ ТЕПИХ!

МАЈОРЕ, КАКО БИ БИЛО ДА НАМЕСТО ОВЕ КУКАСТЕ КРПЕ СТАВИМО СВОЈУ ЗАСТАВУ?

УЧИНИЋЕМО НЕШТО БОЉЕ! ПОСТАВИЋЕМО НАШУ ЗАСТАВУ ТАМО ОДАКЛЕ НИКО НЕЋЕ МОЋИ ДА ЈЕ СКИНЕ... СЕМ ДА СРУШИ ЦРКВУ!

ЛУДИ РЕЈК ЈЕ УЗЕО ПЛАНИНАРСКИ КОНОПАЦ ИЗ ЦИПА И, УНУТРАШЊИМ СТЕПЕНИЦАМА, ПОПЕО СЕ НА КРОВ ЦРКВЕ.

ДРЖИ ЗАСТАВУ, ШЕПРТЉО, ДОК ЈА ОВО НЕ ЗАКАЧИМ!

ТО НЕЋЕ БИТИ ЛАКО, МАЈОРЕ!

У ЧЕТВРТОМ ПОКУШАЈУ, КОНОПАЦ СЕ ЗАКАЧИО ЗА ВРХ ТОРЊА.

УСПЕЛО ЈЕ! НЕК' ВИДИ СВЕТ КАКО ИЗГЛЕДАЈУ БОЈЕ ПОБЕДЕ!

КАО КАКАВ ПЛАНИНАР, РЕЈК ЈЕ ПОЧЕО ДА СЕ ПЕЊЕ ДРЖЕЋИ СЕ ЗА КОНОПАЦ.

КРВАВ ПОСАО, АЛ' БАР ЋЕ СЕ ЗНАТИ ЗА НАС!

РЕЈК СЕ ОСЕТИО КАО ЦАР КАД ЈЕ СТИГАО ДО ВРХА И ИСТАКАО ЗАСТАВУ...

РЕЈКОВИ НЕУСТРАШИВИ

ТАКО! НЕКА СЕ НАШ ПАТАК ПОНОСНО ЛЕПРША!

НИКАД НЕ

ДАЋИ

СА ТЕ ВИСИНЕ РЕЈК ЈЕ ПОГЛЕДАО ПРЕМА ЈУГУ...

ШЕПРТЉО! ВИДИМ БРАЈАНТА И ЊЕГОВЕ МОМКЕ! УСКОРО ЋЕ БИТИ ОВДЕ!

АЛИ, КАД ЈЕ ПОГЛЕДАО НА СЕВЕР...

СТО МУ ГРОМОВА! НЕМАЧКИ КАМИОНИ, И ТО ПРАВИ! МОРАМ ОДМАХ ДА СИЂЕМ!

НИКАД

РЕЈК СЕ ВРАТИО НА ТРГ. ТРЕБАЛО ЈЕ НАЋИ ИЗЛАЗ ИЗ НЕВОЉЕ ...

НИШТА ВАМ НЕ ВРЕДИ! ЈА САМ ТЕЛЕФОНИРАО ШТАБУ ПРЕ НЕГО ШТО СТЕ МЕ ЗАРОБИЛИ! ТРУПЕ И ТЕНКОВИ САМО ШТО НИСУ СТИГЛИ!

УМУКНИ! ИЗВУЋИ ЋЕМО СЕ ОДАВДЕ И ОБАВЕСТИЋЕМО БРАЈАНТА! КРЕНУЋЕ ЦЕО ПУК!

ШТА ЋЕМО СА ЗАРОБЉЕНИЦИМА, МАЈОРЕ?

МАТОРИ ЋЕ С НАМА! ОД ОСТАЛИХ УЗМИ ОРУЖЈЕ ... И ЧАКШИРЕ! ТО ЋЕ БИТИ ДОВОЉНО!

ПОСЛЕ ПОБЕДЕ НАД НЕМЦИМА У САН МЕЛИЈУ, РЕЈКОВА „БАНДА" ЈЕ МОРАЛА ДА СЕ ПОВЛАЧИ ..

ХА-ХА! ПОГЛЕДАЈТЕ НЕМЦЕ! КАКО ИМАЈУ СМЕШНЕ НОГЕ!

БРАЈАНТА И ЊЕГОВЕ ЉУДЕ СРЕЛИ СУ ЈЕДНУ МИЉУ ОД ГРАДА. РЕЈК ЈЕ ПОКУШАО ДА ОБЈАСНИ ...

СТВАР ЈЕ У ТОМЕ ШТО ЈЕ ОНАЈ МАЈМУН УСПЕО ДА ДОЂЕ ДО ТЕЛЕФОНА ...

ТО ЛИЧИ НА ВАС! ХВАЛИСАЊА И ФРАЗЕ, А ВАЖНИ ДЕТАЉИ СЕ ЗАНЕМАРУЈУ!

ТРЕБА САМО ДА СЕ ВРАТИШ И САЧЕКАШ НАШЕ ТЕНКОВЕ!

А У МЕЂУВРЕМЕНУ ЋЕ НЕМЦИ ТОЛИКО ОЈАЧАТИ ДА ЋЕ НАМ БИТИ ПОТРЕБНА ЧИТАВА БРИГАДА!

ТО НИЈЕ НАШ СТИЛ! ДОБИЛИ СМО НАРЕЂЕЊЕ ДА ЗАУЗМЕМО САН МЕЛИО И МИ ЋЕМО ТО УЧИНИТИ! И ЈОШ НЕШТО, РЕЈК: ОВО ЈЕ ПОСЛЕДЊА АКЦИЈА У КОЈОЈ ТИ И ЈА ЗАЈЕДНО УЧЕСТВУЈЕМО! ЈЕ Л' ЈАСНО?

ЈАСНО, БРАЈАНТЕ!

РЕЈК ИХ ЈЕ ПОСМАТРАО КАКО ОДЛАЗЕ, МОЖДА У СМРТ. У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ, РЕЈКОВОМ ОДРЕДУ НИШТА НИЈЕ ПОЛАЗИЛО ЗА РУКОМ. КАКО ДА СВОЈУ БРИГУ САОПШТЕ ГЕНЕРАЛУ?

У ГРАДУ ЈЕ ОПАСНО, МАЈОРЕ! СВИ ЋЕ ИЗГИНУТИ!

ОДЈЕДНОМ, РЕЈК ЈЕ ДОНЕО ОДЛУКУ.

ДО ЂАВОЛА С ОВИМ ГЛУПИМ ПЕРЈЕМ; ТРЕБА ВЕЋ ЈЕДНОМ ДА СЕ УОЗБИЉИМО! МИ СМО ИХ ДОВЕЛИ У ШКРИПАЦ, МИ ТРЕБА И ДА ИХ ИЗВУЧЕМО ИЗ ЊЕГА!

ТАКО ЈЕ, ШЕФЕ!

ШТА ЋЕМО С ОВИМ „ТЕЛЕФОНИСТОМ"? ДА ГА СЕ ОТАРАСИМО?

ШЕПРТЉО, РЕШИЛИ СМО ДА СЕ УОЗБИЉИМО! ПРЕТРЕСИ ГА И СКИНИ МУ ЧАКШИРЕ! ТО ЋЕ ГА СРЕДИТИ!

РЕЈКОВИ МОМЦИ СУ КРЕНУЛИ У АКЦИЈУ. ЗНАЛИ СУ ДА БИ САД СВАКИ НЕУСПЕХ ЗНАЧИО ПРОПАСТ...

БЕЖИ С ПУТА! УПАШЋЕМО У ГРАД СА СЕВЕРА И УНИШТИТИ СВЕ ТВОЈЕ НЕМЦЕ!

ПРОКЛЕТИ БИЛИ!

НЕМАЧКО ПОЈАЧАЊЕ ВЕЋ ЈЕ СТИГЛО У САН МЕЛИО...

ПОСТАВИ ТАМО ТЕШКИ МИТРАЉЕЗ, И ЈОШ ЈЕДАН С ДРУГЕ СТРАНЕ! БРЗО! ВИДИМ НЕПРИЈАТЕЉСКА ВОЗИЛА!

РЕЈК ЈЕ ПОВЕО СВОЈА ЧЕТИРИ ЏИПА ПРЕКО НЕРАВНОГ ЗЕМЉИШТА.

ЗАУЗЕЋЕМО ЖЕЛЕЗНИЧКУ ПРУГУ КОЈА ВОДИ У ГРАД!

КАД СУ РЕЈКОВИ ЉУДИ ИЗБИЛИ НА ПРУГУ, БРАЈАНТ ЈЕ ПОВЕО СВОЈЕ У НАПАД.

НЕ ДАЈТЕ ИМ ДА СЕ ПРИБЕРУ! БОМБАШИ НЕКА УЋУТКАЈУ ОНА ДВА МИТРАЉЕСКА ГНЕЗДА!

СВЕ ЈЕ ИШЛО КАО ПОДМАЗАНО...

ПАЛИ!

КАО И ОБИЧНО, ХЛАДНИ ЧЕЛИК БАЈОНЕТА ЈЕ ИМАО ПОСЛЕДЊУ РЕЧ.

АЈАОЈ!

САД ЋЕМО У ГРАД! ПРИПРЕМИТЕ СЕ ЗА УЛИЧНЕ БОРБЕ!

ТОД РЕЈК И ЊЕГОВИ ЉУДИ, ИДУЋИ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ ПРУГОМ, ЗАОБИШЛИ СУ САН МЕЛИО.

ПРОШЛИ СМО! САД ЋЕМО ПРЕКО НАСИПА ПОНОВО ИЗБИТИ НА ДРУМ!

НЕМЦИМА СТИЖЕ НОВО ПОЈАЧАЊЕ. РЕЈК ГА ЈЕ ОДМАХ НАПАО.

УДРИТЕ ИХ С БОКА! НЕ ДАЈТЕ ИМ НИ ДА СИЂУ С КАМИОНА!

РЕЈКОВИ ЉУДИ СУ КРЕНУЛИ НА ЈУРИШ УЗ ПРАВЕ ИНДИЈАНСКЕ РАТНЕ ПОКЛИЧЕ.

ЈУХУУ! НАВАЛИТЕ, ДРУГАРИ, НЕКА ВИДЕ КО СМО!

ЗА ЊИМА ЈЕ ОСТАО ХАОС. АЛИ, НА ДРУМУ СЕ ПОЈАВИЛА НЕМАЧКА ОКЛОПНА ЈЕДИНИЦА.

АУУХ! ТЕНКОВИ! ПОГЛЕДАЈ САМО КОЛИКО ИХ ЈЕ!

ОХОЛИ, НАПАДНИ ПРВИ ТЕНК БАЗУКОМ И БЛОКИРАЈ ДРУМ! ОСТАЛО ПРЕПУСТИ МЕНИ!

ОПАСНО ВИСОКИ НАПОН

ОПАСНО

ТАМО СЕ НАМЕСТИ С БАЗУКОМ! А ТИ, ШЕПРТЉО, ОТВОРИ ВРАТА ТЕ КУБИЦЕ И ОКРЕНИ ПРЕКИДАЧ! ЈА ЋУ ДА ПОВЕДЕМ ЧИПОВЕ! КАД ОХОЛИ ЗАУСТАВИ ПРВИ ТЕНК, МИ ЋЕМО ОБОРИТИ ДАЛЕКОВОДЕ НА ТЕНКОВЕ! ОНДА ТИ, ШЕПРТЉО, ПОНОВО ОКРЕНИ ПРЕКИДАЧ!

КАД СЕ ПРВИ ТЕНК ПОЈАВИО, СВИ СУ БИЛИ НА СВОЈИМ МЕСТИМА...

СПРЕМАН?

СПРЕМАН!

РЕКАО ЈЕ ДА ОТВОРИМ ВРАТА! ПОШТО НЕМАМ КЉУЧ...

А САД ДА ИСКЉУЧИМ СТРУЈУ! НАДАМ СЕ ДА ЋУ УМЕТИ!

И ШЕПРТЉА ЈЕ ПОВУКАО РУЧИЦУ НАДОЛЕ.

НА НАСИПУ, ПЕТ ТЕНКОВА СЕ ЗАУСТАВИЛО ПРЕД ВАТРОМ КОЈУ ЈЕ СИПАЛА БАЗУКА.

НЕПРИЈАТЕЉ ЈЕ ИСПРЕД МЕНЕ!

СКЛАЊАЈ ТО С ПУТА!

САД ПУНОМ БРЗИНОМ НАПРЕД – ПРАВО У СТУБОВЕ!

ЕНГЛЕЗИ! ВАТРУ ИЗ МАШИНКИ... БРЗО! ДОДАЈ МИ МОЈ ШМАЈСЕР!

Кад је чуо да су стубови пали, водник Симпсон, звани Шепртља, дигао је прекидач...

СВОЈ ЗАДАТАК САМ ОБАВИО!

Струја високог напона је кренула кроз жице и спржила немачке тенкове.

62

ААА!

За то време брајантов одред је заузимао улицу по улицу.

УТВРЂУЈУ СЕ У ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ, МАЈОРЕ!

УСКОРО ЋЕ СТИЋИ ЈОШ МНОГО НЕМАЦА! ИМАЋЕМО ТЕЖАК ПОСАО!

Брајант није знао да му стиже помоћ...

САД ИДЕМО У САН МЕЛИО ДА ПОМОГНЕМО БРАЈАНТУ!

ЕНО ТЕРЕТНОГ ВОЗА... ИДЕ У ГРАД! МОЖДА НАМ МОЖЕ ПОСЛУЖИТИ!

Кад је видео наоружане војнике, возовођа је заустави локомотиву.

НЕ ПУЦАЈТЕ! ЈА САМ ПРОТИВ МУСОЛИНИЈА!

Рејк је убрзо схватио узрок возовођиног страха.

ЕКСПЛОЗИВ! ОВАЈ ВОЗ ЈЕ, ЗНАЧИ, ПРАВО БУРЕ БАРУТА!

СИ, СИ! ВЕОМА ОПАСНО! ЈЕДАН ПУЦАЊ И — ПУФ!

ОПАСНО

Кад су се приближили граду...

ПОГЛЕДАЈ! ВОЗ ПУН НЕМАЦА ИЗА НАС!

УЖАСНО! АКО УЂУ У ГРАД, СВЕ ЈЕ ПРОПАЛО!

По Рејковом наређењу, последњи вагон, пун експлозива, откачен је од композиције.

ОХОЛИ, САД СВЕ ЗАВИСИ ОД ТЕБЕ! ПОКАЖИ ШТА УМЕШ ТОМ СВОЈОМ БАЗУКОМ!

ОПАСНО

ЕКСПЛОЗИВ

Охоли није умео да промаши! Хитац из базуке погодио је вагон са експлозивом тачно наспрам воза крцатог Немцима. Вагони су излетели из шина, одјекнула је страховита експлозија ...

АААХ!

Тако је пропао Рејков план да неопажен уђе у Сан Мелио. Станица је сада била главно упориште Немаца

НЕМЦИ! ШТА ИХ ЈЕ! ВОЗИ ПРАВО НА ЊИХ!

НЕ! ЗАУСТАВИ НА СТАНИЦИ!

СИ, СИ, СИЊОРЕ! АЛИ, НЕМЦИ ...

Ово су били одлучујући тренуци. Грешка једног значила би смрт за све.

ОХОЛИ, УПЕРИ БАЗУКУ У СРЕДЊИ ВАГОН И ЧЕКАЈ ДОК ТИ ДАМ ЗНАК!

Ш-ШТА? У РЕДУ, ВИ СТЕ ГЛАВНИ!

Рејков глас је одјекнуо станицом ...

ОПАСНО

СЛУШАЈТЕ МЕ! АКО СЕ НЕКО ОД ВАС САМО МРДНЕ, МОЈ ЧОВЕК ЋЕ ПУЦАТИ У ВАГОН СА ЕКСПЛОЗИВОМ! ЗНАТЕ ЛИ ШТА ТО ЗНАЧИ? СТАНИЦА, ВИ, ЈА ... СВИ БИСМО ОДЛЕТЕЛИ У НЕБЕСА!

Немци су, ако ништа друго, бар били реалисти ...

ДА ПУЦА У ЕКСПЛОЗИВ? ТА БУДАЛА БИ СТВАРНО ТО УЧИНИЛА! РЕЦИ ВОЈНИЦИМА ДА ПОЛОЖЕ ОРУЖЈЕ!

Напољу, брајант се чудио изненадном престанку ватре. А онда је видео ...

САН МЕЛИО

БЕЛА ЗАСТАВА! НЕ ПУЦАЈТЕ! ОНИ СЕ ПРЕДАЈУ ... БОГ ЗНА ЗАШТО!

Рејк није могао да се обузда да не направи спектакл ...

НАПРЕД МАРШ! БРЗО! ОВО ЈЕ СВЕЧАНОСТ!

ГОСПОДЕ! ПА ТО СУ ОНИ РЕЈКОВИ РАЗБОЈНИЦИ!

КАД ЈЕ СВЕ РАЗЈАШЊЕНО И ЗАРОБЉЕНИЦИ ОДВЕДЕНИ...

САМО ЈОШ НЕШТО! МОРАМ ДА УКЛОНИМ ОНУ НАШУ ГЛУПАВУ ЗАСТАВУ...

АЛИ, КАД ЈЕ СТИГАО НА ТРГ...

ХЕЈ! НЕКО ЈУ ЈЕ ЗДИПИО!

БРАЈАНТЕ, МОЈА ЗАСТАВА ЈЕ НЕСТАЛА! КО ЈЕ ТО УЧИНИО?

ЈА! НИСИ ТИ ЈЕДИНИ КОЈИ МОЖЕ ДА СЕ ПОПНЕ НА ТАЈ ВРХ! СТАВИО САМ ЈЕ ТАМО ГДЕ ТРЕБА ДА БУДЕ... УМЕСТО КУКАСТОГ КРСТА!

СВАКИ ОДРЕД БИ БИО СРЕЋАН ДА ТУ ВИДИ СВОЈУ ЗАСТАВУ! КАСНИЈЕ МОЖЕШ ДА ДОДАШ И „САН МЕЛИО"! ПРИЗНАЈЕМ ДА ТИ СТВАРНО НЕ УЗМИЧЕШ!

РЕЈКОВИ НЕУСТРАШИВИ

НИКАД НЕ УЗМАЋИ

ХВАЛА, РЕЈФЕ! АКО ПОНЕКАД И УЗМАКНЕМО, МИ СЕ ПОНОВО ВРАТИМО!

КРАЈ

Денис - стручњак за кола

ШТО БИ' ВОЛЕО ДА УМЕМ ДА ВОЗИМ АУТО!

ЛАКО ЈЕ ТО! УСКОЧИ... ПОКАЗАЋУ ТИ!

ВИДИШ! ОВДЕ СТАВИШ КЉУЧ И ОКРЕНЕШ' ГА...

ПА ОНДА?

...ОНДА ПОМЕРИШ ОВУ ДРШКУ...

СВЕ ЗНАШ...

...И ОНДА САМО ВОЗИШ И ВРТИШ ВОЛАН! ЕТО ТО ТИ ЈЕ СВЕ!

ПРОВОЗАЈ МЕ МАЛО, ДЕНИСЕ!

ПА... ОВАЈ... НЕ МОГУ, ЈОЈ! ОБЕЋАО САМ ТАТИ ДА ЗА ДАНАС ПО ПОДНЕ ЊЕМУ ПРЕПУСТИМ КОЛА!

ШТЕТА!

КРАЈ

ЈЕДРЕЊАК СЛАВНОГ СИНДБАДА МОРЕПЛОВЦА УПЛОВИО ЈЕ У ЛУКУ БАСОРЕ, НЕДАЛЕКО ОД ДИВНОГ ГРАДА БАГДАДА... И ТАЈ БРОД НОСИ У СВОЈОЈ УТРОБИ...

...ТАЈАНСТВЕНИ ПОКЛОН

ЧАК И СЛАВНИ МОРЕПЛОВЦИ НАИЛАЗЕ НА ПРЕПРЕКЕ...

ВЕЛИКОГ МОРЕПЛОВЦА ОДМАХ ЈЕ ПРИМИО ВЕЛИКИ ВЕЗИР ИЗНОГУД, И ТО У СВОЈИМ ПРИВАТНИМ ОДАЈАМА...

АХ, СЛАВНИ МОРЕПЛОВАЦ ЈЕ СТИГАО! ПА ШТА СИ МИ ОВОГ ПУТА ДОНЕО С ДАЛЕКОГ, ТАЈАНСТВЕНОГ ИСТОКА? НЕКИ ОТРОВАН ПОКЛОН?

ПРЕКИНИМО ЗА ТРЕНУТАК НАШУ ПРИЧУ. ЗБОГ ЧЕГА ВЕЛИКИ ВЕЗИР ИЗНОГУД ЖЕЛИ ОТРОВАН ПОКЛОН?

ЈЕДНОСТАВНО ОБЈАШЊЕЊЕ. ОН ЖЕЛИ ДА ПОМОЋУ ОТРОВА ПОСТАНЕ КАЛИФ УМЕСТО ДОБРОГ ХАРУНА ЕЛ ПУСАХА...

...ЧИЈИ СУ ТЕШКИ ЖИВОТНИ ПУТ ЊЕГОВИ ЗАХВАЛНИ ГРАЂАНИ ПОСИПАЛИ ЛАТИЦАМА БЕЛИХ РУЖА...

...ЖЕЛЕЋИ ИСТОВРЕМЕНО ДА СЕ ШТО ПРЕ ОТРЕСУ СВОГ ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА...

ОХ, ОПРОСТИТЕ! МИСЛИО САМ ДА СЕ МОЈ ДОБРИ ИЗНОГУД ПОПРАВИО!

АЛИ, ВРАТИМО СЕ НАШОЈ ПРИЧИ...

ДОНОСИМ ТИ, О ВЕЛИКИ ВЕЗИРЕ, ТАЈАНСТВЕНУ МАСТ КОЈУ МИ ЈЕ ПРОДАО ЈЕДАН АПОТЕКАР ПРЕД САМ МОЈ ПОЛАЗАК ИЗ ЗЕМЉЕ ИЗЛАЗЕЋЕГ СУНЦА...

ЧУДНА КУТИЈА...

МАСТ САДРЖИ **BRZK 28**... ОБРАТИТЕ НА ТО ПАЖЊУ... САСТОЈАК КОЈИ НИЈЕДАН ЧАРОБЊАК НИЈЕ ДОСАД МОГАО ДА ИДЕНТИФИКУЈЕ...

А ПО КОЈЕМ ДЕЛУ ТЕЛА СЕ МАЖЕ ТА ТВОЈА МАСТ?

ПО ЗУБИМА!

ПО ЗУБИМА?!?

ДА, ПОМОЋУ ОВЕ ЧЕТКИЦЕ НАПРАВЉЕНЕ ОД ЧЕКИЊА СВЕТИХ ДИВЉИХ СВИЊА!

И ТИ МИ ГАРАНТУЈЕШ ДА ЋЕ ОД ТОГА КАЛ... ОНАЈ КО ГА КОРИСТИ УМРЕТИ?

БЕЗ ГРЕШКЕ! АЛ' ЈА САД МОРАМ ДА ИДЕМ... ЈЕДРА СУ МИ РАЗАПЕТА!

ФИНО САМ СЕ ИЗВУК'О! ОВАЈ ЛУДАК ЈЕ ЗАДОВОЉАН А КАКО КАЛИФ НИКАД НЕЋЕ ПРИСТАТИ ДА ТИМЕ ТРЉА ЗУБЕ... БИЋЕ И ВУК СИТ И ОВЦЕ НА БРОЈУ!

НАЈЗАД ЋУ ЗАХВАЉУЈУЋИ ОВОЈ МАСТИ ПОСТАТИ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА...

ГОСПОДАРУ...

ШТА ЈЕ, ВЕРНИ МОЈ ДИЛАТ ЛАРАТЕ, МОЈА ДЕСНА РУКО?

КАКО ЋЕТЕ ДА ПРИВОЛИТЕ КАЛИФА ДА ТИМЕ ТРЉА ЗУБЕ, КУМИМ ВАС АЛАХОМ?

ТАЧНО... ТРЕБА ИЗМИСЛИТИ НОВУ СТРАТЕГИЈУ И ТАКТИКУ!

ЗНАМ! РЕЋИ ЋУ МУ ДА ТО СЛУЖИ ЗА **ПРАЊЕ** ЗУБА!

ПРАЊЕ ЗУБА? САД СТЕ БАШ ПРЕТЕРАЛИ, ГОСПОДАРУ!

НЕ РАСПРАВЉАЈ СЕ СА МНОМ! ИДИ И ПОЗОВИ МИ КАЛИФОВУ ТОАЛЕТНУ БРИГАДУ!

ДОБРО, ГАЗДА! НЕ ВИЧИТЕ! КАД ГОД ВИ ВИЧЕТЕ ЈА СЕ НАЈЕЖИМ!

ЕВО ТОАЛЕТНЕ БРИГАДЕ, ГОСПОДАРУ!

ДОБРО! ШТА ЈЕ ВАША **УЖА** СПЕЦИЈАЛНОСТ?

ЈА САМ ПЕРАЧ НОГУ!

ЈА САМ ПЕРАЧ РУКУ!

А ЈА ЧИСТАЧ ДЕСНОГ УВА!

ЈА ЧИСТАЧ ЛЕВОГ УВА!

ЈА КАЛИФУ ТРЉАМ ТРБУХ!

А ЈА... НЕ МОГУ ДА КАЖЕМ... СМЕЈАЋЕТЕ СЕ...

ДОБРО! ЈАВЉА ЛИ СЕ КО ОД ВАС ДОБРОВОЉНО ЗА ПЕРАЧА КАЛИФОВИХ ЗУБА?

ПЕРАЧ ЗУБА?

НЕ ЗАСМЕЈАВАЈТЕ НАС!

КО ЈЕ ЈОШ ВИДЕО ДА СЕ ПЕРУ ЗУБИ?

ЗА ТРБУХ НЕ КАЖЕМ, ИЗМАСТИ СЕ..

И ЈА НЕ КАЖЕМ НИШТА ЗА...

ДОСТА! ГУБИТЕ СЕ!

УЗЕЋУ СТВАР У СВОЈЕ РУКЕ!

НЕ ВИЧИТЕ, ГОСПОДАРУ! ЖИВЦИ ЋЕ МИ ПОТПУНО ПРОПАСТИ!

РЕЋИ ЋУ МУ ПРОСТО НАПРОСТО ДА СУ МУ ЗУБИ ПРЉАВИ И ДА ТРЕБА ДА ИХ ОПЕРЕ!

ПРАТИ ЗУБЕ?

АХ, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ! БАШ МЕ ЗАСМЕЈАВАШ! АЛИ У КАЛИФАТУ НИКО НЕ ПЕРЕ ЗУБЕ! КАКВА ИДЕЈА! ХО! ХО! ХО!

МОРАМ ГА НЕКАКО УБЕДИТИ!

ОДЛИЧАН РАХАТЛОКУМ! КУПИТЕ КОД МЕНЕ РАХАТЛОКУМ!

?

СОЧНЕ СЛОНОВСКЕ СУРЛЕ!

КУПИТЕ МОЈЕ СЛАТКО ОД РУЖА!

ШУНКЕ ОД КАМИЛЕ! ОДЛИЧНЕ СОЧНЕ ШУНКЕ!

ДОВЕДИ ГОРЕ СВЕ ТЕ ПРОДАВАЧИЦЕ! ИМАМ ИДЕЈУ! А ЈА... ОДОХ ДА РАЗГОВАРАМ С КАЛИФОМ!

ГОСПОДАРУ! МОЈИ ЖИВЦИ!

БАЛ, ИЗНОГУДЕ? ЖЕЛИШ ДА ТИМ ПРОДАВАЧИЦАМА ПРИРЕДИМ БАЛ!

ДА, ГОСПОДАРУ! БАЛ ДЕБИТАНТКИЊА!

ПРОДАВАЧИЦЕ И ПИЉАРИЦЕ СУ БОГАТСТВО ВАШЕ ЗЕМЉЕ! ТРЕБАЛО БИ ИМ НЕКАКО ОДАТИ ПРИЗНАЊЕ... И ВИ ТРЕБА ДА ИГРАТЕ С ЊИМА!

АЛИ... АЛИ, ЈА НЕ УМЕМ ДА ИГРАМ, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ!

НАУЧИЋЕТЕ! БУДИТЕ БЕЗ БРИГЕ! СВЕ ЋУ ЈА СРЕДИТИ!

И ТАКО ЈЕ ДОБРИ КАЛИФ КРЕНУО НА КУРС ИГРАЊА...

ВИШЕ ГРАЦИОЗНОСТИ И ЛАКОЋЕ! БУДИТЕ КАО ГАЗЕЛА!

ЗА ТО ВРЕМЕ ИЗНОГУД ОСТВАРУЈЕ СВОЈ МРАЧНИ ПЛАН...

ЈЕСУ Л' ПРОДАВАЧИЦЕ ПРИСТАЛЕ ДА УРАДЕ К'О ШТО САМ РЕКАО?

ДА, ГОСПОДАРУ, АЛ' ТРАЖЕ НАДОКНАДУ ЗА ИЗГУБЉЕНО ВРЕМЕ!

ПЛАТИЋУ! КАД ЈЕ БАЛ НЕК' ЈЕ БАЛ!

(*) ИЗНОГУД ЋЕ ПЛАТИТИ... АЛИ ИЗ КАЛИФОВЕ РИЗНИЦЕ КАД ПОСТАНЕ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА...

СУДБОНОСНИ ДАН ЈЕ СВАНУО. ЗАХВАЉУЈУЋИ ИЗНОГУДОВОЈ БРИЗИ САЛОНИ СУ СВЕЧАНО УКРАШЕНИ...

БАШ ЛЕПО!

УЗВИШЕНОМ КАЛИФУ ЉУПКЕ ДЕБИТАНТКИЊЕ ПРЕДСТАВИО ЈЕ ДВОРСКИ ЦЕРЕМОНИЈАЛ-МАЈСТОР...

САД ТРЕБА ДА ИХ ПОЗОВЕТЕ НА ИГРУ, ГОСПОДАРУ!

ДОБРО!

ОВАЈ... ЖЕЛИТЕ ЛИ ДА ИГРАТЕ?

ТО ЈЕ ЗА ЧАС', ГОСПОДАРУ!

ОХ... БЕЕЕХ!

?

ОПРОСТИТЕ... МАЛО САМ УМОРНА...

А ВИ?

НЕ, ХВАЛА! ВЕЋ САМ АНГАЖОВАНА!

СТРАШНО МИ ЈЕ ЖАО... БОЛИ МЕ ГЛАВА!

А? ДОБРО!

НИШТА НЕ РАЗУМЕМ, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ! НИЈЕДНА НЕЋЕ ДА ИГРА СА МНОМ... СВЕ С ГАЂЕЊЕМ ОКРЕЋУ ГЛАВУ ОД МЕНЕ!

СМЕМ ЛИ ДА ГОВОРИМ ОТВОРЕНО, К'О С ПРИЈАТЕЉЕМ, О ГОСПОДАРУ?

ЈАСНО, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ!

ЈЕСТЕ Л' СЕ СКОРО САВЕТОВАЛИ С ВАШИМ ЧУПАЧЕМ ЗУБА?

НИСТЕ? ОНДА ИДЕМ ДА ГА ПОТРАЖИМ! ОД ТОГА ЗАВИСИ ВАШ ДРУШТВЕНИ УСПЕХ!

МОЈ ДРУШТВЕНИ УСПЕХ? ПА ЈА САМ КАЛИФ!!

ЈЕСИ Л' НАШАО ЧУПАЧА ЗУБА?

ЈЕСАМ, ГОСПОДАРУ! ВЕЋ ЧЕКА У ПРЕДСОБЉУ!

ЈЕ Л' ТИ ДИЛАТ КАЗАО ШТА ТРЕБА ДА УЧИНИШ?

ДА! ТРАЖИТЕ ОД МЕНЕ ДА ЛАЖЕМ!

ТИ СИ ТОМЕ ВЕШТ... КОЛИКО САМ ЈА ОБАВЕШТЕН?!

НИЈЕ ДА НИСАМ... АЛ' ЛАГАТИ ЈЕДНОГ КАЛИФА...

ДЕ... ДЕ... ПЛАТИЋУ КОЛИКО ТРАЖИШ!

У ТОМ СЛУЧАЈУ... СВЕ ЋЕ БИТИ У РЕДУ!

СТИГАО ЈЕ ЧУПАЧ ЗУБА!

А?

САМО ТАКО... НЕ ЗАТВАРАЈТЕ УСТА, О ГОСПОДАРУ!

УКРАТКО, ИМАТЕ ПРЉАВЕ ЗУБЕ! НЕ, НЕ... НЕ ЗАТВАРАЈТЕ УСТА... ОДМАХ СЕ ВРАЋАМ С ПРИБОРОМ ЗА ПРАЊЕ!

ХМММ ЏЏЏ ЏЏЏ ЏЏЏ

ЗНАТЕ ЛИ ВИ ДА ЈЕ У 96% СЛУЧАЈЕВА НЕПРИЈАТНОГ ЗАДАХА КРИВА ЛОША ХИГИЈЕНА ЗУБА? ЗНАТЕ ЛИ...

УСПЕЛО ЈЕ! ИДИ ДОНЕСИ ОНУ МАСТ!

ДАДАХ!

МИСЛИМ ДА МИ ЈЕ ПОТРЕБАН ОДМОР, ГОСПОДАРУ!

ДОБИЋЕШ ОДМОР КАД ЈА ПОСТАНЕМ КАЛИФ!

МЕТИ ТУ МАСТ НА ЧЕТКИЦУ! БРЗО!
ЧЕКАЈТЕ ДА ИЗВУЧЕМ ОВАЈ ГЛУПИ ПАМПУР!

ХАЈДЕ САД... СТАВИ!

БРЗК
САДРЖИ

НЕЋЕ ДА ЦУРИ!
МАСТ СЕ ЗАСУШИЛА! УДАХНИ МАЛО... ПОВУЦИ ЈЕ... ПА ЋЕ ДА ПОЂЕ!

ГОСПОДАРУ! ЗАБОРАВЉАТЕ ДА У ЊОЈ ИМА BRZK 28! РАЗУМЉИВО ЈЕ ШТО ОКЛЕВАМ...
НИСАМ ЗНАО ДА СИ ТАКВА КУКАВИЦА!

УОСТАЛОМ, МАСТ ЈЕ ОПАСНА САМО НА ЗУБИМА! АКО БРЗО УДАХНЕШ...
ДОБРО ОНДА...

ПА? ИДЕ ЛИ?
ГГГАП!

ЈА... ЈА... СВЕ САМ ПРОГУТ'О! ЛЕПО ЈА ВАМА КАЖЕМ... НЕ ВИЧИТЕ... ПРОПАШЋЕ МИ ЖИВЦИ! СРЕЋОМ, СВЕ ЈЕ ОТИШЛО ПРАВО У ГУШУ... ЗУБЕ МИ НИЈЕ ДОДИРНУЛО!
!

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ КОЈЕ ЈЕ ВЕЗИР ИЗНОГУД ПРОВЕО У НАЈДУБЉОЈ ТУЗИ, У ЛУКУ БАСОРЕ ПОНОВО ЈЕ УПЛОВИО БРОД СИНДБАДА МОРЕПЛОВЦА...
ПА? ДОНОСИШ ЛИ МИ СА ДАЛЕКОГ ИСТОКА НОВ ОТРОВ?
КАКО ДА НЕ, О ВЕЛИКИ ВЕЗИРЕ! ПРОДАО МИ ГА ЈЕ ОНАЈ ИСТИ АПОТЕКАР... КАЖЕ ДА ЈЕ ЈОШ МНОГО ЈАЧИ...

ДЕЗОДОРАНС
СВРАБ
САДРЖИ ПЛАФОНИОЛ 148

КРАЈ ☆

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

ГДЕ ЛИ ЈЕ САМО ТАЈ БЕДНИ ЈЕДНООКИ МОРНАР?

ТРЕБАЛО БИ ДА ЈЕ ТУ ДА ПОЗДРАВИ ГОШЋУ!

ХА! ЕВО ГА НАЈЗАД!

КРАЈЊЕ ВРЕМЕ ЈЕ И БИЛО! ЗАР ДА ГА **ЈА** ТОЛИКО ЧЕКАМ?

ГДЕ СИ ТИ, ДОМАЋИНЕ?

АХ! ШТА ЋЕШ ТИ ОВДЕ, СТАРА ВЕШТИЦЕ?!

ПА КАД НЕКО НЕМА ПРИЈАТЕЉА МОРА ДА ИДЕ У ГОСТЕ НЕПРИЈАТЕЉУ!

ФУЈ!

У ОВОМ СВЕТУ ВЕШТИЦА ЈЕ ОСУЂЕНА НА САМОЋУ... ПА СЕ ПОНАДАХ ДА ЋЕШ МЕ ПРИМИТИ НА КОЈИ ДАН!

БАХ!

НЕКИ ПРАШЊАВ КУТАК ДА ПРЕСПАВАМ... КОЈУ БЛАГУ РЕЧ С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ... И ЈА ЋУ БИТИ ЗАДОВОЉНА!

ШМРК!

ДОБРО, ДЕ... ОСТАНИ! АЛ' МОРАЋЕШ ДА СЕ ЗАДОВОЉИШ НАШОМ **СКРОМНОМ ХРАНОМ!**

ЗА ТО НЕ БРИНИ! ПОНЕЛА САМ ЈА ЗА ХРАНУ... И У **ЧЕМУ** ЋУ ДА КУВАМ!

King Features Syndicate, Inc. 1971 World rights reserved

ПОПАЈУ!

НЕ ПРИСТАЈЕМ ДА ДЕЛИМ КУХИЊУ С ТВОЈИМ ПРИЈАТЕЉИЦАМА!

♫

ШМРК!

ГУШТЕР

СЛЕПИ МИШ

1134

„МЕХАНОТЕХНИКА" ИЗ ИЗОЛЕ ВАМ НУДИ:

1. 182 185 МЛАДИ ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР

Спада међу тражене поучно-техничке играчке. Одлично је школско помагало за техничко васпитање. У посебној књижици, која је играчки приложена, педагошки је обрађено 160 опита с подручја електротехнике.

ДИН 139.–

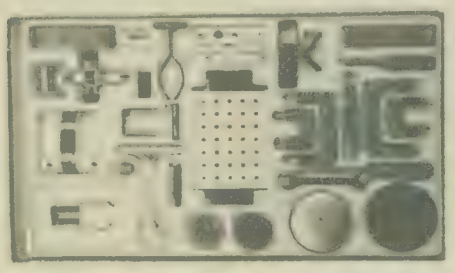

2. X-21 ЕМТ — 1А МОТОРЧИЋ

За погон механизованих играчака.
3 V. 6200 обртаја

ДИН. 16,20

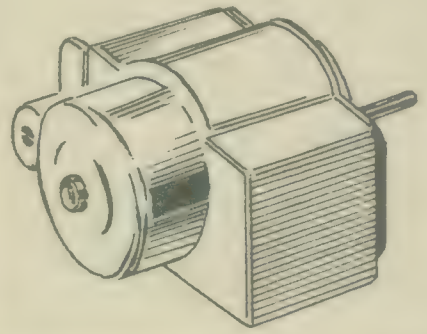

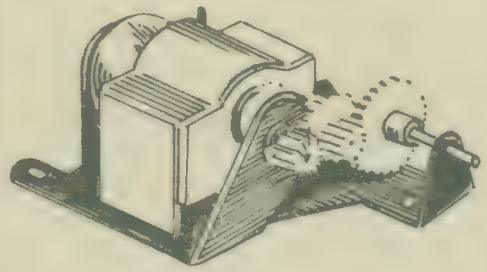

3. X-22 МОТОРЧИЋ СА РЕДУКТОРОМ

Има механизам за смањење броја обртаја.
3 V. 1200 обртаја

ДИН. 25.–

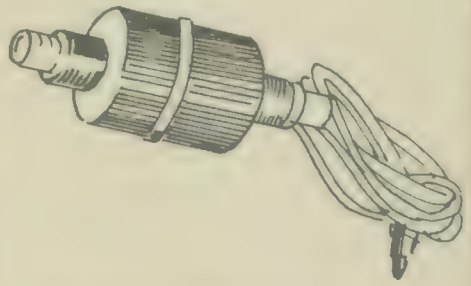

4. X-069 ВИБРАЦИОНА ПУМПА

За водоскоке и млинове.
12 V. Водни проток 270 см³/мин.

ДИН. 16,50

НАРУЏБЕНИЦА

Наручујем следеће артикле:

1. Млади електротехничар
2. ЕМТ — 1А моторчић
3. Моторчић са редуктором
4. Вибрациону пумпу
5. Моторчић са 7000 обртаја
6. Моторчић са 8700 обртаја

(Заокружи број модела који желиш да купиш)
Платићу поштару кад ми донесе пакет кући (поузећем) као и трошкове паковања и поштарине

(Читко: име и презиме)

(Пошт. број, место, улица и број)

Наруџбеницу попуњава лице које ће платити. Попуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи.

5. 14/Ре МОТОРЧИЋ

За погон механизованих играчака.
1,5 V — 3 V. 7000 обртаја.

ДИН. 19,50

6. 13/Фа МОТОРЧИЋ

За погон механизованих играчака.
1,5 — 3 V. 8700 обртаја.

ДИН. 19,50

МУЗИЧКА ПОШИЉКА

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите најновије грамофонске плоче. Треба само да испуните наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе.

Чувајте све наше МУЗИЧКЕ ПОШИЉКЕ јер објављене листе грамофонских плоча СТАЛНО ВАЖЕ. То значи да на једној наруџбеници можете да поручите плоче са старих и нових наших листа, и то без обзира на врсту плоча и музике коју наручујете (лонг-плеј или мале плоче, поп, забавна или народна, класична, џез-музика).

Цена плоча преко Забавника иста је као и у радњама!

Важно је да ваша наруџбина не сме бити мања од 50 дин. пошто поштарину не плаћате ви него ми. Али ако наручите плоче за 100 динара, добијате још једну на поклон, за 150 динара, две плоче, за 200 динара три, итд.

Пажљиво изаберите плоче, напишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11001 Београд, Македонска 29.

ВАША НАРУЏБИНА НЕ СМЕ ДА БУДЕ МАЊА ОД 50 ДИНАРА, ПОШТО ПОШТАРИНУ НЕ ПЛАЋАТЕ ВИ НЕГО МИ.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво наручујем плоче под бројевима:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштан. број и место)

(Улица и број)

Датум Потпис

Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

215

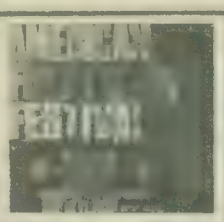

AMERICAN FOLK BLUES FESTIVAL — MEMPHIS SLIM: Wish me well — BIG JOE WILLIAMS: I have no friends — WILLIE DIXON: Sittin' and cryin' the blues — WILLIE DIXON: Crazy for my mamy — VICTORIA SPIVEY: Grant Spivey — MATT MURPHY: Matt's guitar boogie — SONNY BOY WILLIAMSON: I don't know — SONNY BOY WILLIAMSON: Sonny's harmonica boogie — LONNIE JOHNSON: It's too late to cry — OTIS SPANN: Had my fun — MUDDY WATERS: Five long years — JAM SESSION: Bye, bye, blues —
Цена 50.— дин.

JIMI HENDRIX — RA RE HENDRIX — Good feeling — Voice in the wind — Go go shoes (part I) — Go go shoes (part II) — Good times — Bring my babi back — Suspicious — Hot trigger —
Цена 50.— дин.

216

217

DIZZY GILLESPIE AND THE DOUBLE SIX — Ow — The champ — Emanon — Antropology — Tin tin deo — One bass hit — — Two bass hit — Groovin' high — OO, shoo, be, doo, be — Hot house — Con Alma — Blue n'boogie —
Цена 50.— дин.

218

DUKE ELLINGTON CLASSICS — Creole love call — Stompy Jones — Jack the bear — Ko ko — Stomp, look and listen — Unbooted character — East St. Louis toodle — oo — The jeep is jumpin' — In a mellow tone — Midriff — Lonesome lullaby — Upper Manhattan medical group
Цена 50.— дин.

219

ОБРАЗ УЗ ОБРАЗ — ПОПУЛАРНЕ МЕЛОДИЈЕ ИЗ ТВ СЕРИЈЕ — Образ уз образ — шпица — МИЛЕНА ДРАВИЋ и ДРАГАН НИКОЛИЋ: Песма о љубави — Sailor look — МИЛЕНА ДРАВИЋ и ЂЕЛО ЈУСИЋ: Живот је леп — ДАЛИБОРКА СТОЈШИЋ и ДРАГАН НИКОЛИЋ: Кад бих те волела — МИЛЕНА ДРАВИЋ и КОРНЕЛИЈЕ КОВАЧ: Јадна мала Сузи — МИЛЕНА ДРАВИЋ и ЉУБИВОЈЕ РШУМОВИЋ: Ово је песма о краљу — МИЛЕНА ДРАВИЋ: — Грешка — ЛЕО МАРТИН: Последња љубав — НАДА КНЕЖЕВИЋ: Дивна ноћ — КОРНИ ГРУПА: Три палме на отоку среће — МИЛКА СТОЈАНОВИЋ: People — НАДА КНЕЖЕВИЋ, РАДОЈКА ШВЕРКО и ЗДРАВКО ЧОЛИЋ: Ла Палома — СЕНКА и БИСЕРА ВЕЛЕТАНЛИЋ: Bata, du didl — ВЛАДА и БАЈКА: Заборав — КОРНИ ГРУПА: Поклони свој ми фото —
Цена 36.— дин.

ДОЖИВЉАЈИ ИБН ТУПА

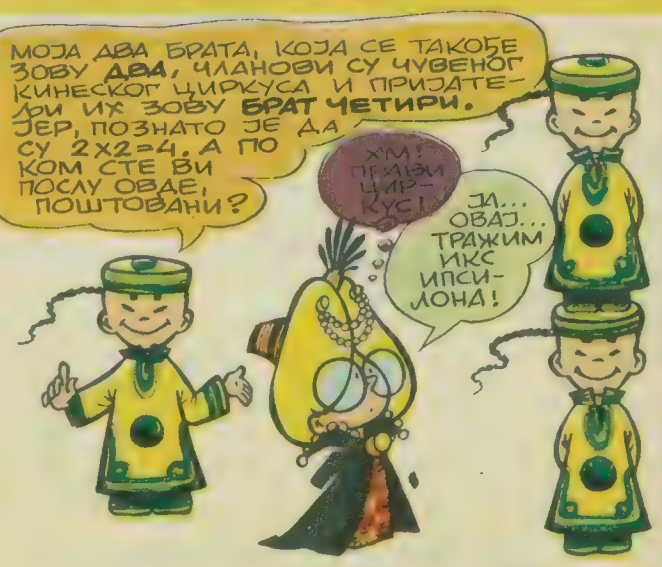

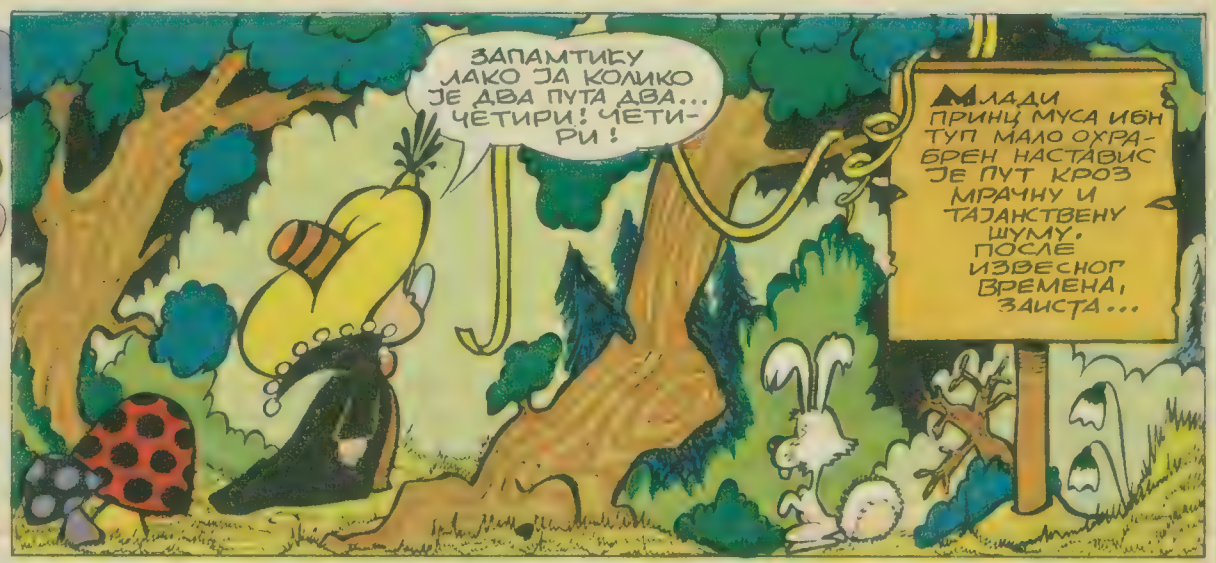

1134

2 9 ПИТАЊА

4 Својим талентом увео је словеначку књижевност у европску литературу. Његове љубавне песме, нарочито „Сонетни венац“, и данас налазе пут до срца младих. Његово најобимније дело је епска поема „Крштење на Савици“. Његово име је?

5 Довољно је само да се појави на малом или великом екрану па да нас засмеје. Играо је у неколико филмова и многим телевизијским хумористичким емисијама. Упиши на купон његово пуно име и надимак.

6 Наш је врхунски боксер полутешке категорије. Познат је по својим страховитим ударцима левом руком. Вишеструки је шампион Југославије и Балкана, двоструки првак Европе и победник на последњој Олимпијади

Ево и другог задатка велике Забавникове игре. Први купон си сачувао. Сачувај и овај јер ће бити још један. Ако тачно одговориш на сва питања из сва три задатка можеш добити скупу награду.

ПРАВИЛА КОНКУРСА. — Сви читаоци Политикиног забавника имају право да учествују у овој игри. За тежа питања дозвољено је затражити помоћ старијих укућана или отворити енциклопедију. Међу свима који тачно одговоре на сва питања извући ће се добитници скупоцених награда.

КАКО СЕ ШАЉУ ОДГОВОРИ. — Прво пажљиво погледај слике и прочитај текст испод њих. Затим исеци купон број 2 из доњег левог угла и у њега редом упиши одговоре на постављена питања. Испуњен купон залепи на ону ИСТУ ДОПИСНИЦУ на коју си већ залепио купон број 1. ПАЗИ! Остави простор и за трећи купон. Дописницу ћеш послати тек кад одговориш на сва питања из три задатка (Забавник број 1133, 1134, 1135), односно кад залепиш сва три купона с одговорима. Ако се тек данас укључујеш у игру, узми прошли број Забавника и најпре одговори на питања из првог задатка. Не заборави да на другој страни дописнице читко напишеш своје име, презиме и пуну адресу с поштанским бројем како би награде стигле на време и на право место. Све то пошаљи на адресу: Политикин забавник — 11001, пошт. фах 124, Македонска 29.

КУПОН БРОЈ 2

ОДГОВОРИ:

4. _____

5. _____

6. _____

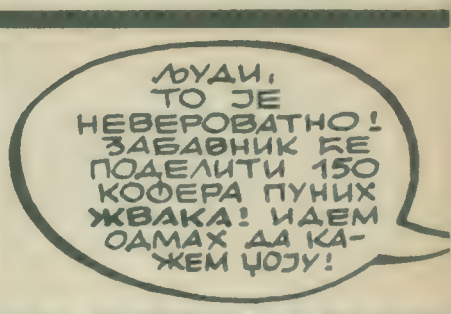

1x

ЈЕДНА САЛОНСКА ГАРНИТУРА, весма укусна, удобна и модерна. Поклон је Дрвног комбината „БРЕСТ“ из Церкнице. Вредност 7000 дд.

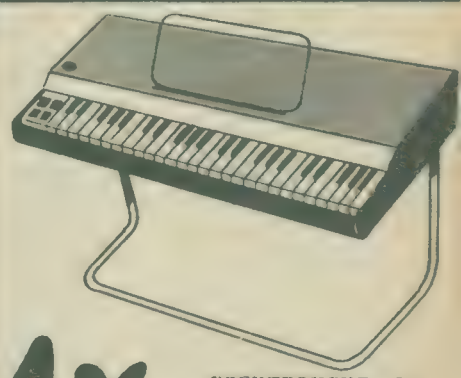

1x

ЕЛЕКТРОНСКЕ ОРГУЉЕ са 37 кључева и уграђеним амплификатором и звучником високог квалитета. Вредност 2.150 дд.

ТРИ „ВЕРНОН“ КАМЕРЕ јапанске производње са уграђеним светломером. Ширина траке 8 мм, погон на батерије. Вредност 450 дд.

3x

10x

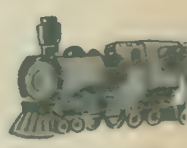

100x

СТО ГУМЕНИХ ЛОПТИ чији изглед и величина одговарају кошаркашким и фудбалским лоптама. Вредност 27,50 нових динара.

464 НАГРАДЕ!

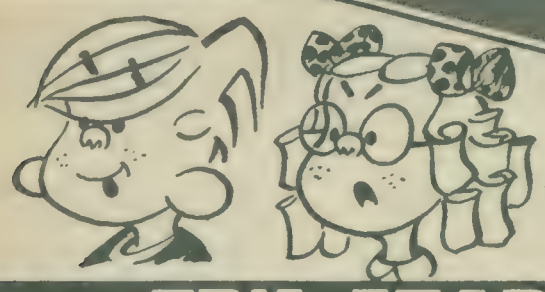

ТРИ ГЛАВНЕ НАГРАДЕ:

1x

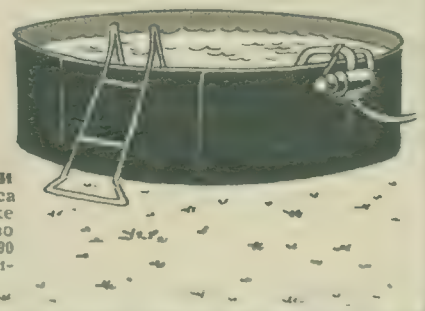

КРУЖНИ МОНТАЖНИ БАЗЕН ЗА КУПАЊЕ са филтером, аустралијске производње. Лако и брзо се монтира, димензије: 90 цм дубина и 3,60 м ширина. **Вредност 6.260 нд.**

1x

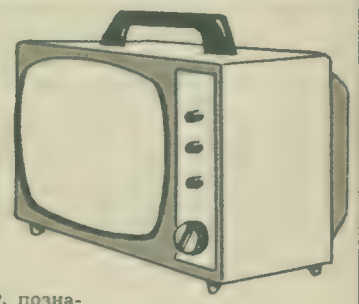

ПОРТАБЛ ТЕЛЕВИЗОР, познате марке „ГРУНДИГ" лепог облика и доброг квалитета. Лако се преноси. **Вредност 4.000 нд.**

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ:

3x

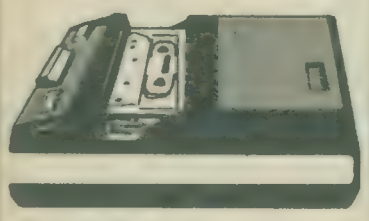

ТРИ МАГНЕТОФОНА којима се лако рукује. Имају кожну футролу са каишем за ношење. **Вредност 1100 нд.**

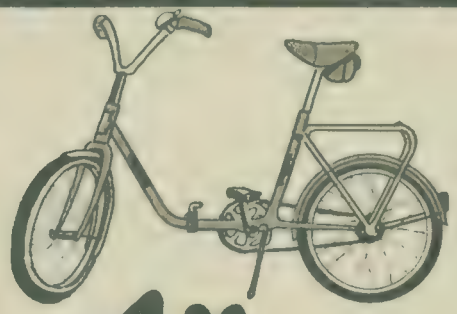

1x

БИЦИКЛ »PONY 1« — поклон познате фабрике бицикла „РОГ" из Љубљане. **Вредност 750 нд.**

10x

ДЕСЕТ РУЧНИХ ШИВАЋИХ МАШИНА. Вредност 85 нд.

10x

ДЕСЕТ ДЕЧИЈИХ ТЕЛЕФОНСКИХ ГАРНИТУРА са по два телефона и звучним и светлосним сигналом. Дужина жице 10 метара. **Вредност 740 нд.**

1x

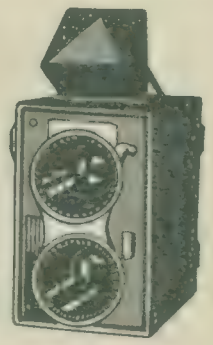

ФОТО-АПАРАТ за тродимензионално снимање „СПУТНИК", састоји се од фото-апарата, стереоскопа и оквира за копирање. **Вредност 300 нд.**

ДЕСЕТ ДЕЧЈИХ ЕЛЕКТРИЧНИХ ШИВАЋИХ МАШИНА које имају све делове као и праве. **Вредност 149 нд.**

10x

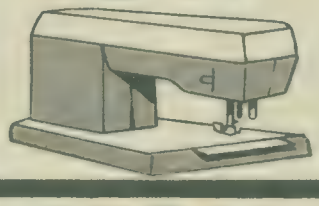

2x

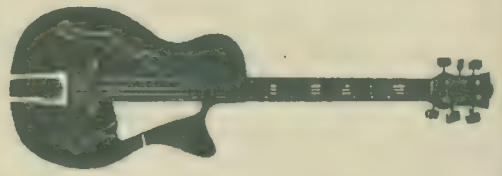

ДВЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ГИТАРЕ намењене и онима који већ знају да свирају а и почетницима — поклон „МЕЛОДИЈЕ" из Менгеша. **Вредност 500 нд.**

10x

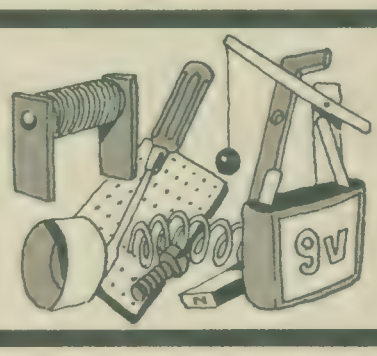

ДЕСЕТ ЕЛЕКТРО-ПИОНИРА. Збирка садржи 40 техничких делова од којих се могу склопити чак и минијатурни генератори и електромотори. **Вредност 139 нд.**

ДЕСЕТ ГАРНИТУРА ТЕРЕТНИХ ВОЗОВА. Модели су верна копија оригиналних теретних вагона железнице нормалног колосека. **Вредност 150 нд.**

150x

СТО ПЕДЕСЕТ „СЛАТКИХ КОВЧЕЖИЋА" који крију у себи по 3,5 кг квалитетних Шумијевих бомбона и гума за жвакање — поклон Прехрамбеног комбината „ЖИТО" из Љубљане. **Вредност 50 нд.**

100x

СТО АВИОНА НА СКЛАПАЊЕ, модели фирме „РЕВЕЛ" из Калифорније. — **Вредност 15 нд.**

50x

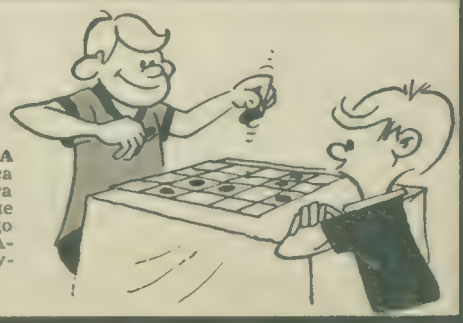

ПЕДЕСЕТ КОМПЛЕТА „ДВАНАЕСТ ИГАРА" са дванаест друштвених игара (домине, даме, шах, не љути се, човече, микадо итд.) — поклон „МЛАДИНСКЕ КЊИГЕ" из Љубљане. **Вредност 96 нд.**

Дан Barry

ФЛАШ ГОРДОН

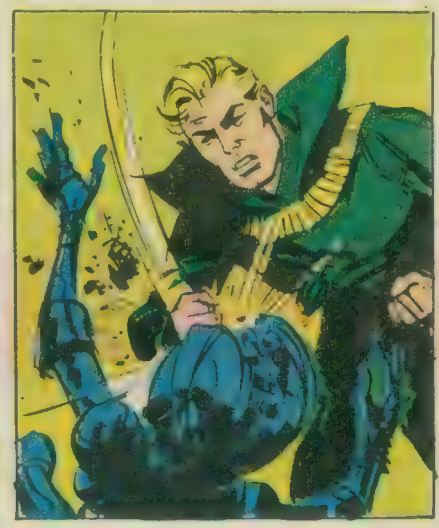

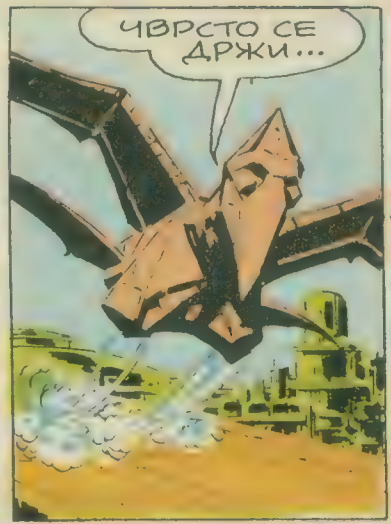

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: НАПАД!

МЕД И МЛЕКО ПОД ПРИТИСКОМ

До проналаска спреја, једног од најпопуларнијих изума нашег доба, можда никада не би дошло да савезничким војницима на Пацифику нису сметали комарци

Недавно се с пута по Америци вратио нека дашњи шеф „Аеросол сервиса“, највеће швајцарске фирме за производњу спрејова. Тим поводом, приредио је у својој кући малу забаву на којој је госте обилно послужио храном и пићем. Било је ту кафе, млека, пива, вина, виског, путера, сира, меда, паштете и чега још не. Међутим, од свега тога, само је хлеб донео у уобичајеном облику. Све остало потекло је — из спреј-боца!

По свој прилици, то је знак да се нова инвазија спрејова спрема на Европу. Ова индустрија развија се вртоглавом брзином и сваког дана доноси нешто ново.

Па ипак, није тако давно оно време када се свет чудио тајанственим боцама које распрскују лосионе, средства за чишћење мрља и убијање инсеката...

Бомба за инсекте

Понекад се у ратном кошмару роди и нешто добро. Тако је последњи светски рат „кумовао“ рађању — спреја.

Овај изум угледао је свет 1943. године, међу савезничким снагама у области Тихог океана. Војници овде нису имали муке само с непријатељем, већ су се без прекида борили и против несносних инсеката, пре свега комараца. Наука је, додуше, у то доба већ открила средство за њихово уништавање, али је био непознат начин распрскивања. Тада је неко дошао на идеју да течност која убија инсекте заједно са погонским гасом под високим притиском стави у челични суд и да је распрскава помоћу вентила. Ове „бомбе за комарце“, како су их војници звали заиста су више личиле на ручне гранате него на данашње боце спреја.

Ипак, било би нетачно рећи да се прва идеја о спреју родила за време другог светског рата. Наиме, још 8. октобра 1926. године инжењер Ерих Ротхајм из Осла пријавио је патент под називом: „Предуслови и процес распрскивања течности и полутечних маса“.

Како се види из самог назива, Ротхајм је већ у то време овладао већином одлика данашњег спреја. На жалост, због тешкоћа у конструисању вентила, његова идеја није прихваћена те никада није ни доспела на тржиште.

И тако, први спреј који се употребљавао остаје онај из ратних дана 1943. године. Али, и он је имао својих мана: на температури од 20 степени Целзијуса, притисак у боци износио је 5 килограма по квадратном сантиметру. Био је, дакле, велики, и захтевао је скупе, отпорне металне боце. Проналазачи су се досетили и конструисали боце које ће се пунити више пута, али ни то решење није сасвим задовољило, јер су овакве справе биле сувише тешке и незгрупне за руковање.

Прошло је осам година пре него што су ови скупи и гломазни производи добили комерцијалне наследнике у Америци. Тек тада пронађено је погонско средство које је захтевало мањи притисак.

У Европи се спреј појавио нешто касније. Најпре су почели да га производе Швајцарци; године 1953, на тржиште је изишло 300.000 боца са средством против инсеката, које су личиле на данашње конзерве с пивом. Иначе, Швајцарци су и данас прва нација по потрошњи спреја. Највише се продају лакови за косу, дезодоранси, затим спрејови за домаћинство — за чишћење прозора и тепиха, за скидање мрља, политирање намештаја, убијање инсеката и слично.

Како ради спреј? Слично парном лонцу, само при хладној температури. У боцу од алуминијума или плеха (за мирисе каткад и од стакла) стави се најпре концентрат, односно материја коју треба распрскити, а затим погонски гас, под притиском.

Даље од ватре!

Садржина се распрскује помоћу вентила. Од састава гаса и механичке конструкције главе зависи колико ће фини бити млазеви. Иначе, гас има сложену улогу: он ствара притисак који кроз једну цевчицу забија течност према вентилу, затим, одржава стални притисак док се течност не потроши и, најзад, распрскује течност у ваздуху. Гас је течан док је са супстанцом (лак, боја и друго), али при изласку из вентила мењевито прелази у гасовито стање и тако омогућава распрскивање.

Само се по себи разуме да гас није ни отрован ни запаљив. Ипак, треба бити опрезан, нарочито ако на боци пише да се не сме приближавати отвореном пламену и усијаним предметима. Јер, гас који излази може на високој температури да се разложи и претвори у опасан отров. Осим тога, спреј не треба држати на топлом месту, јер се притисак гаса на температури од 50 степени Целзијуса толико повећава да боца може да експлодира.

Царство спрејова

А ево како изгледа пут од идеје до тржишта:

Сваки предлог мора се детаљно испитати у лабораторији. Проверавају се могућности за практичну примену, комерцијални успех, тешкоћа производње. Затим долази на ред низ мера сигурности које су предвиђене за паковање под притиском. Тек тада се приступа тестовима издржљивости који, по правилу, трају пола године. Иначе, за читав процес припремања новог производа потребно је око годину дана: треба пажљиво одредити дозе, концентрате, повести бригу о свим техничким појединостима. Тек када лабораторија „да знак за старт“, почиње производња на текућој траци. Спрејови пролазе кроз такозвану „производну улицу“ (овако се назива ланац уређаја од машине за пуњење па до аутомата за паковање). Готове боце још једном се излажу испиту издржљивости на температури од 50 степени.

Читав овај процес надгледају контролори, који сваких пола сата пролазе кроз погон и узимају по једну боцу из разних фаза производње — једну празну, једну са концентратом, једну у којој је већ гас и једну готову. Такође, воде рачуна да радници на машинама носе заштитне чарапе против статичког електрицитета и заштитне чаочари.

☆ ☆ ☆

Спреј, чији назив потиче од енглеске речи **spray** (распрскити), ни издалека ни је достигао врхунац, чак ни у свом царству — Америци, где се годишње производи 1.300 милиона боца и где већ у овом облику постоје воћни сокови, кафа, шлаг, паштета и топла пена за бријање. Кад је реч о спреју, могућности су неограничене.

I КРСТАШ

Крајем XI века римска црква жели да прошири моћ, повећа поседе и наметне своју власт цариградској цркви која се од ње отцепила 1054. године. На црквеним саборима у Пјаћенци и Клермону папа Урбан II позива хришћане у рат „за ослобођење Христовог гроба у Јерусалиму од неверника“, у ствари Турака Селџука и других муслимана, обећавајући им велика богатства и лепа места у рају и унапред им опраштајући све злочине и грехе. На својим одорама војници ће носити пришивен велики крст, симбол „светог“ похода, и отуда назив **крсташки ратови.**

Августа 1096. из западне Европе креће према Азији велика војска. Један део иде копном, преко Балкана, а други, из Италије, морем. На челу су феудалци Годфрид Бујонски, његов брат Балдуин, Иг од Вермандоа, Рајмонд од Тулузе, Танкред од Алтавиле, војвода од Нормандије, гроф од Блоа и други. Крсташе је, кад су стигли у Цариград, лукаво помогао храном и оружјем византијски цар Алексије I Комнен под условом да му уступе територије које су Византији одузели Селџуци. Тако је он брзо из своје земље отпремио ратоборне хришћане.

Крсташи су слабо познавали географију Мале

ЦКИ РАТ

Азије и морали су да се ослоне на обавештења Византинаца који су их упућивали онако како је одговарало њиховим интересима, често погрешно. Први већи сукоб између хришћанске војске и Турака одиграо се код Никеје и крсташи су с богатим пленом крепули даље, према Антиохији (сада у Сирији). Под њеним зидинама задржали су се годину дана и град је пао тек 1098. године издајом. Богата Антиохија завадила је крсташке вође, а дуга опсада проредила војску, но из Европе су стизала појачања.

Крсташи су лако доспели да „светог града", јер није било силе која им се могла супротставити на отвореном пољу, али Јерусалим је бранила јака турска војска. Припреме за напад трајале су месец дана и ко зна како би се опсада завршила, пошто крсташи нису имали опсадних справа, да није стигла изненадна помоћ ђеновљанске флоте с оружјем и водом за пиће. Град је после крвавих борби пао 15. јула 1099. године. Извршен је страховит покољ муслимана, а победници су одмах почели да оснивају велике феуде. Снага крсташа, међутим, ослабила је непрекидним међусобним размирицама окс власти и Јерусалим је 1187. поново пао у руке муслимана. На реду је био II крсташки поход.

ВЕЧЕ УЗ РАДИО ХИТ СТРАНА

КЕНЕД ХИТ

Музика ансамбла „Кенед Хит" је истовремено музика прошлости и музика данашњице: можда мало „неиспеглана" али увек ефектна синтеза старог звука са модерном техником. У почетку, средином шездесетих година, ансамбл је био амерички одговор на енглески „блуз бум" али је касније постао и изузетно добар представник нових струјања у музици. Мада је „Кенед Хит" у првом реду познат као блуз састав, током следећих седам година њихова музика је пролазила кроз разне фазе и готово све стилове. Било да се ради о „џез-бути музици", „тешком блузу", класичном „рок'н'ролу", „кантри" звуку, модерном року састав је одувек знао да прилагоди своју музику захтевима времена. Чињеница је да „Кенед Хит" одувек свира добро, да се њихове плоче одлично продају, да их један Џон Ли Кукер и Литл Ричард поштују, да им је каријера успешна. И не без разлога! Шест музичара који сада чине групу и многи који су је некада чинили дуго свирају и познају музику и њене законе. Као прави уметници способни су да узму најбоље од онога што прошлост може да им понуди и да на основу свог музичког искуства створе нов звук. Звук ансамбла „Кенед Хит".

Боб Хеит, стуб ансамбла, дуго је у свету поп-музике. Почео је као трговац плочама и временом постао страствен колекционар тако да је данас један од најпознатијих диско фила у свету. У својој збирци има преко 80.000 плоча. Занимљиво је споменути да није примљен у војску због својих 148 килограма. Из сусрета са Алом Вилсоном ствара се ансамбл „Кенед Хит". Временом Боб постаје одличан певач и забављач и данас га сматрају за најсимпатичнију личност америчке музике. Тврде да је његова заслуга што су многи некад чувени блузисти данас поново у моди и зато га зову „човек који је препородио блуз". Остали чланови ансамбла су:

Хенри Вестин је одувек имао једину жељу да постане велики гитариста. Годинама је путовао по свету изучавајући музику али увек је остајао веран блузу. Једно време је оставио „Кенед Хит" у жељи да се огледа као самосталан уметник али се убрзо вратио групи.

Адолфо де ла Пара је ветеран ансамбла. Он је Мексиканац и дуго је свирао по најпознатијим оркестрима своје земље. Једном приликом је пошао на турнеју по Калифорнији, ту га је запазио менаџер „Кенед Хита" и одмах ангажовао.

Роберт Хеит је нов члан ансамбла. Има 21 годину, рођени је брат Боба Хеита и до сада је радио као уредник једног музичког часописа у Сан Франциску. Његовим доласком састав је добио композитора, певача, бас-гитаристу, човека који свира трубу и акустичну гитару.

Ед Бејер је оргуљаш. Са њим је „Кенед Хит" добио једну нову димензију за којом се давно осећала потреба. Члан групе је постао случајно. Враћајући се са једног снимања — био је студијски музичар — зауставио је ауто због црвеног светла и чуо неку музику која му се веома допала. Паркирао је кола и ушао у просторију у којој је овај ансамбл вежбао. Представио им се и понудио своје услуге и тако је „Кенед Хит" први пут добио оргуљаша.

Џемс Сеин је исто тако нов члан. У ансамбл је дошао „преко везе". Пошто је Ед сазнао да његови другови траже још једног гитаристу сетио се путујућег гитаристе Џемса и одмах га препоручио. И тако је формирана шеста верзија популарног састава „Кенед Хит".

Кроз овај ансамбл прошли су многи даровити музичари. Један од оснивача Ал Вилсон, певач и прави уметник на усној хармоници, трагично је настрадао у лето 1970. године. Марк Андрес који никада није снимао али је дуго свирао са групом придружио се саставу „Спирит". Два члана првобитне поставе, Лари Тејлор и Харвеј Мендел, наставили су каријеру у групи великог Џона Мејла. Оригинални бубњар Френк Кук свира у ансамблу »Pecifik Ges end Elektrik«.

Данас „Кенед Хит" чине: Боб Хеит (Bob »the Bear« Hite) хармоника, певач; Хенри Вестин (Henry Vestine) гитара; Адолфо де ла Пара (Adolpho »fito« de la Parra) бубњеви; Ричард Хеит (Richard Hite) бас-гитара; Ед Бејер (Ed Beyer) оргуље, клавир и Џемс Сеин (James Shane) гитара.

* * *

ДИСКОГРАФИЈА неке од познатијих сингл-плоча: BULLFROG BLUES, ON THE ROAD AGAIN, GOIN' UP THE COUNTRY, TIME WAS, LET'S WORK TOGETHER, LONG WAY FROM L.A; THE KING OF ROCK AND ROLL (са Литл Ричардом) і ROCK AND ROLI. MUSIC.

АЛБУМИ: CANNED HEAT; BOOGIE WITH CANNED HEAT; LIVING THE BLUES; HALLELUJAH; CANNED HEAT COOKBOOK; FUTURE BLUES; CANNED HEAT LIVE IN EUROPE 70; CANNED HEAT LIVE AT TOPANGA CORRAL; HOOKER'N'HEAT; CANNED HEAT COLLAGE; HISTORICAL FIGURES AND ANCIENT HEADS і THE NEW AGE.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

STUCK IN THE MIDDLE WITH YOU

(ЗАГЛАВЉЕН У ЛИФТУ С ТОБОМ)

Текст и музика: Joe Egan і Gerry Rafferty (Џо Иген и Гери Реферти)
Изводи група: STEALERS WHEEL (СТИЛЕРС ВИЛ)

Well, I don't know why I come here tonight,
I got a feeling that something ain't right.
I'm so scared in case I fall off my shair,
And I'm wond'ring how I' ll get down those stairs.

Clowns to the left of me, jokers to the right;
Here I am stuck in the middle with you,
Yes, I'm stuck in the middle with you.
And I'm wondering what it is I should do,
It's so hard to keep this smile from my face,
Losin' control I'm all over the place.

Well, you started off with nothin'and you're proud that you're a self-made man,
And your friends they all come crawlin: slap you on the back and say »please, please«.
Tried to make some sense of it all but I can see it makes no sense at all.
Is it cool to go to sleep on the floor?
I don' t think that I can take any more.
Stuck in the middle with you,
Yes, I'm stuck in the middle with you.

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: STUCK IN THE MIDDLE WITH YOU (ЗАГЛАВЉЕН У ЛИФТУ С ТОБОМ) можете чути у понедељак **24. септембра** ове године у емисији **ВЕЧЕ УЗ РАДИО** која се налази на I програму Радио-Београда **од 20.00 до 22.00!**

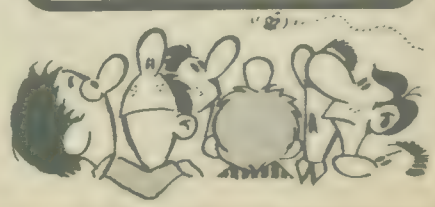

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем плочу на којој се налази пјесма побједница Евровизије 1970: »All Kinds of Everything« у извођењу Дане.
Ана Шегота,
Матићева 14ц
41000 Загреб

Продајем следеће ЛП плоче поузећем: THIS IS ROCK'N'ROLL (80 нд) FULL CREAM (120 нд), TASTE (130 нд), JIMI HENDRIX EXPERIENCE (140 нд) и FAMOUS HERMAN'S HERMITS (80 нд).
Снежана Олах,
18. октобар
Петефи бригаде 11
24300 Бачка Топола

Желио бих да купим сингл-плочу групе LED ZEPPELIN: „Immigrant Song« (Пјесму досељеника).
Бато Раљевић,
Авенија 4/45
79000 Мостар

Свима који ми пошаљу неку од ових ЛП плоча: BLACK SABBATH: »Paranoid«, CREAM: »Full Cream«, DEEP PURPLE: »Made in Japan«, T. REX: »Slider«, LED ZEPPELIN: I, II і III, послаћу 100 комада различитих поштанских марака. Плоче треба да су у добром стању.
Драган Чолић,
Северни ред 10
23265 Кањижа

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

ROXY MUSIC, c/o Peter Leay, 9 Sunbury Road, WALLASEY, CHESHIRE, ENGLAND

NAZARETH, c/o Mountain Management, 10 Parkside, Knightsbridge. LONDON, ENGLAND

WIZZARD, c/o Sharon, 44 Parkside, Wimbledon, LONDON, S.W. 19 ENGLAND

КО ЈЕ ОВО?

Можете ли препознати ов познату певачицу само по очи ма?

ОДГОВОР:
(ФРАНСОАЗ АРДИ)

ИГРЕ ЛОПТОМ

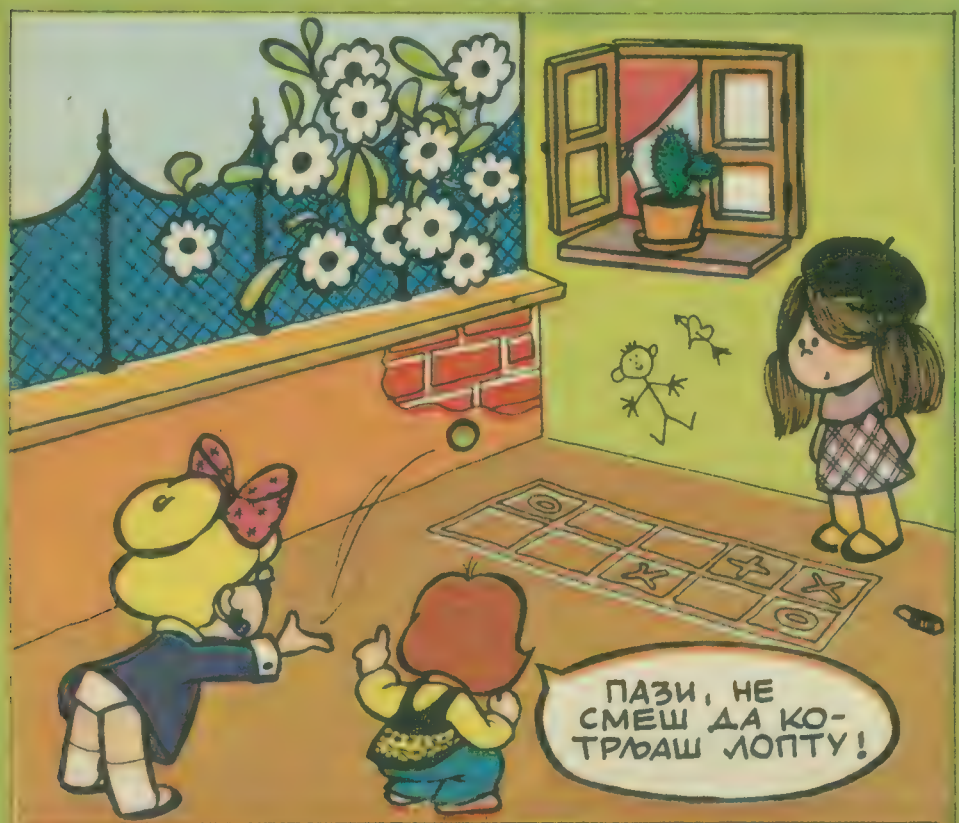

1

КУПОВАЊЕ ТЕРЕНА. — За ову игру потребна је једна гумена лоптица и парче креде. Играју два или више играча. На земљи се нацрта мрежа од квадрата чије су стране између 30 и 40 цм. На сваког играча треба да дођу по два поља (значи ако има 5 играча мрежа треба да има 10 поља). Сваки играч наизменично по једанпут баца лоптицу; ако промаши чека поново свој ред, а ако погоди ставља на поље свој знак (путачу, круг и сл.). Свако погођено поље рачуна се као 10 поена. Ако други играч погоди поље које је већ твоје, то ти доноси још по један поен. Побеђује онај који има највише поена. Напомена: може се играти и са мрежом са више квадрата него што је горе наведено.

2

ПЕЦАЊЕ ЛОПТЕ. — За игру је потребно да имаш две лопте средње величине, два парчета канапа дужине између 1,5 и 2 м и парче креде. Могу играти 2, 4, 6 и више играча али мора бити паран број играча. Играчи се поделе у две екипе и то тако да сваки има свога пара у противничкој екипи. На земљи се нацртају кругови а у њих поставе лопте. Парови — противници на знак судије (или неког од играча) пребаце канап око лопте и почињу да „воде" лопту према кругу где се налази друга лопта. Лопта се не сме померати сама канапом, а никако рукама или ногама. Ко први постави лопту у други круг доноси поен својој екипи.

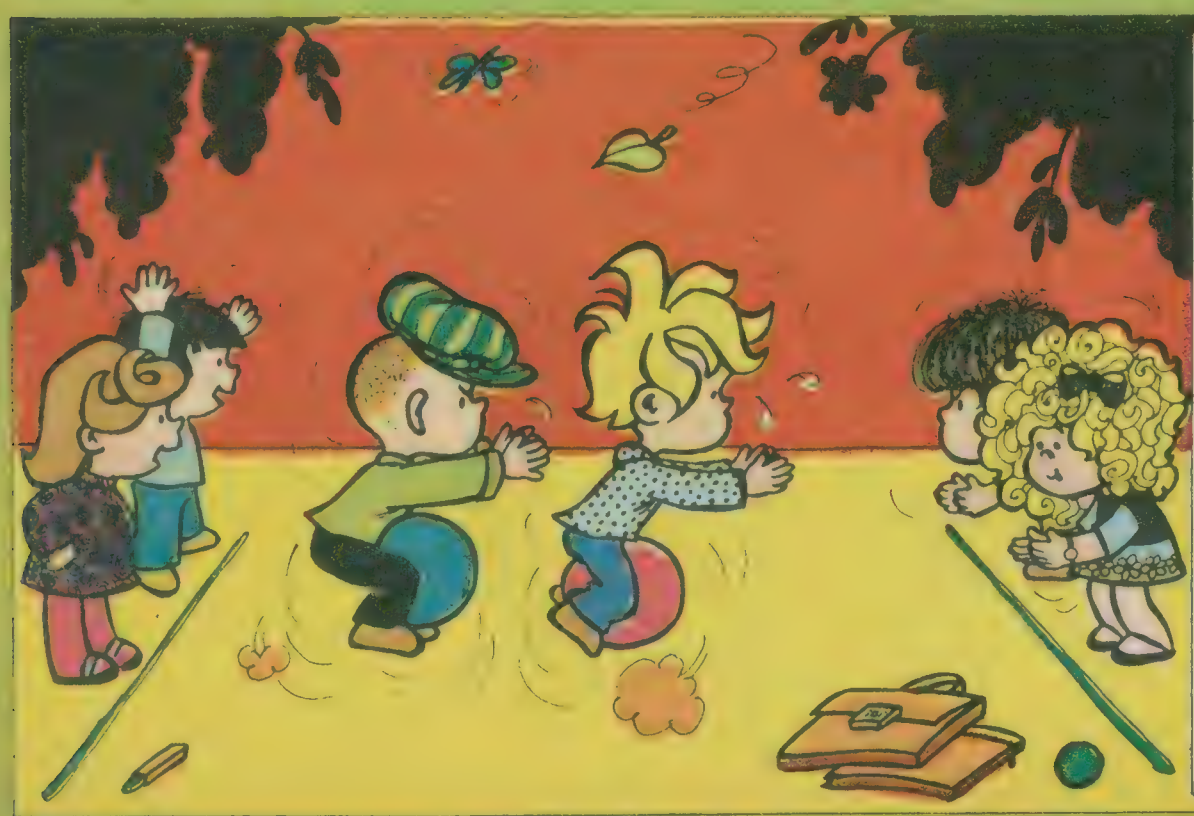

3

ЛОПТИЦА СКОЧИЦА. — За игру су потребне две веће лопте и парче креде. Игра је занимљивија ако је у њој већи број играча (и то паран број). Играчи се поделе у две екипе: најбоље је када у свакој екипи има 5 или више од 5 играча. На земљи се нацртају две црте на размаку од 10 до 15 м. Први играчи из обе екипе стану код прве црте, ставе лопту између колена и крену ка другој црти. Уз пут могу скакати, ситно корачати и сл. али лопту не смеју испустити нити је дотаћи руком. Ако неко испусти лопту мора да се врати на почетак црте. Када стигну до друге црте играчи предају лопте другим играчима из својих екипа и ови крећу натраг ка првој црти, итд. Побеђује она екипа чији последњи играч први стигне на циљ.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ТЕЖАК ЗАДАТАК

ШТЕТА ШТО НА ОВАКО ЛЕПОЈ ПЛАНЕТИ ЖИВЕ ЉУДИ — ПОМИСЛИО САМ КАДА СЕ ПРЕДА МНОМ УКАЗАЛА ЗЕМЉА. — СРЕЋОМ, НЕЋЕ ДУГО!

ЗЛАТКО СТОЈИЋ

Задњи сунчеви зраци миловали су пусту плажу. На обали, у сумраку, један дечак је погнуте главе тражио нешто по песку. Недалеко од њега црнела се гомила боца кока-коле.

— Двадесет осма... двадесет осма... — понављао је. Није знао зашто окупља боце по обали, али се није ни питао. Већ ће смислити како да их употреби!

— Двадесет девета! — ускликнуо је. — Данас баш имам среће!

Сагао се, подигао боцу и почео да је разгледа. Одједном, нешто у њој зазвеча и стакло се обли љубичастом светлошћу. Дечак устукну и испусти боцу. Када је уз тип звук пала на песак, нешто светлуцаво испаде из ње и откотрља се метар даље.

Дечак рашири очи и саже се. Следећег тренутка, држао је у руци кристал у облику шестоугаоне призме. Телом му прође дрхтај. Однекуд се чуо глас, слаб, безбојан:

— Дечаче!

Он се муњевито осврте.

— Ко је то? — питао је уплашено, сакривајући кристал у џеп.

Није било одговора. „Мора да ми се учинило“, помисли он, али је и даље имао осећање да није сам...

Разумни кристал

Неко време био је потпуни мрак и свуда око себе осећао сам тканину. Знао сам да се налазим у дечаковом џепу. Не знам колико је то трајало, али најзад осетих додир и нађох се на дечаковом длану.

— Здраво! — рекох.

Дечак се хитро осврте по соби, а затим заустави поглед на мени. Био је ужаснут.

— Ко... ко сте ви?

— Част ми је да се представим. Ја сам — кристал разума.

— Кристал... разума? Али, како је могуће да вас чујем?

— Знаш ли шта је телепатија?

— То је нешто као говор мисли...

— Тако је. Ми сада разговарамо мислима.

Са дечацима је најлакше разговарати. Мој саговорник је убрзо престао да се плаши и радознало упитао:

— Одакле долазиш? Ти сигурно ниси са ове планете.

— Не, нисам са Земље, али су ме Земљани створили оваквим какав сам.

— Како то?

— Објаснићу ти. Можда си чуо да данас научници покушавају да пронађу нов принцип рада електронских мозгова. Они стари су преспори и врше сувише мали број операција. Дакле, неко је дошао на следећу идеју: да са магнетоскопске траке, преко нарочитог претварача, шаље податке у светлосне ћелије које имају способност „памћења“.

— Па? Какве то има везе с тобом... с вама? — прекиде ме дечак.

— Можеш да ми говориш „ти“. Видиш, главни проблем је био у томе што није постојао претварач. Научници су покушавали са свим познатим кристалима, али ниједан није био подесан. Тада им је у руке доспео један метеорит са свим потребним особинама. Избрусили су га и — добили мене. Међутим, када су направили електронски мозак и пустили га у рад, догодило се нешто сасвим непредвиђено: уместо да знање пролази кроз мене у светлосне ћелије, оно је остајало у мени!

— Значи, ви сте неки кристал свезналица? А како сте... како си доспео на плажу?

— Ко... ко сте ви? — промуца ужаснуто дечак пошто се уверио да у соби нема никога.

— Ох, просто. Убрзо по неуспелом подухвату, бацили су ме у корпу за отпатке. У боци сам се нашао игром случаја...

Зовем се Супер петнаест...

Моја прича могла је да буде и другачија. У сваком случају, праву истину сам морао да прећутим. А она је изгледала овако:

Журио сам на састанак Петнаесто рице. Требало је да присуствују сви, од Супер другог до Супер шеснаестог. Али, да се најпре представим: Супер петнаест, члан Врховне владе Планете кристала и стручњак за специјалне задатке. Управо један такав задатак очекивао сам од овог састанка.

— Супер петнаест је стигао! — најави ме вратар. Дао сам себи слаб телекинетски импулс, одскочио и сео на место обележено бројем. Сада смо сви били у савршеном поретку. Најпре Супер два, велики, веома раскошан кристал, затим све мањи како су се бројеви повећавали. Ја сам био претпоследњи члан владе по величини, али ме то није погађало. Кристали се овде не цене по спољашности!

— Драго ми је што смо опет на окупу — почео је равним гласом Супер два. — Прочитаћу вам распоред Великог супер један за следећу годину.

Спремио сам се да слушам. Надао сам се да ме Велики супер један ни овога пута није заборавио. До сада сам увек добијао најтеже, најзанимљивије задатке.

Уништите им наіон!

После краће паузе, Супер два рече:

— Познат вам је проблем с којим је суочена наша цивилизација.

— Продужење врсте! — убаци Супер седам.

— Тако је. Откако је наш заједнички предак, Умни метеорит, пао на ову планету, нисмо се налазили у горем положају. Знам да ће неки од вас упитати ко га је уопште гонио да се размножава. Али, ум мора са неким да општи. Метеорит је, дакле, употребио своју телекинетску моћ да направи алате и избруси кристале, у којима је затим помоћу телепатских снопова, односно „ЗЕ“ зрака, изазвао способност мишљења... И ми то данас чинимо, јер наша моћ опада, троши се. Чинимо то да последњи из генерације, последњи који буде мислио, не остане сам...

— На ствар! — убаци Супер шест.

— Ево, одмах. Ви знате да нам је сада, први пут у историји, понестало материјала. Исцрпли смо готово све залихе минерала... Дакле, Велики супер један сматра да је дошло време за освајање новог животног простора. У том смислу је одредио и задатке. Супер три: отићи на планету 4502 и уништити биљни и животињски свет... Супер четири...

Напето сам очекивао да на мене дође ред. Био сам сигуран да нећу добити овако прост, понижавајући задатак. И — показало се да сам у праву.

— Супер петнаест — рече Супер два. — Специјални задатак: треба прилагодити насељавању планету УМ-500. Њени становници су обдарени разумом Друге класе. Непосредан напад се не препоручује, јер имају врло развијен систем одбра-

не. Али, они поседују нешто што се зове нагон, што их тера да живе. Наш савет је да то уништите. Тиме сте завршили 80 одсто посла.

— Супер петнаест је разумео задатак! — рекао сам и изишао.

Док сам летео кроз свемир, размишљао сам о подацима које сам пред полазак добио од Главног кристалног ума. Сазнао сам да је тај такозвани нагон још неиспитан и, по свој прилици, врло опасна ствар. Требало је са њим опрезно поступати. Осим тога, сазнао сам да бића са Земље (тако они зову своју УМ-500) не могу да развију свој разум до Прве класе, мада их од тога дели још само један „интелект" (јединица за умни капацитет), јер нагон уз тако чист, непомућен разум не може да опстане.

То ми је дало идеју: најпре ћу у Земљину орбиту избацити одашиљач „ЗЕ" зрака, који ће телепатски повезати све становнике планете. Затим ћу ступити у додир са једним од њих и подићи му капацитет разума до Прве класе. Аутоматски, сви ће Земљани достићи врхунац разума и сви ће — изгубити нагон!

Када се преда мном појавила Земља, видео сам да је то веома лепа планета. „Штета што на њој живе људи!" помислио сам. „Али, неће још дуго..."

Битка је изгубљена

На Земљи сам, како се то овде каже, већ пуна два месеца. Дечак изврсно напредује, његов мозак прима све веће количине знања. Истовремено, људи на читавој планети долазе готово сваког дана до епохалних открића. У току је најплодније доба које памти њихова цивилизација. Само, нико није свестан да је тај процват, у ствари, агонија...

Планирано време се ближи. Још четири дана, три, два...

Последњи дан Земљана. Ускоро ће изгубити нагон, вољу да живе... Ова лепа планета припашће нама. Људи би могли бити поносни што ће њихова смрт омогућити даљи опстанак разумних кристала...

Био је већ сумрак. Дечак је ушао у собу и узео ме у руку. Чекао је нову лекцију. Међутим, његово држање ме је зачудило. Седео је погнуте главе, а у очима му је титрало нешто, нешто што нисам познавао.

— Твој поглед ми говори да већ нејасно наслућујеш шта се спрема — почео сам. — Па добро, мислим да сад могу да ти кажем: за који тренутак, читава твоја раса прећи ће у Прву класу разума. Истог тренутка изгубићете нагон и почећете да изумирете... Треба да будете поносни...

Одједном, док ме је слушао, нешто се догодило дубоко у његовим очима. Као да је блеснула варница, као да је нешто пукло... Била је то мржња, бескрајна мржња... Ништа разумно нисам могао да откријем у том погледу, само нагон, оно нешто што је човеку давало живот. Сва знања која сам пружио дечаку као да су у овом тренутку ишчезла из његове главе!

И тада сам схватио да је битка изгубљена, да је људски нагон бржи од разума и да се не може савладати.

Дао сам себи импулс и полетео са дечакове шаке, кроз отворен прозор, право према својој планети. Хитао сам да поднесем извештај о жалосном исходу свог задатка: да сам унапредио људску расу!

ЧЕТИРИ ПАЖА

Четири пажа спремна су за главну церемонију. Али један од њих четворице разликује се од осталих. Који је то паж и по чему се разликује од осталих?

ОДГОВОР:

Паж обележен словом В има један патиљ у џепу више, по један тренавиљ више, трећа у другом правој од осталих, има у капи један мало више и крај на завојан више.

ПАНТЉИКА СА БЕЗБРОЈ ТАЧКИЦА

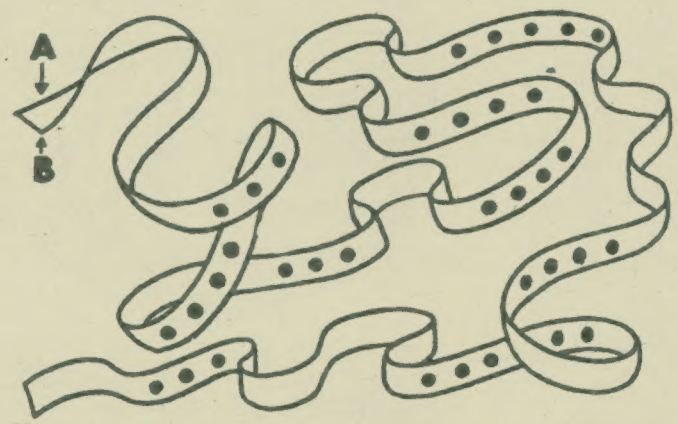

Ова пантљика има и са једне и са друге стране (А и В) тачкице. Погодите колико их на којој страни има?

ОДГОВОР:

На страни А има 20, а на страни В 15 тачкица.

ИЗРЕЖИ, ЗАЛЕПИ И САСТАВИ

МОДЕЛ СПОРТСКЕ ЈЕДРИЛИЦЕ

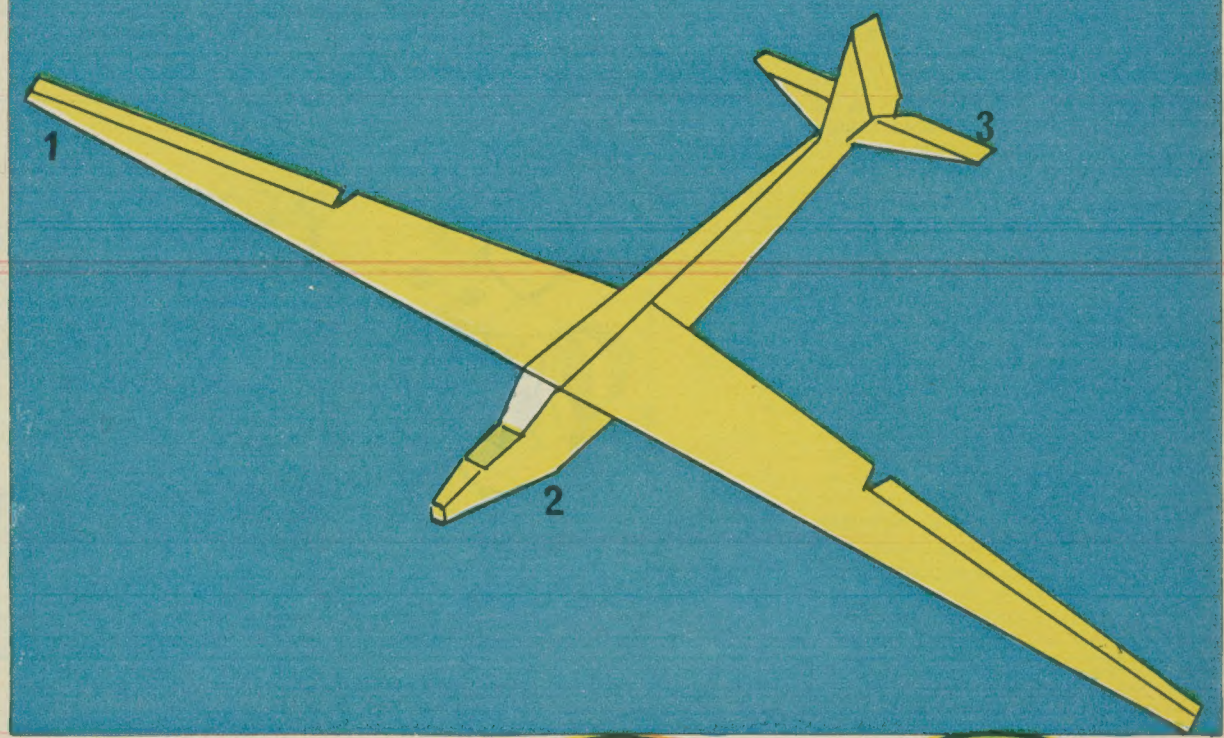

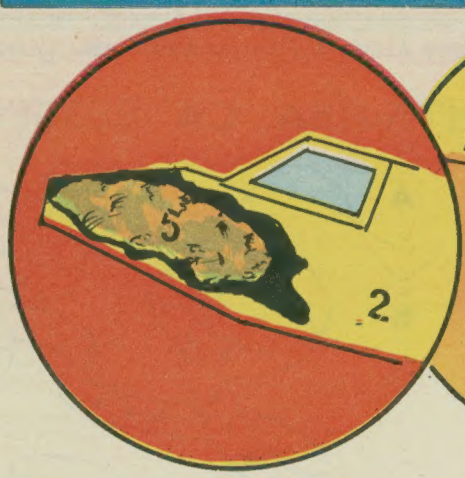

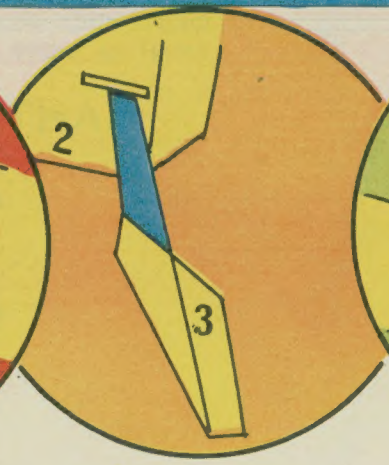

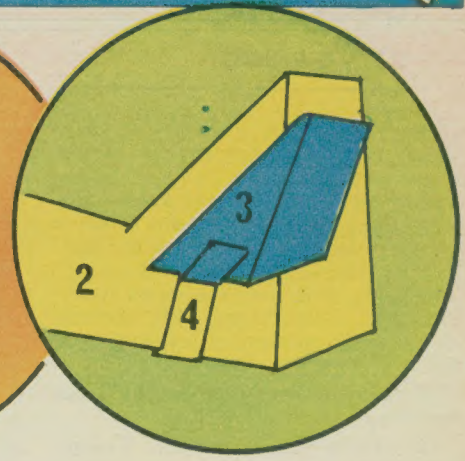

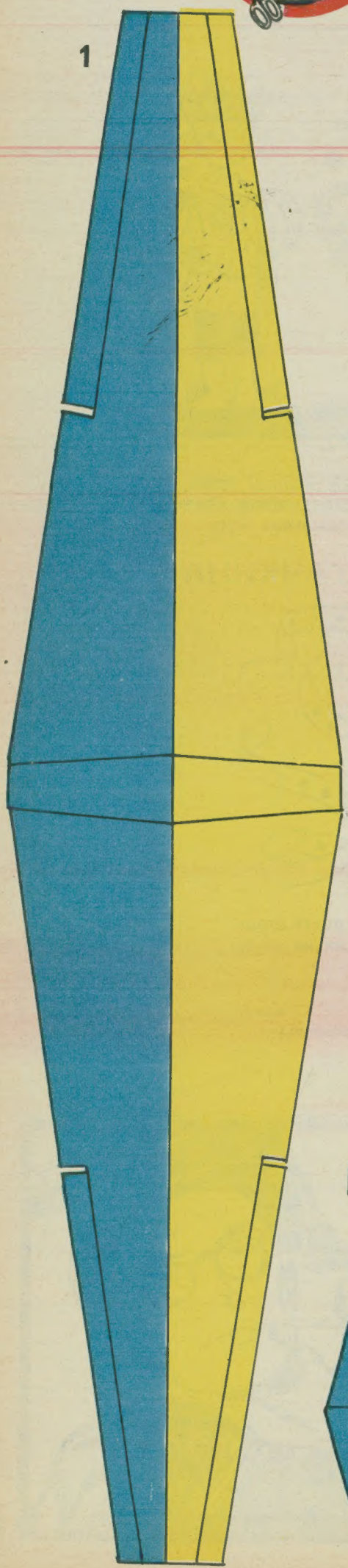

Све делове нацрта залепи на најтањи хамер, изрежи их и састави према редоследу бројева као што приказује слика готовог модела. У кљун једрилице залепи једну или две сажвакане жвакаће гуме (сл. 5). Велика крила (сл. 1) залепи са унутрашње стране крова кабине. Репна крила пресавиј, као на слици у средишном кругу, да би могао да их провучеш кроз прорез на репном стабилизатору. Подупирачем (сл. 4) учврсти репна крила као на слици у десном кругу. Готов модел можеш пустити да лети.

МИ — РИЗ

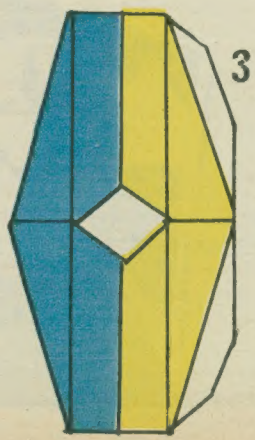

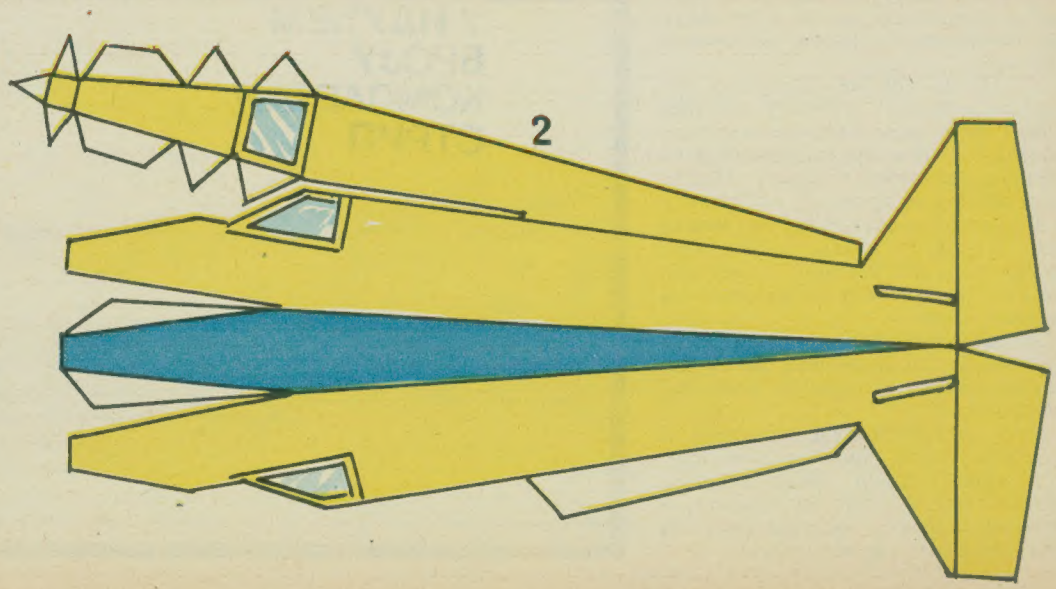

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) мера за драгоцености, 6) француска списатељица (Франсоаз), 11) козачки поглавица, 13) индијски испосник (мн.), 14) италијански филмски комичар, 15) стара мера за тежину, 17) напад, 18) узвик, 19) сазвучје тонова, 21) бања у Пиринејима, 22) јапанска мера за дужину, 23) сложени плод неких жита, 24) место у Србији, 26) коњ, 27) музички израз, 28) главни град Гане, 30) град у Турској, 32) несит, гем, 34) стара турска титула, 35) отвор на кожи, 36) аутомобилска ознака за Смедерево, 37) упитна заменица, 38) англосаксонска игра лоптом, 39) америчка обавештајна служба, 40) алкохолно пиће, 42) споро, млитаво, 44) стари Словени, 45) наша покрајина, 46) показна заменица, 48) показна заменица, 49) планина у Грчкој, 50) хемијски знак за бизмут, 51) Ауто-мото савез Србије (скр.), 53) Јапан, 55) дуговање, 56) камила, 58) поклон, 59) тетка од миља, 60) наша марка фрижидера, 62) површинско запаљење коже (мед.), 64) радио-локатор, 65) стари азијски народ у Индокини у области данашње Камбоџе.

УСПРАВНО:

1) јарбол, 2) најситнији делови материје, 3) део отплате, 4) овамо, 5) показна заменица, 6) предлог, 7) лука у Израелу, 8) женско име, 9) дугорепи папагај, 10) састојак дувана, 12) део прста, 13) аутомобилска светиљка, 16) птица певачица, 19) карика, 20) пашки фудбалски клуб, 23) врста цвећа, 25) енглеско женско име, 27) велики индијски песник, 28) наша фабрика боја, 29) математички израз, 31) град у Бангладешу, 32) страно женско име, 33) мушко име, 35) мали коњићи, 38) врста тропске змије, 39) наше острво, 40) борац са биковима, 41) скраћеница за тринитротолуол, 42) престо, 43) јапанска игра прављења фигура од папира, 45) завесе, 47) једнопелијска животиња, 49) аустријска новинска агенција, 50) маслац, 52) зидни лук, 54) бивши енглески премијер, 55) директни потомак, 57) речно острво, 59) екипа, 61) знак за иридијум, 63) скраћеница за рукометни клуб.

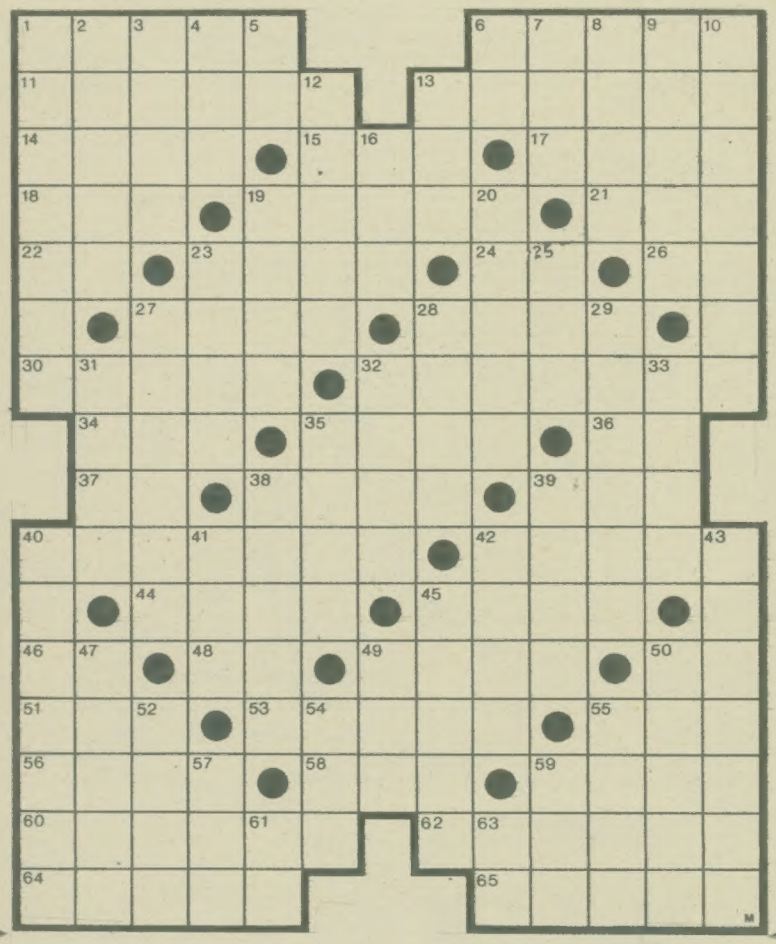

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) стража, 7) испред, 13) тренер, 14) справа, 15) Рила, 16) кап, 18) елан, ш, н, 19) манир, о, и, 21) ље, 23) издатак, 24) С(тојан) Ч(упић), 25) етар, 27) алат, 28) аки, 29) Нарва, 31) И(во) Т(ијардовић), 32) Кнић, 33) санс, 35) Ирак, 37) удес, 39) лш, 41) трема, 44) сан, 45) кокс, 47) тром, 48) ТН, 49) Трбовље, 51) ке, а, к, 53) водич, р, т, 55) неон, 58) дар, 59) Бари, 61) армија, 63) ананас, 65) каолин, 68) челист.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11000 Београд, Македонска 29. Директор Мирољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дин, полугодишња 66,00 дин, тромесечна 33,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дин, полугодишња 132,00 дин, тромесечна 66,00 дин. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: DM 46 — $ 16 — Ff 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 I тел. 22-711.
На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

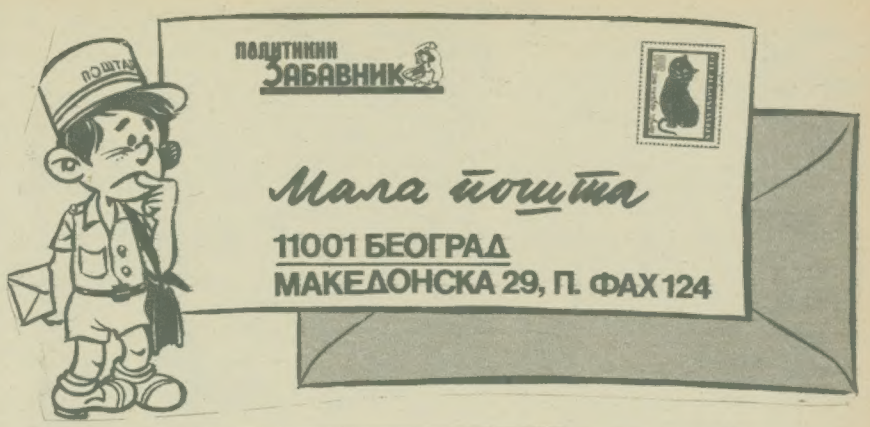

НОВО ЗА ЉУБИТЕЉЕ СТРИПА!

Политикин забавник омогућава читаоцима да сами направе књигу од комплетних стрипова из средине листа. Већ крајем ове године, љубитељи стрипа ће моћи за скромну суму да наруче преко **Политикиног забавника** специјалне корице у које ће улагати стрипове. Корице су лепо израђене и носе назив Забавникови стрипови, књига I.

ВАЖНО: Скупљачи стрипова неће убудуће смети да пропусте ниједан број Забавника јер ће се странице комплетних стрипова означавати као у свакој књизи — од броја 1 до броја 384, колико ће страница имати прва књига Забавникових стрипова. Она ће обухватити све комплетне стрипове који ће изаћи од 14. септембра до 28. децембра 1973.

Зато чувајте сваки Забавников стрип да бисте на крају године имали комплетну књигу!

Почните да скупљате Забавникове стрипове од 14. септембра!

log X = cos60°
⇒ X = √10

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига **„ИЗРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ"**. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: **МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе** (поузећем). **Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!**

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

СА **„ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ"** МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊОШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП **„КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ"** у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце **„ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ"** који садржи сажето градиво из **СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ** по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити поузећем, по цени од 40 н. дин. за само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбином на: **НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ", Француска 7, 11001 Београд.**

WALT
DISNEY
МИКИ

ОПЕТ СЕ ПЛУТОН НЕГДЕ ИЗГУБИО!

А ЈА НАМЕРАЧИО ДА СЕ КУПАМ!

ВАЛА... И ОКУПАЋУ СЕ!

СКИНУЋУ СЛУШАЛИЦУ С АПАРАТА...

НЕЋУ ДА МИ ИКО ПРЕКИДА УЖИВАЊЕ!

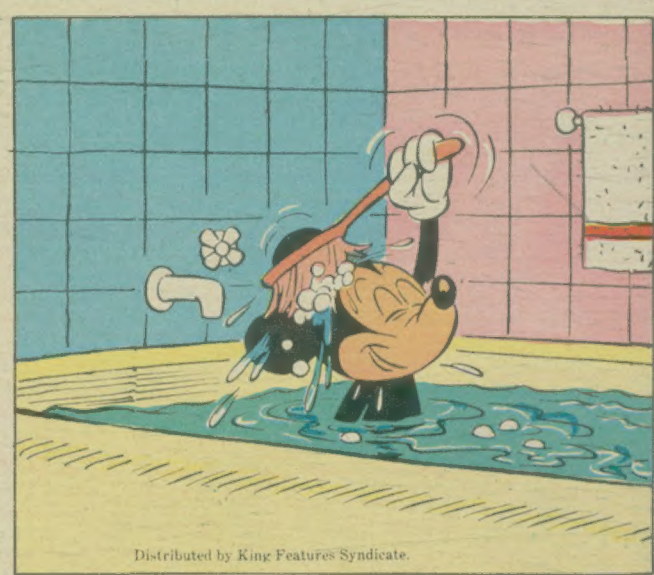
Distributed by King Features Syndicate.

ЗВРР!
ЗВРРР!
УХ! ЗАБОРАВИО САМ ЗВОНО НА ВРАТИМА!
Copyright © 1973
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ЗВРР!
ЗВРРР!
РРРРР
РРРР
РРР
ЗВРРР
АЛА ЈЕ ТАЈ УПОРАН!

НИСАМ МОГАО ДА ТЕ ДОБИЈЕМ ТЕЛЕФОНОМ, МИКИ...

...ПА СУ МИ У ЦЕНТРАЛИ РЕКЛИ ДА ВЕРОВАТНО НИСИ ДОБРО СТАВИО СЛУШАЛИЦУ!

ДОШ'О САМ САМО ТО ДА ТИ ЈАВИМ!
Е... БАШ ТИ ХВАЛА!
1134